

VUOSIKERTOMUS 1999

Virallinen tilinpäätös

Varma-Sammon virallinen tilinpäätös on nähtävissä yhtiön pääkonttorissa, Annankatu 18, Helsinki.

Yhtiökokous

Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon varsinainen yhtiökokous pidetään 13. huhtikuuta 2000 klo 15 alkaen Marina Congress Centerissä, Katajanokanlaituri 6, Helsinki.

SISÄLTÖ

Kannen kuva: Mika Launis

Varma-Sampo lyhyesti	2
Toimitusjohtajan katsaus	4
Työeläkejärjestelmän kehittäminen jatkuu	6
Työkyvystä huolehtiminen on riskienhallintaa	8
Turvaavaa ja tuottavaa sijoittamista	10
Sijoitustoiminnan riskienhallinta	12
Tarinoita yrittämisen ilosta ja tuskasta	14
Kehittyvä verkkopalvelu	16
Onnistuminen on kiinni osaamisesta	18

Tilinpäätös

Toimintakertomus vuodelta 1999	20
Tuloslaskelma	27
Tase	28
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	30
Tuloslaskelman liitetiedot	32
Taseen liitetiedot	35
Liikepääomavirtalaskelma	42
Tuloksen käsittely	43
Tilintarkastuskertomus ja hallintoneuvoston lausunto	44

Tunnusluvut	45
Hallintoneuvosto	49
Hallitus	50
Neuvottelukunnat	52
Johto	54
Lukijan opas	55
Yhteystiedot	56

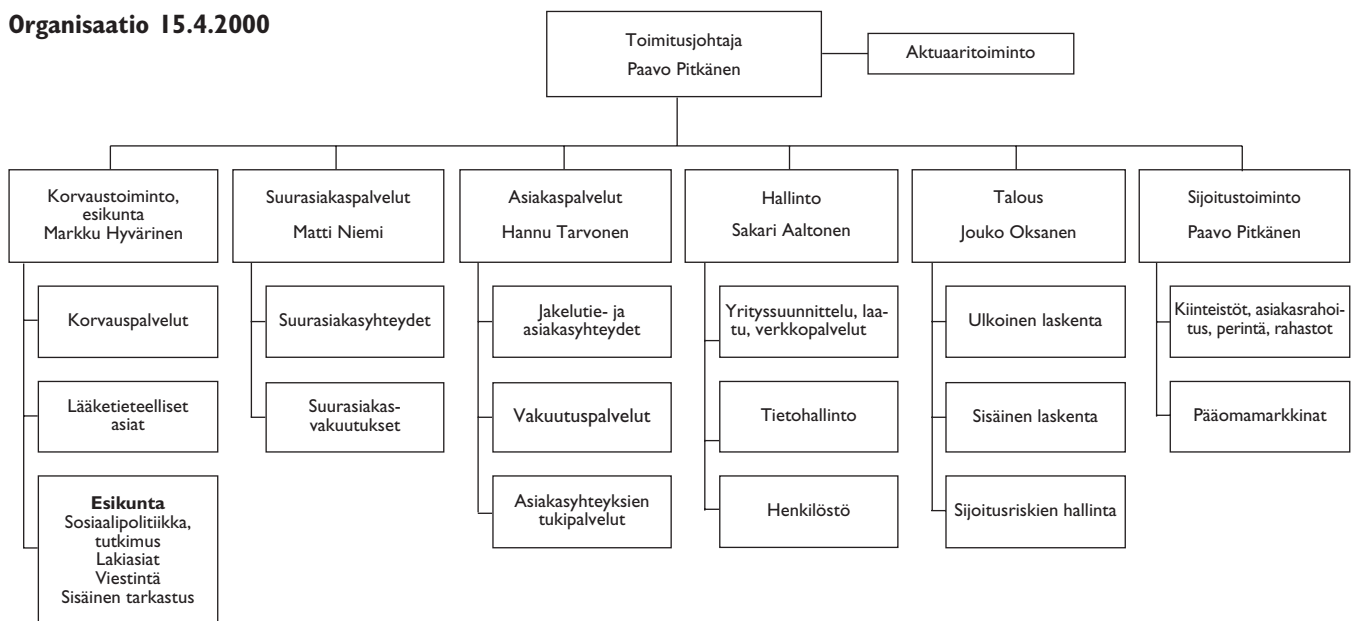
VARMA-SAMPO LYHYESTI

Varma-Sampo on keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö, jonka omistavat yhtiön vakuutuksenottajat ja vakuutetut. Yhtiö hoitaa lakisääteistä työeläketurvaa sekä tarjoaa siihen liittyviä lisäpalveluja asiakkailleen, joita ovat yritykset ja yrittäjät vakuutuksenottajina sekä työntekijät ja eläkeläiset vakuutettuina. Varma-Sampo toimii yhteistyössä Sampo-konsernin kanssa.

Avainlukuja	1999	1998
Vakuutusmaksutulo, mrd mk	12,3	11,8
Maksetut eläkkeet, mrd mk	11,4	10,7
Sijoitusten nettotuotto käyville arvoille, %	11,4	9,3
Vastuovelka, mrd mk	82,8	75,8
Toimintapääoma, mrd mk	19,4	12,5
Vakavaraisuus, %	27,3	18,9
Tavoitevyöhykkeen alaraja, %	17,5	14,0
Sijoitukset käyvin arvoin, mrd mk	87,5	76,6
Lainat	9,5	11,2
Joukkovelkakirjat	41,0	36,5
Rahamarkkinasijoitukset	5,9	7,8
Osakkeet	18,8	9,6
Kiinteistöt	12,2	11,5
Vakuutuksenottajia	62 000	61 000
Vakuutettuja 31.12.	419 000	403 000
Eläkkeensaaajia 31.12.	260 000	250 000
Henkilöstö	601	571

Tunnusluvut sivulla 46

Organisaatio 15.4.2000

TYÖELÄKE ON OSA SOSIAALITURVAA

Sosiaaliturva tarkoittaa kansalaisten toimeentulon ja terveyden turvaamista. Se kattaa sosiaalivakuutuksen lisäksi sosiaalihuollon ja erilaiset sosiaalivastuutukset, kuten lapsilisät ja terveystalvolut.

Suomalainen sosiaaliturva jakaantuu perusturvaan, jonka tavoite on taata jokaiselle kansalaiselle vähimmäistoimeentulo, ja ansiosidonnaisen turvaan. Ansiosidonnaisen turvan tavoite on kohtuullisella tasolla turvata työssäoloaikaisen kulutustason säilyminen.

Useimpien suomalaisten toimeentulo on niiden tulojen varassa, jotka työkäiset hankkivat. Suurin työkäisen toimeentuloa uhkaava riski on työkyvyn menettäminen sairauden tai pitkäaikaisen, ehkä pysyvän työkyvyn menetyksen johdosta. Perheissä taloudellista asemaa muuttaa myös tuloa hankkineen perheenjäsenen työttömyys tai kuolema.

Suomalainen vakuutustoiminta jakaantuu yksityisvakuutukseen, joka tarkoittaa yksittäisen henkilön suoraan vakuutuksenantajalta hankkimia vakuutuksia, sekä sosiaalivakuutukseen, joka tarkoittaa lainsäädäntöön perustuvaa tai ainakin laeilla ohjailtua vakuutustoimintaa. Sosiaalivakuutuksia on sekä pakollisia että vapaaehtoisia.

Sosiaalivakuutus on rakentunut keskinäisen avunannon, avustuskassojen ja muun huolto- ja avustustoiminnan pohjalta. 1930-luvun lopulla toteutettiin koko väestöä koskeva kansaneläkelaki. Erityisesti palkansaajat halusivat täydentää 1950-luvulla tasa-eläkelinjaiseksi muotoutunutta kansaneläkettä. Työmarkkinapohjaisen komiteatyön tuloksena Suomessa tulivat vuonna 1962 voimaan työeläkelait. Niiden toteuttajiksi tulivat vakuutusyhtiöt, eläkekassat ja eläkesäätiöt.

Eläkevakuutus on tärkein sosiaalivakuutuksen laji

Markkamääräisesti suurin sosiaalivakuutuksen laji on eläkevakuutus, joka turvaa vakuutetun henkilön toimeentuloa vanhuuden, työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden tai per-

heenhuoltajan kuoleman varalta. Vuonna 1998 sosiaalimenot olivat 27 prosenttia bruttokansantuotteesta (BKT) ja noin 80 miljardia markkaa. Eläkemenojen osuus sosiaalimenoista oli 42 prosenttia.

Eläkevakuutus kattaa kolme osa-aluetta, jotka ovat vähimmäiseläketurvan takaava kansaneläke, tuloa korvaava työeläke ja edellisiä täydentävä vapaaehtoinen eläke. Kansaneläkettä maksetaan niille henkilöille, joille ei työuran aikana ole karttunut työeläkettä tai sen määrä on vähäinen.

Kansaneläkelain piiriin kuuluvat kaikki Suomessa asuvat 16 vuotta täyttäneet. Työeläke karttuu työuran aikana maksetuista työeläkevakuutusmaksuista. Työntekijälle maksetaan hänen kokonaisansioistaan vain osa rahapalkkana, osa siirtyy eräänlaisena jatkopalkkana maksettavaksi myöhemmin eläkkeenä.

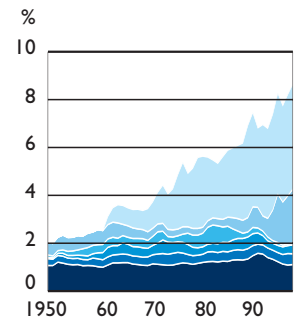
Suurin osa yksityisen sektorin palveluksessa olevista kuuluu työntekijäin eläkelain (TEL) piiriin. Muita yksityissektoria koskevia eläkelajeja ovat lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelaki (LEL), yrittäjäin eläkelaki (YEL) ja taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaji (TaEL). Maatalousyrittäjille on oma maatalousyrittäjien eläkelaki (MYEL) ja merimiehille merimieseläkelaki (MEL).

Julkisen sektorin eläkelajeja ovat valtion eläkelaki (VEL), kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin laki (KVTEL) ja kirkon eläkelaki (KiEL).

Varma-Sampo on suurin työeläkevakuutusyhtiö

Varma-Sampo on lakisääteiseen työeläkevakuutamiseen kuuluvia TEL- ja YEL-vakuutuksia hoitava yhtiö. Sen kanssa kilpailevia yhtiöitä oli vuoden 1999 lopussa viisi. Lisäksi työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteistä työeläkevakuuttamista hoiti yhteensä 8 eläkekassaa ja 37 eläkesäätiötä.

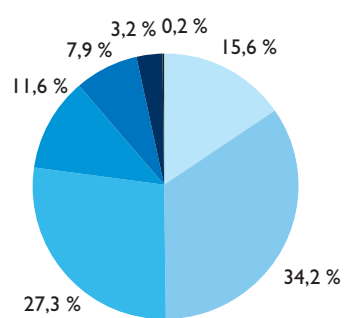
VAKUUTUSLAJIEN KEHITYS Vakuutusmaksutulo % BKT:sta

- Lakisääteinen eläkevakuutus
- Henkivakuutus ja muu eläkevakuutus
- Ulkomainen vakuutus
- Liikennevakuutus
- Lakisääteinen tapaturmavakuutus
- Vapaaehtoinen vahinkovakuutus

Lähde: Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto

TEL- JA YEL -VAKUUTUKSEN MARKKINAOSUUDET 1998

- Eläkekassat ja -säätiöt
- Varma-Sampo
- Ilmarinen
- Eläke-Tapiola
- Eläke-Fennia
- Eläke-Verdandi
- Pensions-Alandia

Yhteensä 34,5 mrd mk

Lähde: Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Varma-Sammon ensimmäisen täyden toimintavuoden tulos oli hyvä. Toiminta rakennejärjestelyiden jälkeisessä laajuudessa sujui jopa odotettua paremmin. Vahvistimme yhtiön vakavaraisuutta ja vakiinnutimme asemaamme maan suurimpana työeläkevakuutusyhtiönä.

Varma-Sammossa oli vuoden 1999 päättyessä vakuutettuna noin 420 000 suomalaista. Yhtiön vakuutusmaksutulo kasvoi 4,6 prosenttia 12,3 miljardiin markkaan. Sijoitusten nettotuotto käyvin arvoin oli noin 11 prosenttia ja toimintapääoma nousi 19,4 miljardiin markkaan. Sijoituskannan arvo oli vuoden päättyessä 87,5 miljardia markkaa.

Teimme vuoden aikana yli 35 000 eläkepääöstä. Uusiin järjestelmiin sopeutuminen, muutot ja henkilöstön koulutus hidastivat eläkekäsittelyä vielä alkuvuonna, mutta tilanne korjaantui vuoden loppuun mennessä. Käynnistimme myös mittavan projektin korvauskäsittelyn edelleen nopeuttamiseksi. Sen tulokset näkyvät lähivuosina.

Hyvä sijoitusvuosi 1999

Sijoitustoiminnan olosuhteet olivat yllätykselliset. Korkotason nousu oli odotettua voimakkaampi ja joukkovelkakirjalainojen tuotot käyvin arvoin jäivät jopa hiukan negatiivisiksi. Tuloksemme joukkovelkakirjalainojen osalta oli kuitenkin markkinoiden vertailuindeksejä parempi.

Osakemarkkinoilla kehitys oli monijakoinen. Lokakuun alkupuolelle saakka Helsingin Pörssin osakeindeksit nousivat maltillisesti lähinnä teknologia- ja metsäteollisuusosakkeiden vetäminä. Sen jälkeen erityisesti informaatioteknologiaan liittyvien osakkeiden arvot kohosivat ripeästi. Tämä koski sekä pidempään markkinoilla olleita ja asemansa vakiinnuttaneita yrityksiä että mitä suurimmassa määrin myös uusia pieniä, uuteen teknologiaan painottuneita ja äskettäin listautuneita teknologiayrityksiä. Niiden pörssi-arvot nousivat liikevaihtoon verrattuna jopa monikymmenkertaisiksi ja odotusarvot niin, että vain osa voinee lunastaa kaikki kasvuunsa ja kannattavuuteensa liittyvät toiveet.

Varma-Sammon osakesalkun tuotto käyvin arvoin ylitti 80 prosenttia, mikä on enemmän kuin Helsingin Pörssin portfolioindeksin kehitys.

Perustehtävämme on huolehtia eläketurvasta

Yhteiskunta on antanut työeläkeyhtiön perustehtäväksi huolehtia yksityisellä sektorilla työskentelevien ihmisten lakisääteisestä työeläketurvasta ja säilyttää sekä kartuttaa tätä varten kerättyjä varoja.

Eläkeratkaisu, joka aina koskee hakijansa toimeentuloa, on tehtävä huolellisesti lakien ja muiden määräysten pohjalta. Lisäksi vakuutusjärjestelmien tulisi olla vakuutuksenottajien

näkökulmasta mahdollisimman yksinkertaisesti toteutettavia.

Työeläkevarojen sijoitustoiminta on korostunut viime vuosina, kun sijoitusomaisuudet ovat kasvaneet ja pääomamarkkinat avautuneet. Jo kuutena peräkkäisenä vuonna työeläkeyhtiöiden sijoitusten nettotuotot ovat olleet hyvät. Ne ovat vaihdelleet reaalisesti kuuden ja kymmenen prosentin välillä, ja osaltaan mahdollistaneet yhtiöiden asiakkailleen antamien maksualennusten eli hyvitysten voimakkaan kasvun. Koska työeläkemaksuun pitkällä aikavälillä kohdistuu kuitenkin nousupaineita, on syytä tarkkaan harkita, miten mielekästä on palauttaa jo maksetuista vakuutusmaksuista näin merkittäviä määriä.

Haluan tässä yhteydessä toistaa jo viime vuonna tässä katsouksessa toteamani: Näin korkeat tuotot eivät voi jatkua loputtomiin. Työeläkejärjestelmän pitkän aikavälin skenaarioissa keskimääräiseksi tuotoksi on arvioitu reaalisesti kolme prosenttia. Tämän tason onnistunut sijoitustoiminta voi pitkälläkin aikavälillä ylittää selvästi. Se on myös Varma-Sammon tavoite.

Kannamme suurta yhteiskunnallista vastuuta

Työeläkeyhtiön, jonka säilytettäväksi ja kartutettavaksi on uskottu merkittävä osa kansallisuusvarallisuutta, on toimittava eettisesti kestäväällä pohjalla. Hallintoneuvosto vahvisti viime toukokuussa sijoitusten suuntaamisen eettiset periaatteemme ja hallitus päätti ohjeista, jotka muun muassa rajoittavat sijoitustoimintaa lähellä olevien henkilöiden omaa arvopaperikauppaa.

Käynnistimme viime vuonna myös koko henkilöstöä koskevan arvoprosessin, joka korostaa kaikkien varmasampolaisten yhteistyökykyä ja jokaisen henkilökohtaista vastuullisuutta.

Yhteistyö Sampo-konsernin kanssa

Yhteistyökumppanimme Vakuutusyhtiö Sampo Oyj julkisti viime lokakuussa aikeensa yhdistyä Leonia Oyj:n kanssa. Sulautuminen luo Suomen ensimmäisen pankin ja vakuutusyhtiön muodostaman konsernin ja aiempaa monipuolisemman palveluvalikoiman.

Varma-Sammolle yhteistyö uuden konsernin kanssa kasvattaa kontaktipintaa sekä nykyisen että potentiaalisen uuden asiakaskunnan palvelussa. Palvelemme erityisesti pieniä ja keskisuuria asiakasyrityksiämme Sammon konttoriverkoston välityksellä.

Kilpailu lisää tehokkuutta

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti joulukuussa 1998 selvitys-

miehet tutkimaan lakisääteisen työeläkejärjestelmän kilpailuolosuhteita. Työn tavoitteena oli edistää kilpailua hajautetun järjestelmän toiminnan ja työeläkevarojen tuottavuuden tukemiseksi. Selvitysmiesten julkistamat ehdotukset ovat pääosin oikeansuuntaiset.

Työeläkejärjestelmän kilpailua koskevat säännökset eivät juuri ole muuttuneet sen 40-vuotisen historian aikana. Olosuhteet kyllä ovat muuttuneet - eivätkä vähiten työeläkeyhtiöiden sijoitusomaisuuden kasvun myötä. Esimerkiksi uuden työeläkeyhtiön, säätiön tai kassan perustaminen on nykyisten vakava-raisuussäännösten johdosta lähes mahdotonta eikä vakuutusten vaihtaminen yhtiöstä toiseen ole taloudellisesti kovin edullista.

Selvitysmiehet kiinnittävät huomiota myös siihen, että työeläkejärjestelmä on vuosien saatossa tullut hyvin monimutkaiseksi. Sen yksityiskohtien hallitseminen on nykyisellään haasteellista asiantuntijoillekin, ja monimutkaisuus vähentää järjestelmän uskottavuutta kansalaisten silmissä.

Jos työeläkelainsäädäntö kirjoitettaisiin nykyolosuhteita vastaavaksi, se olisi huomattavasti voimassa olevaa säännöstöä yksinkertaisempi ja lakien lukumäärä pienempi.

Suotuisat tulevaisuuden näkymät

Varma-Sampo kantaa myös jatkossa vastuunsa työeläkejärjestelmän toteuttajana. Tähän sisältyy osaltaan työeläketurvan kestävyuden jatkuva arviointi.

Työeläketurva lähtee 2000-luvulle hyvistä asemista. Pitkään jatkunut voimakas taloudellinen kasvu ja suotuisat sijoitusmarkkinat ovat vahvistaneet alan yhtiöiden taloudellista ja toiminnallista pohjaa. Tämä luo edellytykset saada hyviä tuottoja järjestelmän haltuun uskotuille varoille myös jatkossa.

Ennakoitua parempi taloudellinen kehitys on osaltaan keventänyt eläkemaksujen tasoon kohdistuvia paineita. Nyt käytävissä olevien ennusteiden mukaan nykyinen maksutaso voisi pysyä keskimäärin entisellään useita vuosia. Teknisesti voisi olla edellytyksiä jopa eläkemaksujen alentamiseen. Tosin sitä edes lyhytaikaisesti suunnittelevien on hyvä muistaa, että maksutason nousu on joka tapauksessa pidemmällä aikavälillä selviö.

Kiitän asiakkaitamme ja yhtiön muita sidosryhmiä heidän meitä kohtaan osoittamastaan luottamuksesta. Samalla haluan kiittää kaikkia varmasampolaisia erinomaisesta työstä.

Paavo Pitkänen

TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN JATKUU

Vuosituhanne viimeinen vuosi oli työeläkejärjestelmän kannalta poikkeuksellinen. Muutokset jäivät minimiin ja vuosi 1999 toimittiin entisin säädöksin. Uuden vuosituhanne alku toi taas monia uudistuksia.

Markku Hyvärinen johtaa puhetta Varma-Sammon eläkeasian neuvottelukunnan kokouksissa. Vuonna 1999 tämä neuvottelukunta kokoontui 11 kertaa.

Viime kesänä työmarkkinaosapuolet ja valtiolta pääsivät sopimukseen uudistuspaketista, jonka sisältö muodostui sängen kattavaksi ja tasapuoliseksi. Muutokset heijastavat yhteiseksi muodostunutta pyrkimystä säilyttää ikääntyväkin sukupolvi työelämässä työkykyisenä ja –haluisena. Tähän päämäärään tähtäävät päätökset koskevat tasapuolisesti sekä työnantajia että työntekijöitä.

Kuntoutus työelämän muutostekijänä

Jo 1980-luvulla tapahtunut kuntoutuksen murtautuminen työelämän muutostekijäksi on jatkunut. Työkykyä on säilytetty ja tähän pyrkivissä tavoitteissa on edistytty merkittävästi. Siitä huolimatta kiitettäviä tuloksia ei vielä ole saa-

vutettu kuntoutuksen tehossa eikä kattavuudessa.

Kesäisen paketin solmimisen yhteydessä päätettiin jatkaa työtä. Konkreettisin tulos oli toteamus, että 58- ja 59-vuotiaiden mahdollisuuksia ammatilliseen kuntoutukseen tehostetaan. Tuon ikäisille tehdään, heidän niin halutessaan, kuntoutus selvitys, joka voi johtaa joko ammatilliseen tai lääketieteelliseen kuntoutukseen.

Varma-Sampo on omatoimisesti yhdessä oululaisten ja helsinkiläisten asiakkaidensa sekä paikallisten yliopistollisten keskussairaaloiden ja kuntoutuslaitosten kanssa vetänyt jo parin vuoden ajan kuntoutuskokeilua. Tässä pilottiprojektissa ongelmiin pyritään entistä ripeämmin tarttumaan jo työssä ollessa ja työpaikalla. Projektin tulokset kootaan kevään 2000 aikana ja syksyyn mennessä koostetaan tutkimusraportti. Siltä odotetaan uusia ajatuksia ja työkaluja kuntoutuksen nostamiseksi entistä todellisemmaksi vaihtoehdoksi.

Muutoksia työttömyyseläkkeessä

Työttömyyseläkkeen osalta viime vuonna käytiin keskustelua hyvin radikaaleistakin ratkaisuista. Päätökseksi kuitenkin muotoutui, että ikäraja säilytettiin entisellään.

Sen sijaan tulevan ajan karttumaa ei enää lasketa työttömyyseläkkeeseen, joka saattaa nyt enimmillään pienentyä neljä prosenttiyksikköä. Kun tulevan ajan oikeutta ei enää vaadita, työttömyyseläkkeen piiriin tulee uusi joukko työttömiä, muun muassa sellaisia, jotka edellisen säädöksen mukaan puuttuvan tulevan ajan oikeuden vuoksi saivat hakemukseensa hylkäävän päätöksen. Arviolta vajaat kaksi tuhatta 60 vuotta täyttänyttä työtöntä voi hakea eläkettä vuoden alusta takautuvasti. Varma-Sampo on informoinut asiakkaitaan tästä mahdollisuudesta.

Samassa yhteydessä muutettiin pysyväksi määräaikainen laki, jonka mukaan yli 55-vuotias voi ennen 500 työttömyyspäivän täyttymis-

tä olla töissä enintään 10 kuukautta ilman, että se pienentää hänen eläkettään.

Suurtyönantajien osalta työnantajan vastuu nousi 50:stä 80:een prosenttiin. Samalla 80 prosentin omavastuu ulotettiin työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa vastuu aikaisemmin oli 100 prosenttia.

Osa-aikaeläkekokeilua päätettiin jatkaa

Osa-aikaeläkkeen 56 vuoden alaikärajan kokeilua päätettiin jatkaa vuoden 2002 loppuun. Uudistunut osa-aikaeläke on voimakkaasti kasvattanut suosiotaan. Kokeilun tulosten analysointi on kuitenkin vielä kesken. Esimerkiksi osa-aikaeläkkeen vaihtoehtoisuutta yksilölliselle varhaiseläkkeelle tai työkyvyttömyyseläkkeelle hakeutumiseen ei ole voitu varmentaa.

On esitetty epäilyjä, että osa-aikaeläkkeelle siirtyisivät hyväkuntoiset, aktiivit 56-vuotiaat, jotka muuten olisivat jatkaneet täydellä työpainoksella eläkeikäisiksi. Toisaalta alustavat tilastotiedot kertovat, että osa-aikaeläkkeen käyttö näyttäisi varsin tasaisesti jakautuneen erilaisiin ammattiryhmiin, mikäli vain työn järjestely osaaikaiseksi on työpaikalla ollut mahdollista.

Yksilölliselle varhaiseläkkeelle myöhemmin

Yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraajaksi päätettiin aikanaan suuren kohun saattelemana 55 vuotta. Nyt sitä nostettiin jo toisen kerran, tällä kertaa 58 vuodesta 60 vuoteen. Vuonna 1943 tai sitä ennen syntyneillä säilyy kuitenkin vanha 58-vuoden alaikäraja. Tämän eläkemuodon kiinnostavuus on viime vuosina nopeasti laskenut ja hakemukset ovat voimakkaasti vähentyneet huippuvuosista.

Varhennetussa vanhuuseläkkeessä eläke pienenee nyt varhennuskuukautta kohti 0,4 prosenttia aiemman 0,5 prosentin asemasta. Suurin mahdollinen leikkaus on siis 60-vuotiaana eläkkeelle lähtevälle 24 prosenttia, kun se aiemmin oli 30 prosenttia. Toisaalta eläkeiän ohittamisen jälkeen jatkuva työ parantaa eläkettä vain 0,6

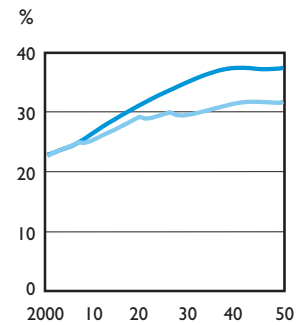
prosenttia kuukaudessa aiemman yhden prosentin sijasta.

Kehittäminen jatkuu

Liittosopimuksiksi murtuneen tulopoliittisen kierroksen myötä ei eläkepolitiikkaan ole tulossa uusia muutoksia. Muutenkin näyttää siltä, että päätökset eläkkeistä eivät enää noudata työmarkkinakierrosten rytmiä.

Työeläkejärjestelmän kilpailuselvitysmiesten raportti puhuttaa pitkin kuluva vuotta. Samoin jatkuu keskustelu työeläkkeiden ja koko sosiaaliturvan rahoituksesta. Kehittämistyö jatkuu ympäri vuoden ja ratkaisuja syntyy aivan oman aikataulun puitteissa. Hyvä niin.

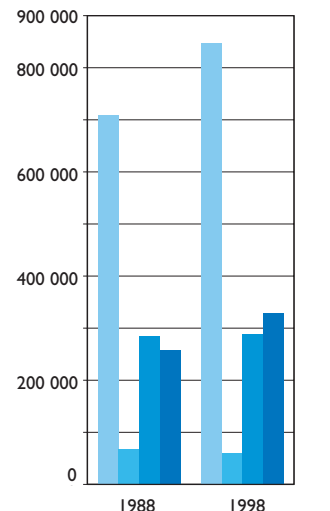
ELÄKÖITYSMISIÄN NOUSUN VAIKUTUS ELÄKEMENON OSUUTEEN PALKOISTA

■ Perusennuste
■ 3 vuoden lykkäys

Lähde: Eläketurvakeskus

ELÄKKEENSAAJAT LAJEITTAIN

■ Vanhuuseläke
■ Työttömyyseläke
■ Työkyvyttömyyseläke
■ Muu eläke *

* Perhe-eläke, rintamasotilas- ja rintamaveteraanien varhaiseläke, osa-aikaeläke, sukupolvenvaihdos- ja luopumiseläke

Kokonais määrä 1988: 1 160 000
Kokonais määrä 1998: 1 250 000

Henkilö voi saada samanaikaisesti useamman lajin eläkettä.

Lähde: Tilastokeskus

TYÖKYVYSTÄ HUOLEHTIMINEN ON RISKIENHALLINTAA

Työkyvyttömyyseläkkeitä maksettiin viime vuonna Suomessa yhteensä 8,7 miljardia markkaa. Markkamäärä on suuri, mutta työkyvyttömyyseläke on muutenkin tärkeä osa eläketurvaa. Se turvaa vaikeasti sairastuneen tai tapaturmassa loukkaantuneen toimeentulon loppuelämäksi.

Sakari Tola toimii Varma-Sammon ylilääkärinä. Hän vastaa yhtiön asiantuntijalääkäreiden toiminnasta.

Ansiosidonnainen työeläke takaa sen, ettei työntekijän tai yrittäjän sairastuminen merkitse Suomessa taloudellista katastrofia. Yksi Suomen työeläkejärjestelmän keskeisiä periaatteita on, että suurin piirtein entisen tasoinen eläminen on mahdollista ansiokyvyn menetyksestä huolimatta.

Työkyvyttömyys tarkoittaa sairauden ja työn välistä yhteensopimattomuutta. Työstä ja

sen tekemisen olosuhteista riippuen voi vaikeastikin vammaisen etenkin motivoituneena ja sopivissa olosuhteissa olla hyvinkin työkykyinen. Toisaalta suhteellisen lievästikin sairas mutta huonosti motivoitunut henkilö saattaa helposti hakeutua työkyvyttömyysturvan piiriin.

Taudit vaihtuvat, työkyvyttömyys pysyy

Puhtaasti lääketieteen näkökulmasta on kummallista, etteivät jatkuvasti pitenevä elinikä ja paraneva terveys ole juurikaan vaikuttaneet eläkkeelle hakeutumisen ikään. Tilastot osoittavat työkyvyttömyysasteen pysyneen jokseenkin samalla tasolla vuodesta toiseen.

Yksi syy löytyy 90-luvun tilastoja tulkittaessa. Maamme työttömyyden pysyminen korkeana lamavuosien jälkeenkin aiheutti sen, että työttömyyseläkkeestä tuli monen työttömän vaihtoehtoinen työstä poistumisen tie.

Positiivistakin kehitystä toki näkyy. Sepelvaltimotaudin ehkäisyn ja hoidon tulokset näkyvät jo toista vuosikymmentä jatkuneena tasaisena laskuna sen aiheuttamien työkyvyttömyyseläkkeiden määrässä. Samoin tuki- ja liikuntaelinsairaudet, jotka työkyvyttömyyseläkkeiden syynä kasvoivat voimakkaasti 70- ja 80-luvuilla, kääntyivät tilastoissa laskuun 90-luvun aikana. Tässä tapauksessa kyse ei kuitenkaan liene näiden sairauksien vähentymisestä. Todennäköisimmin kehitys heijastelee muutosta sekä niiden hoitotavoissa että ansiotyön luonteessa. Kun selkäsairauksiin esimerkiksi määrättiin aikaisemmin hoitoksi lepoa, suositellaan nykyään normaalia fyysistä kuormitusta. On myös muistettava, että ponnostukset työergonomiaan ja työtä helpottaviin välineisiin ovat lisääntyneet samalla kun ruumiillisesti raskaat työt ovat jatkuvasti vähentyneet.

Kun ruumiilliset sairaudet eläkkeiden syynä ovat vähentyneet, on psyykinen sairastavuus – etupäässä masennus – tullut tilalle. Lisäksi näyttää siltä, että todellisen näihin tauteihin sairastuvuuden kasvun lisäksi olemme nyt todistamassa myös syrjäytymiskehityksen tuloksia. Tilanteen korjaaminen edellyttää tehostuvan hoidon lisäksi pikaista muutosta työyhteisöjen asenteissa.

Työkyvyttömyys tulee kalliiksi

Yrityksille työkyvyttömyysturva aiheuttaa tuntuvia kustannuksia. Kun täyden omavastuun piirissä oleva yli 800 työntekijän työnantaja maksaa työkyvyttömyyseläkkeen pääoma-arvosta noin 80 prosenttia, se merkitsee noin miljoonaa markkaa kutakin keskipalkkaista keski-ikäistä työntekijää kohden. Osa työkyvyttömyystapauksista, kuten vakavat sairaudet, ovat tietenkin työnantajan vai-

kutusmahdollisuuksien ulkopuolella. Osa on kuitenkin joko kokonaan ehkäistävissä tai ainakin merkittävästi myöhennettävissä työyhteisön toimenpitein.

Kun koko henkilöstöön kohdistuva työkyvyn edistäminen on aidosti osa yrityksen johtamiskulttuuria, tämä luo myönteistä ilmapiiriä, jossa myös vanhempia työntekijöitä arvostetaan. Tällaisessa työyhteisössä hyväksytään jonkin asteen vajaakuntoisuuskin iästä riippumatta.

Vaikka huippusuorittajat ovat toki tärkeitä yrityksen menestyksen kannalta, on muistettava, että jatkuva plus sataprosenttisten suoritusten vaatimus on tosielämälle vieras ja aiheuttaa riittämättömyyden tunteita. Se huonontaa mahdollisuuksia työstä selviytymiseen. Kehitys voi lopulta johtaa työeläkkeelle hakeutumiseen tilanteessa, jossa työkykyä olisi vielä paljonkin jäljellä. Näin pitkälle jouduttua on yleensä myöhäistä yrittää enää kuntoutustakaan, koska henkilön omana tavoitteena on vain ja ainoastaan eläkkeelle siirtyminen.

Laatujatteluun perustuva Evita-ohjelma

Työkyvyn alentuminen on todettava varhain. Silloin siihen ehditään reagoida siinä vaiheessa, kun asianomainen itsekkin on kiinnostunut työkykynsä parantamisesta.

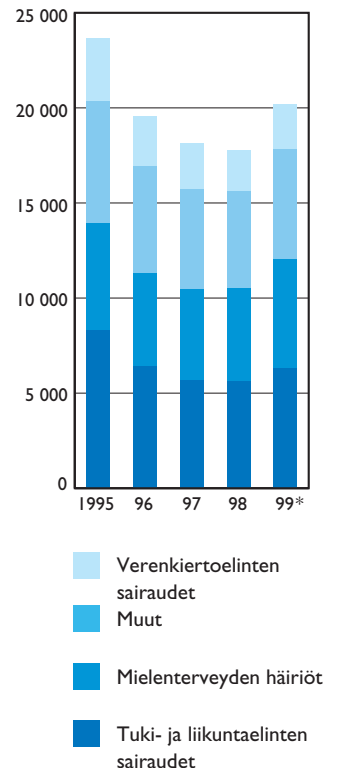
Työkykyyn ja sen säilymiseen vaikutetaan ennen kaikkea työhön liittyvillä toimenpiteillä. Työtä voidaan muokata sopivammaksi, voidaan parantaa osaamista koulutuksella tai vaihtaa tehtäviä. Monella työpaikalla tämä on normaalia jokapäiväistä toimintaa eikä sitä edes tunnisteta kuntoutukseksi. Myös ulkopuolista apua on saatavissa. Esimerkiksi Varma-Sammon ammatillisen kuntoutuksen asiantuntijat voivat auttaa, kun vaikkapa mietitään koulutusmahdollisuuksia kokonaan uuteen ammattiin tai työkiertoa.

Varma-Sampo ja sen asiakkaat ovat kehittäneet laatujatteluun perustuvan työkyvyn hallinnan järjestelmän, Evita-ohjelman. Tätä yrityksille räätälöityä tietopakettia soveltamalla voi-

daan yhdistää hyvän työkyvyn vaaliminen osaksi yleistä henkilöjohtamista. Systemaattisesti etenevän ohjelman keskeisiä vaikutuskohteita ovat johtaminen, työympäristö ja työilmapiiri, työmotivaatio, taloudelliset tekijät, ammattitaito ja terveys. Kun valtaosa ohjelmasta kohdistuu muuhun kuin terveydenhuoltoon, kuuluu vastuu toiminnasta lähinnä linjaorganisaatiolle. Toki työterveyshuolto tarjoaa arvokasta apua terveyttä koskeissa kysymyksissä.

Useissa Varma-Sammon asiakasyrityksissä on toteutettu työkyvyn hallintaa jo vuosikautia. Evitaan on koottu eri tyyppisiä esimerkkejä näissä yrityksissä toteutetuista työkyvyn hallintaohjelmista. Evita-ryhmän asiantuntijat ovat käytävissä sekä toimintaa käynnistettäessä että myöhemmin erilaisissa kehityshankkeissa. Järjestämme myös Evita-koulutuspäiviä ja tarjoamme pidemmälle toiminnassa ehtineille benchmarking-palvelua.

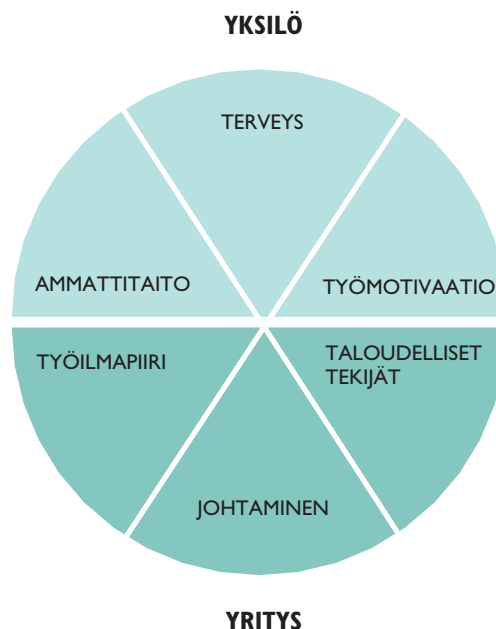
ALKANEIDEN TEL-
TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEIDEN
SYYT

* ennakkotieto

Lähde: Eläketurvakeskus

TYÖKYKYISYYDEN EDISTÄMINEN

TURVAAVAA JA TUOTTAVAA SJOITTAMISTA

*Varma-Sampo on merkittävä suomalainen sijoittaja ja tavoittelee haltuunsa uskottujen eläkevarojen turvaavaa kartuttamista. Tavoitteenamme on edelleen vahvistaa osaa-
mistamme ja sen pohjalta saavuttaa paras mahdollinen sijoitustoiminnan tulos hyväksymällämme riskitasolla.*

Matti Niemi painottaa turvaavuutta ja tuottavuutta eläkevarojen sijoittamisessa. Varma-Sampo pitää sijoitustoiminnassaan tärkeänä myös eettisten periaatteiden noudattamista.

Eläkeyhtiön sijoitusstrategiassa painotetaan pitkää aikajännettä. Perustehtävän täyttäminen - huolehtiminen asiakkaiden eläketurvasta - edellyttää Varma-Sammon sijoitustoiminnalta näkemystä ja suunnitelmaa kymmenien seuraavien vuosien ajalle. Jos esimerkiksi tänä vuonna työelämässä aloittava 25-vuotias siirtyisi 65-vuotiaana eläkkeelle, eletään silloin vuotta 2040.

Yhtiön hallituksen ajan tasalla pitämisen sijoitussuunnitelman laatimisohteet on hyväksytty hallintoneuvostossa. Suunnitelmassa määritellään muun muassa sijoitusten turvaavuus-, tuotto-, hajautus- ja likviditeettitavoitteet. Sijoitussuunnitelman sekä muiden yhtiön sijoitustoimintaa

säätelyohjeiden ja määräysten toteutumista seurataan säännöllisen raportoinnin avulla.

Merkittävä sijoittaja

Vuoden 1999 lopussa Varma-Sammon sijoitusten arvo oli 87,5 miljardia markkaa. Sijoitusten nettotuotto käyvin arvoihin oli 9,1 miljardia markkaa eli 11,4 prosenttia.

Riskien hajauttamiseksi kasvatimme viime vuonna ulkomaisten sijoitusten osuutta, vaikka valtaosa yhtiön sijoituksista oli edellisten vuosien tapaan kotimaisia kohteita. Haemme jatkuvasti sijoituksillemme parasta mahdollista tuottoa hyväksytyllä riskitasolla ja jatkamme salkkumme hajauttamista eri instrumentteihin, toimialoilta sekä myös valuuttoihin ja maantieteellisesti.

Pyrimme olemaan aktiivinen ja pitkäjänteinen sijoittaja. Seuraamme niin kotimaisten kuin ulkomaisten sijoitusmarkkinoiden kehitystä. Arvioimme kriittisesti päivittäistä markkinakehitystä, reagoimme muuttuviin markkinatilanteisiin nopeasti ja joustavasti käymällä arvopaperikauppaa.

Strateginen tavoitteemme on kasvattaa yhtiön vakavaraisuutta ja saavuttaa tuottotaso, joka luo edellytykset pitkäjänteiseen ja kilpailukykyiseen asiakashyvituspoliittikkaan.

Kurssi- ja korkovaihtelut tuntuvat

Vuoden 1999 sijoitustuottoja kasvattivat pörssikurssien nousu ja niitä vähensivät markkinakorkojen laskusta aiheutunut joukkovelkakirjalainojen arvon alentuminen. Sijoituksistamme 47 % oli joukkovelkakirjoissa, 22 % osakkeissa, 14 % kiinteistöinvestoinneissa, 11 % lainoissa ja 6 % rahamarkkinasijoituksina.

Lisäsimme vuoden 1999 aikana osakkeiden osuutta sijoitussalkussamme. Niiden arvo oli vuoden lopussa 18,8 miljardia markkaa, josta ulkomaisten osakkeiden osuus oli yksi miljardi ja ulkomaisten pääomarahastojen osuus 0,5 miljardia markkaa. Osakesalkkumme tuotto oli 80,8 %.

Kiinteistöinvestointien osuus sijoituskannas-

tamme pysyi ennallaan ja niiden arvo oli vuoden 1999 lopussa 12,2 miljardia markkaa. Varma-Sammon kiinteistöstrategia valmistui vuoden 1999 lopulla. Sen pohjalta kiinteistöihin tehtiin arvonlennuksia 312 miljoonaa markkaa ja toisaalta niiden arvostuserot kasvoivat 114 miljoonaa markkaa. Kiinteistöjen tuotto käyville arvoille oli 2,6 %.

Lainakannan osuus kokonaissijoitustemme pieneni edellisvuodesta. Markkamääräisesti yritysainojen arvo kasvoi 14,5 miljardiin markkaan. Nopeimmin lisääntyivät TEL-viitekorkoon sidotut lainat, joita oli vuoden lopussa yhteensä viisi miljardia markkaa.

Rahamarkkinasijoitusten osuus laski 5,9 miljardiin markkaan. Niiden tuotto jäi 3,2 %:iin.

Joukkovelkakirjasijoitustemme arvo oli vuoden 1999 lopussa 41 miljardia markkaa, joista Suomen valtion lainapapereissa 30,2 miljardia markkaa. Korkotason noustua joukkovelkakirjasalkun tuotto käyvin arvoin painui negatiiviseksi.

Eettisten periaatteiden merkitys korostuu edelleen

Keräämme sijoitustoiminnassamme puskureita mahdollisten pörssinotkaidusten ja korkomuu-
tosten varalle, jotta kaikissa olosuhteissa pystymme vastaamaan eläkevaateistamme. Sijoitustemme suuntaamisen haasteellisuutta lisää myös, että toimimme eettisten periaatteiden pohjalta.

Tavoitteemme on sijoittaa vastuuntuntoisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että arvioimme tuotavuuden ja turvaavuuden lisäksi kutakin sijoitusmahdollisuutta sen mukanaan tuoman yhteiskunta- ja asiakasvastuun pohjalta.

Pyrimme sijoittamaan yrityksiin, jotka tuntevat oman yhteiskunnallisen vastuunsa ja ottavat huomioon toimintansa ympäristövaikutukset. Sijoituskohteissamme selvitämme, onko yhtiön toimintaperiaatteissa otettu huomioon voimassaolevan lainsäädännön noudattaminen ja ih-

misarvojen kunnioittaminen sekä yhteiskunnallisen ja työolosuhteisiin liittyvän vastuun kantaminen.

Uusia rahoitusvaihtoehtoja

Monipuolistimme vuonna 1999 yritysrahoituksemme vaihtoehtoja tuomalla markkinoille erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille sopivia rahoitusmuotoja. Samalla aloitimme yhteistyön erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n kanssa.

Suomessa on runsaat 90 000 yritystä, joissa työskentelee yrittäjän itsensä lisäksi yhdestä viiteen työntekijään. Ne työllistävät noin 400 000 henkilöä ja vastaavat yhdessä noin 80 000 yrittäjän itsensä työllistävän yrityksen kanssa noin puolen miljoonan suomalaisen palkanmaksusta. Näiden pienten ja keskisuurten yritysten hyvinvointi, kasvu ja palkanmaksukyky ovat olennainen osa kansantalouden positiivista kehitystä, jolle perustuu tulevaisuuden eläkkeiden maksukyky.

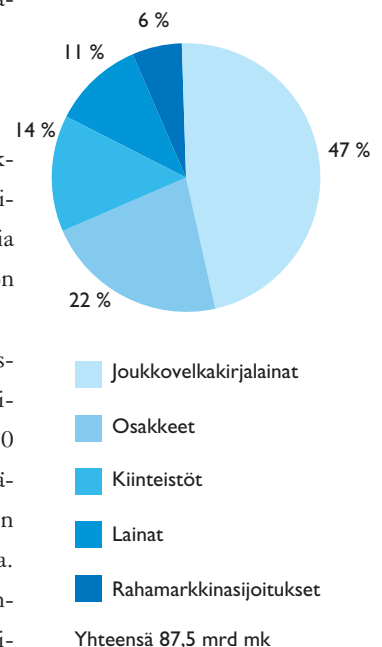
Uusia pk-kentälle räätälöimiämme rahoitusvaihtoehtoja ovat pk-laina, yrittäjälaina ja työkyvyn ylläpitämiseen tarkoitettu Evita-laina. Lisäksi tarjoamme edelleen TEL-takaisinlainausta, sijoituslainoja ja pääomalainoja.

Vahvana uudelle vuosituonnelle

Varma-Sammon vakavaraisuuden vahvistuminen vuonna 1999 paransi edelleen yhtiön riskinkantokykyä. Tämä yhdessä toimintojen jatkuvan kehittämisen kanssa antaa meille hyvät edellytykset monipuolistaa edelleen sijoitustoimintaamme.

Vankalta pohjalta voimme näkyvissä olevien kehitystrendien mukaan tehdä parhaat mahdolliset strategiset valinnat.

SIJOTUSKANNAN JAKAUMA 1999

SIOJITUSTOIMINNAN RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnalla turvataan Varma-Sammon toiminnan jatkuvuutta ja tavoitteiden saavuttamista. Riskienhallintamenetelmillä pyritään havaitsemaan ja määrittämään riskit.

Jouko Oksanen vastaa Varma-Sammon sijoitustoiminnan riskienhallinnasta. Se on osa taloushallintoa ja erotettu varsinaisesta sijoitustoiminnasta.

Varma-Sammon hallitus vahvistaa vuosittain yhtiön sijoitusriskienhallintaa koskevat ohjeet, jotka on pyritty laatimaan kansainvälisen, vakiintuneen käytännön pohjalta.

Sijoitusten riskienhallintaan kuuluu riskinotto-politiikan ja hyväksyttävän riskitason

määrittely sekä riskien jatkuva mittaaminen valituilla menetelmillä, hyväksyttävään tasoon vertailu ja raportointi.

Varma-Sammon keskeisen riskikehikon muodostavat vastuuvelan jatkuva kattaminen, vastuuvelan pituus, vuotuinen tuottovaade ja vakavaraisuussäännökset. Sijoitustoiminnan sijoitushorisontti on pituudeltaan useita vuosia, kun taas kate- ja vakavaraisuusmääräykset on täytettävä jatkuvasti.

Riskienhallintaorganisaatio

Varma-Sammon hallituksen päätöksen mukaan sijoitustoiminta rakentuu toisistaan eriyettyjen, toisaalta valmistelevan ja päätöksiä tekevän sekä toisaalta valvojan ja raportoivan toiminnon periaatteelle.

Sijoitustoiminnan riskienhallinnasta vastaa taloushallinto. Riskienhallinnan tehtäviä ovat mm.

- omaisuuden sisältämien riskien tunnistami-

nen ja mittaamiseen soveltuvien menetelmien valinta sekä omaisuuden riskitason määrittäminen ja jatkuva mittaaminen

- herkkyyksianalyysien laatiminen, kuten suurten markkinamuutosten vaikutukset yhtiön vakavaraisuuteen, likviditeettiin ja tulokseen

- riskien raportointi ja mahdolliset ehdotukset yhtiön johdolle
- sijoitussuunnitelman noudattamisen valvonta hallituksen vahvistamien vastapuoli- ja instrumenttikohtaisten limiittien, valtuuksien käytön ja allokaation osalta.

Taloushallinto vastaa myös laskenta- ja arvostusperiaatteiden oikeellisuudesta johdon ja hallituksen raportoinnissa.

Riskien määrittelyä

Markkinariskillä tarkoitetaan sijoituskohteiden markkina-arvon heilahtelua tarkastelujaksolla. Näistä yleisimmät ovat osakkeiden kurssiriski, korkoriski, valuuttariski ja vuokrausriski. Inflaatoriskillä tarkoitetaan omaisuuden reaaliarvon tai -tuoton alenemista inflaatiokehityksen yhteydessä.

Luottoriski kuvaa tappionvaaraa, joka aiheutuu vastapuolen kyvyttömyydestä vastata sitoumuksestaan esim. korkoinstrumenttien osalta. Luottoriski voi ilmentyä myös markkinariskinä esimerkiksi korkoerojen levenemisen kautta. Lisäksi se voi realisoitua yksittäisen osakesijoituksen tai velkasitoumuksen arvonmenetyksenä kohdeyrityksen konkurssin seurauksena.

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan kassavirran toteutumista eri suuruisena kuin on odotettu. Kassavirtaan liittyvän tuoton ohella riskin muodostavat sijoitusomaisuuserät, jotka eivät ole joko lainkaan tai vain huomattavalla tappiolla rahaksi muutettavissa.

Toiminnallisilla riskeillä tarkoitetaan valvontajärjestelmien puutteiden mahdollistamia virheitä tai väärinkäytöksiä. Juridisella riskillä tarkoitetaan epävarmuutta sopimusten oikeudel-

lisestä tulkinnasta. Malliriskillä tarkoitetaan käytettyihin riskimittauksiin liittyviä riskejä.

Instrumenttikohtaiset riskit ja niiden hallinta

Sijoitusriskien hallitsemiseksi riskejä pyritään hallitsemaan sijoitus suunnitelman mukaisesti yleensä seuraavilla keinoilla:

- sijoitusten hajautus omaisuusluokittain ja kohteittain
- turvaava vakuuspolitiikka
- varovainen arvostuskäytäntö
- varojen ja vastuiden yhteensovittaminen
- suojaavien johdannaisien käyttö
- riittävä ja oikea-aikainen valvonta- ja seurantajärjestelmä
- osaavat asiantuntijat
- riittävän vakavaraisuuden turvaaminen.

Osakkeisiin liittyvä enimmäkseen arvomuutosriski. Joukkovelkakirjalainojen arvomuutosriski ilmentyy korko- ja luottoriskinä. Osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin liittyviä riskejä rajataan mm. hallituksen vahvistamalla limiitteillä ja toimivaltuuksilla. Riskejä seurataan jatkuvasti ja suojataan tarvittaessa johdannaisilla.

Kiinteistöihin liittyvät riskit ovat lähinnä markkinariskejä sekä vuokratuoton että arvomuutoksen osalta. Vuokran suuruuteen liittyvää riskiä suojataan indeksisidonnaisiin vuokrasopimuksiin ja vuokravakuuksiin. Kiinteistöjen nettotuottoon liittyvää riskiä hallitaan kiinteistösalikon huolellisella suunnittelulla.

Lainoissa on luottoriskiä, jota hallitaan hallituksen vahvistamalla luotto-ohjeistuksella, toimivaltuuksilla sekä vastapuolilimiitteillä. Luottoja myönnetään pääsääntöisesti turvaavia vakuuksia vastaan.

Johdannaisiin liittyvä markkinariskejä, vastapuoliriskejä sekä juridisia että toiminnallisia riskejä. Näitä hallitaan mm. hallituksen määrittelemillä limiitteillä sekä toimivaltuuksilla.

Arvopapereihin ja johdannaisiin liittyvä myös valuutoista johtuvia arvomuutos- ja tuot-

toriskejä. Valuuttariskiä voidaan suojata hallituksen hyväksymän valuuttapolitiikan mukaisilla toimenpiteillä.

Markkinariskitason mittaaminen

Varma-Sammon riskienhallinnassa käytetään kokonaisriskin päämittana Value at Risk –mallia (VaR), joka kertoo eri sijoituslajien maksimaalisen tappion valitulla todennäköisyydellä normaaleiden markkinaolosuhteiden vallitessa. Mittausta käytettäessä tehdään oletuksia sijoitusomaisuuslajien tuotto-odotusten määrästä, vaihtelualttiudesta, sijoitusomaisuuslajien tuottojen keskinäisestä korrelaatiosta sekä tuottojakauman muodosta että käytettävistä tarkasteluhorisonteista. Riskienhallinnan laskemaa VaR-riskiä seurataan suhteessa yhtiön vakavaraisuusasteeseen.

Mallia sekä siinä käytettäviä parametrejä testataan säännöllisesti oikean toimivuuden varmistamiseksi. Lisäksi tehdään skenaarioanalyysyjä, joiden avulla arvioidaan yhtiön riski poikkeuksellisissa markkinaolosuhteissa.

Päätöksentekovaltuuksien ja vastapuolikohtaisten limiittien valvonta

Luottoriskin hallinta koostuu sijoituskohte- ja instrumenttikohtaisista sijoituslimiiteistä, jotka hallitus on vahvistanut. Sijoituksille yksittäisiin kohteisiin ja kumulatiivisille rajoille eri tyyppisissä riskeissä hallitus on vahvistanut limiitit. Myös organisaation päätöksentekovaltuudet on määritelty erikseen ja niitä seurataan.

TARINOITA YRITTÄMISEN ILOSTA JA TUSKASTA

Varma-Sammon asiakaskunnasta löytyisi yli 60 000 tarinaa suomalaisten yritysten ja yrittäjien ilosta ja tuskasta. Vaiherikkaita tarinoita, jotka kaikki ansaitsisivat tulla kerrotuksi.

Hannu Tarvonen (oikealla) korostaa aktiivisuuden merkitystä asiakaspalvelussa. JOT Automation Group Oyj:n toimitusjohtaja Jorma Terentjeff ja Hannu Tarvonen kuvattiin Varma-Sammon JOT Automationille rakennuttamissa uusissa toimitiloissa Oulunsalossa.

Lisäksi tulisivat ne tarinat, jotka liittyvät yli 380 000:een yhtiössämme TEL-vakuutettuun ja lähes 260 000:een Varma-Sammolta eläkettä saavaan suomalaiseen.

Kyllin vahva yrittäjäksi

Viimein illan alkaessa jo vaihtua yöksi Reino Rajamäki luovuttaa. Hän on selvästi tyytymätön, sillä mikään ei mene niin kuin pitäisi. Takana on raskas päivä ja matka Lahdesta Hollannin Moerdijkkiin. Siellä sijaitseva Stalan tuotantolaitos ei ole noussut viime vuosina laadullisesti sille tasolle, kuin oli odotettu.

Vielä lähellä puolta yötä hän yrittää viimeisen kerran. Fläppitalulle ilmestyy kiehku-roita, joita säästää taukoamaton puhe. ”Ja kun aika on kypsä, se onnistuu... Me teemme sen!”

Tyytymättömyys on etsinyt purkautumista jo pitkään, sillä vuodesta toiseen Rajamäki on jaksanut uskoa Hollannin tuotantolaitoksen pys-

tyvän tuottamaan laadukkaita putkia.

Lähes kymmenen vuotta hän on sahannut Lahden ja Moerdijkkin väliä tuotantopäällikkö Matti Nyyssösen ja toimitusjohtaja Jan Christensenin kanssa. He ovat toivoneet, painostaneet, juonineet ja vaatineet nostaakseen laadun toivomalleen tasolle. Nyt oli vain tultu ratkaisevalle rajalle.

Perusmetalliteollisuutta edustava Stala Oy perustettiin vuonna 1972, jolloin Upon pesupöytätuotannossa työskennellyt insinööri, sittemmin teollisuusneuvoksen arvonimen saanut Reino Rajamäki osti Upolta silloin harvinaisella MBO-kaupalla pesupöytätuotannon.

Stala Oy työllistää välittömästi noin 200 suomalaista työntekijää. Päätuotteita ovat ruostumattomasta teräksestä valmistettavat pesupöydät sekä rakenneputket. Stala on kerännyt yli 25-vuotisella taipaleellaan lukuisan määrän valtakunnallisia tunnustus- ja kunniapalkintoja, joista merkittävimmät ovat Tasavallan Presidentin vientiveturipalkinto vuonna 1996, Suomen Yrittäjien valtakunnallinen yrittäjäpalkinto vuonna 1988 ja Suomen laatupalkinto vuonna 1991. Viime vuonna yritys palkittiin vuoden työllistäjä –palkinnolla.

Mukana työeläkevakuuttajana

Varma-Sampo on ollut Stalan henkilöstön työeläkevakuuttaja yrityksen perustamisesta asti. Varma-Sammolla on ollut merkittävä rooli yrityksen rahoituksessa sekä sen syntyvaiheessa että myös myöhemmin yrityksen kehittyessä Euroopan johtavaksi ruostumattomien rakenneteräsputkien valmistajaksi. Elimme yrityksen mukana myös silloin, kun Stala teki kipeän päätöksen Hollannin putkitehtaan lopettamisesta. Ristiriitaiset tunteet ja vaikeat päätökset, kuten edellä on kerrottu, kuuluvat lähes kaikkien yrittäjien elämään.

Stala on panostanut voimakkaasti myös henkilöstönsä hyvinvointiin. Tässä toiminnassa myös Varma-Sampo on ollut aktiivisesti mukana.

Veikko voi... ja Jorma

Oulunsalossa Oulun lentokentän kainalossa vietettiin helmikuussa JOT Automation Group Oyj:n uuden toimitalon vihkiäisiä. Valtiovarainministeri Sauli Niinistö ihmetteli yhtiön perustajan Veikko Lesosen vaimolle, kuinka kukaan voi kasvattaa yrityksestään yhden maailman johtavista matkapuhelinteollisuuden tuotanto- ja testauslinjojen valmistajista vuosina, jolloin Suomi kärsi maailman taloushistorian syvimpiin kuuluneesta lamasta. Vastaus tuli nopeasti: ”Veikko voi.” Samaa voi sanoa yhtiön toimitusjohtajasta Jorma Terentjeffistä. Veikko ja Jorma luotsasivat muutamassa vuodessa oulunsalolaisen yrityksen pörssi-arvoltaan yhdeksi Suomen arvokkaimmista.

Vuoden 2000 helmikuussa JOT Automation ilmoitti sulautumisesta PMJ automec Oyj:n kanssa. Molemmat yhtiöt ovat osaltaan rakentaneet sitä teknologiamainetta, joka Suomella nykyään maailmalla on. Sulautumisessa syntyvän yhtiön liikevaihto nousee hieman yli miljardiin markkaan, ja se työllistää noin tuhat henkilöä.

Vakuutuksia, rahoitusta ja työhyvinvointia

Varma-Sampo on toiminut myös JOT Group Automation Oyj:n henkilöstön työeläkevakuuttajana yrityksen perustamisesta asti. Olemme osallistuneet osaltamme yrityksen kasvuun aluksi puhtaasti vieraan pääoman ehtoisilla rahoitustuotteilla, mutta jo ennen yhtiön pörssilistautumista myös oman pääoman ehtoisilla ratkaisuilla. Tunsimme vastuumme myös silloin, kun yhtiö 1990-luvun alkupuolella tarvitsi tilapäisesti joustoa sovitusta veloitteistaan.

Tänäänkin Varma-Sampo on mukana JOT Automationin menestyksessä ja mahdollistamassa myös sen työpaikkojen säilymistä Suomessa. Olemme rakentaneet yrityksen käyttöön uudet toimitilat Oulun lentokentän viereen. Lentokenttäalueen tuntumaan onkin nousemassa varsinainen ”Hi-tech Boulevard”, jonka varteen on rakenteilla toimitilat mm. Suomen 3C:lle ja PKC

Groupille. Sykemittareillaan maailmanmaineeseen noussut Polar Electro on toiminut lähituntumassa jo vuosikaudet.

Räätälöityjä asiakaspalveluja

Varma-Sammon palveluiden suhteen asiakkailamme on hyvin erilaisia odotuksia.

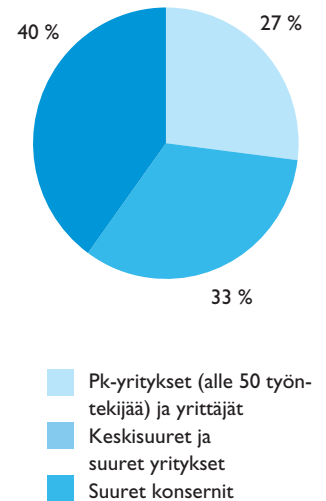
Pk-yritysten palveluodotukset kohdistuvat pääosin helppoihin ja toimiviin peruspalveluihin. Tärkeää on, että vakuutusturvan ylläpitoon tarvittavat rutiinit ovat mahdollisimman selkeitä ja ymmärrettäviä. Tai kun eläkeasiat ovat ajankohdittaisia, eläkeneuvonta ja -ratkaisut ovat helposti saatavilla, ymmärrettäviä ja hoituvat riittävän nopeasti. Useimmat pk-yritykset haluavat myös, että TEL- ja YEL-vakuutukset hoituvat osana yrityksen muiden vakuutusten hoitoa.

Kansainvälistyneille suuryrityksille toimivat peruspalvelut eivät riitä. Eläkeyhtiöltä edellytetään myös aktiivista asiakassuhteen hoitoa yrityksen eri tasoilla, yhteistyötä asiakasyritysten eläkekustannusten hallinnassa, monipuolista etuusneuvontaa henkilöstölle ja osaamista ulkomaille lähetettyjen työntekijöiden eläkeratkaisuissa. Kumppaniksi valitulta odotetaan myös laajaa työkyvyn hallintaan tähtäävää yhteistyötä sekä tarvittaessa resursseja ja osaamista yrityksen pääomahuoltoon liittyvissä kysymyksissä.

Näitä odotuksia lähtökohtana pitäen olemme kehittäneet erilaisia palvelu- ja yhteistyömallia palvelualan pk-yrityksistä kansainvälistyneisiin teollisuusyrityksiin.

Väitämme olevamme alan edelläkävijä palvelujen räätälöimisessä asiakkaidemme odotusten mukaisiksi. Emme ole unohtaneet myöskään internetin kautta asioivia yrityksiä. Otimme viime vuonna käyttöön verkkopalvelut osoitteessa www.varma-sampo.fi.

VAKUUTUSMAKSUTULO
ASIAKASSEGMENTEITTÄIN
1999

Yhteensä 12,3 mrd mk

KEHITTYVÄ VERKKOPALVELU

Nykyaikainen liiketoiminta edellyttää sähköisiä yhteyksiä ja tapahtuu enenevässä määrin tietoliikenneverkoissa. Varma-Sammon uudistunut verkkopalvelu avattiin joulukuussa 1999 osoitteessa www.varma-sampo.fi.

Ilkka Kohonen näkee, että liiketoiminta siirtyy yhä enemmän hoidettavaksi sähköisesti. Rakentamalla verkkopalveluja Varma-Sampo pyrkii tehostamaan toimintaansa ja tarjoamaan asiakkailleen uusia vaihtoehtoisia palvelumuotoja.

Muun muassa käyttäjäodotuksia kartoittaneisiin selvityksiin pohjautuva verkkoliiketoiminnan kehittämisprojekti aloitettiin Varma-Sammon keuhkokuumeella 1999. Yhtiön pääliiketoiminnot, vakuuttaminen ja korvauspalvelut sekä myös sijoitustoiminta ovat merkittäviä sähköisten palveluiden tuottajia.

Verkkopalveluiden tavoitteena on tehostaa Varma-Sammon toimintatapoja ja vähentää monenkertaisen

työn tekemistä. Kerran tietojärjestelmiin syötetty data on sähköisessä muodossa jalostettavissa yhä tehokkaampaan käyttöön.

Tietojärjestelmät yhä kriittisempi osa toimintaa

Työeläkevakuuttamiseen liittyvät tietojärjestelmät ovat alan toiminnan kriittinen lähtökohta. Nykyisellään järjestelmät ovat laajoja kokonaisuuksia, joissa yksittäisten osien käyttöaika on jopa 20 vuotta. Tämä asettaa omat vaatimuksensa tietohallinnolle. Eri järjestelmäsukupolvista koostuvaa kokonaisuutta on hallittava siten, että

osien yhteistoiminta sujuu kitkattomasti ja että uutta teknologiaa hyödyntäviä verkkopalveluja voidaan turvallisesti liittää kokonaisuuteen.

Varma-Sammon verkkopalveluiden kehitystyö tapahtuu vaiheittain asiakkaidemme odotusten ja tarpeiden pohjalta. Uudistetun palvelun avaaminen viime vuoden joulukuussa oli merkittävä askel. Seuraavaksi on tarkoitus vuoden 2000 kesällä edelleen lisätä palvelujen interaktiivisuutta ja kehittää ne yhä enemmän asiakas-kohtaisiksi.

Internetistä on tulossa ensisijainen palvelukanava

Internet-osoitteessamme www.varma-sampo.fi avautuvien tiedonhaku- ja palvelusivujen tavoitteena on tulevaisuudessa tarjota asiakkaillemme Internet-teknikkaa hyödyntävä kokonaispalvelu. Nykyisten ja tulevien asiakkaidemme tulee voida asioida kanssamme ajasta, paikasta ja päätelaitteesta riippumatta. Pyrimme myös tukemaan asiakkaitamme aktiivisesti verkkopalvelun käyttöönotossa.

Jo nyt tietosuojattu TEL-vuosi-ilmoituspalvelu ja työsuhdepalvelu tarjoaa sähköisen mahdollisuuden tehdä TEL-vakuutuksiin liittyvät ilmoitukset. Samoin saldodistuksen, vakuutusselvityksen tai maksuerittelyn voi tilata sähköisesti.

Tarvittaessa esimerkiksi eläkehakemuslomakkeet voi myös tulostaa. Laskureiden avulla saa itsekin tehtyä arvion vaikkapa osa-aikaeläkkeen suuruudesta. Neuvontaosiossa taas yrittäjä tai työntekijä löytää tietoa liittyen vaikkapa yrityksen perustamiseen.

Olemme kuitenkin vasta alussa. Kehitämme palvelujamme jatkuvasti teknologisia innovaatioita hyödyntäen. Esimerkiksi asiakkaan sähköinen tunnistus tulee lähiaikoina mahdolliseksi. Se mahdollistaa taas uusien palveluiden luomisen.

Verkottumisesta lisäarvoa

Tavoitteemme on, että asiakkaamme tulevaisuu-

desa saa työeläke- tai yrittäjäläkevakuuttamisensa täyden palvelun lisäksi mahdollisimman monipuolista näihin ja Varma-Sampoon liittyvää tietoa ja palvelua Internetin kautta. Palvelumme on myös osa sampo.fi-kokonaispalvelua, jolla Sammon yritysasiakkaat voivat hoitaa osan tai jopa kaikki vakuutusasiansa paperittomasti.

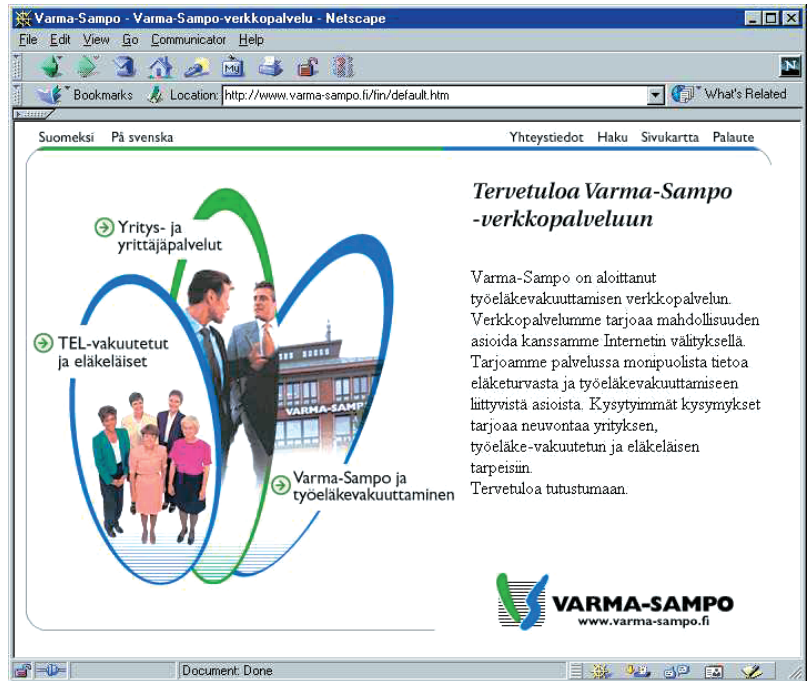
Jo verkkopalveluprojektin alkuvaiheissa on käynyt selväksi, että kaikki asiakasryhmämme hyötyvät sähköisestä palvelukanavasta. Jatkossa tarkoitus on keskittyä entistä enemmän palveluiden räätälöimiseen kunkin asiakassegmentin erityistarpeisiin, niin suurille kuin pienille yrityksille, yrittäjille ja yksityishenkilöille. Kehitystyö jatkuu vaiheittain, osakokonaisuus kerrallaan.

Tehostamme puhelinpalveluja

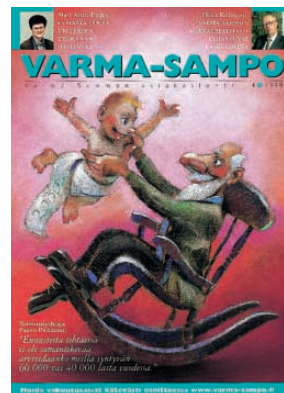
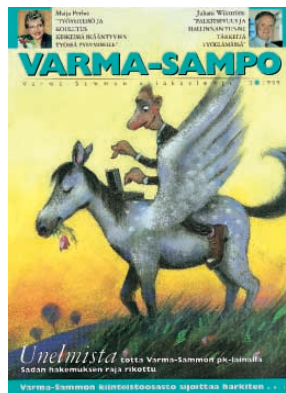
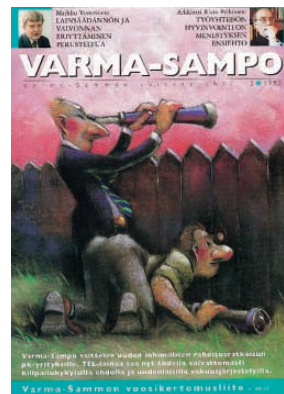
Viime kädessä asiakas päättää aina miten hän mieluummin ottaa yhteyttä yhtiöön. Varma-Sammon tavoite on tarjota alan parasta asiakaspalvelua. Aloitimme viime vuonna kehitysprojektin, jonka tavoitteena on rakentaa call center –tyyppinen puhelinpalvelu. Se toimii kiinteässä yhteydessä verkkopalveluiden kanssa.

Luotettavuus, asiantuntevuus ja turvallisuus

Asiakkaamme ovat korostaneet kolmea sähköisiltäkin palveluilta odotettua ominaisuutta: luotettavuutta, asiantuntevuutta ja turvallisuutta. Haluamme myös, että verkkopalvelumme viestivät osaltaan Varma-Sammon riippumattomuudesta ja oikeudenmukaisuudesta sen kaikissa toiminna.

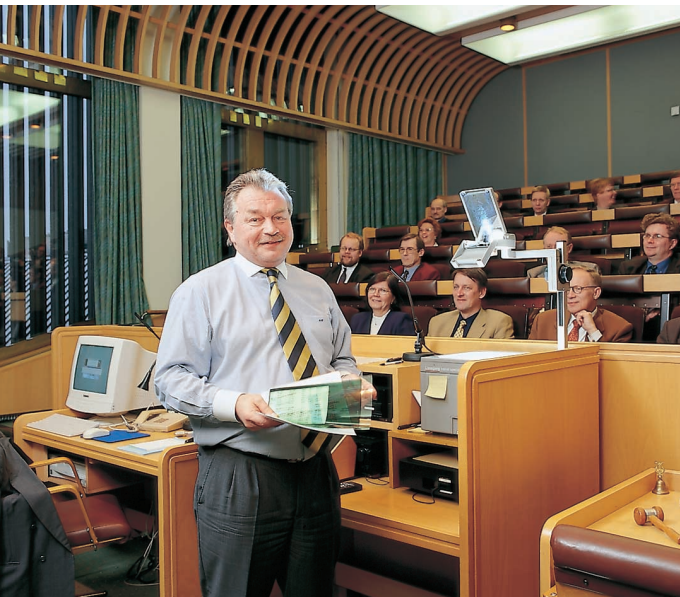
Varma-Sampo palvelee sähköisesti osoitteessa www.varma-sampo.fi

Asiakaslehti Varma-Sampo ilmestyi neljä kertaa vuonna 1999. Se on luettavissa myös sähköisessä muodossa.

ONNISTUMINEN ON KIINNI OSAAMISESTA

Menestyksemme perustuu osaaviin ihmisiin, jotka jatkuvasti kehittävät yhtiön toimintaa niin, että se pystyy vastaamaan asiakkaidensa odotuksiin parhaalla mahdollisella tavalla. Tavoittelemamme joustava ja tiimityöhön perustuva organisaatio auttaa osaltaan meitä saavuttamaan liiketoiminnalliset tavoitteemme.

Sakari Aaltonen korostaa osaamisen ja arvojen merkitystä Varma-Sammon menestymisessä. Yhtiön arvot ovat vastuullisuus ja aikaansaaminen, yhteistyö ja toisten arvostaminen sekä aktiivinen kehittäminen.

Vuotta 1999 leimasi Varma-Sammossa yhtenäisten toimintatapojen ja yhteishengen luominen. Sille antoi pohjaa keväällä toteutettu sisäistä ilmapiiriä ja yrityskuvaa kartoittanut tutkimus, joka tuotti arvokasta tietoa sekä koetuista vahvuuksista että kehittämistarpeista.

Tutkimuksen pohjalta laadittiin

suunnitelmat ja ryhdyttiin toimenpiteisiin havaittujen ongelmien korjaamiseksi ja tunnistettujen vahvuuksien edelleen kehittämiseksi.

Henkilöstömme lisääntyi 34 työntekijällä vuonna 1999. Vuoden lopussa emoyhtiön palveluksessa oli 601 henkilöä (578 henkilöä vuoden 1998 lopussa), joista 77 prosenttia oli naisia ja 23 prosenttia miehiä. Keski-ikä oli 43,5 vuotta. Vuoden aikana valmistui Varma-Sammon ensimmäinen tasa-arvosuunnitelma.

Osaamisen kehittäminen avainasemassa

Onnistuminen perustehtävässämme edellyttää meiltä rohkeutta ja kykyä ennakoida tulevia muutoksia. Toimintamme on poikkeuksellisen pitkäjänteistä, sillä toisin kuin monilla muilla

aloilla työeläkevakuuttamisessa kyse on vuosikymmenten mittaisesta suunnittelusta. Meidän on seurattava kehitystä ja hankittava sekä analysoitava yhteiskuntaan liittyvää tietoa ja ennusteita. Tämä tarkoittaa myös sitä, että meidän on jatkuvasti kyseenalaistettava tapamme toimia ja oltava valmiit muutoksiin.

Olemme asettaneet sisäiseksi tavoitteeksemme saada ”oma talo huippukuntoon”. Toimintatapojemme kehittäminen on jatkuva prosessi, jota seuraamme säännöllisesti. Kehityksen mittaamiseksi olemme myös asettaneet erilaisia laatu- ja tehokkuusmittareita, joilla seurataan muun muassa hakemusten käsittelyaikoja, työmäärää ja päätösten oikeellisuutta.

Osana henkilöstön osaamisen ja taitojen kohentamista panostimme vuoden 1999 aikana merkittävästi koulutukseen. Koko henkilöstö osallistui ”Varma-Sampo tutuksi” –seminaariin, jonka aikana käytiin läpi yhtiön perustoiminnot: vakuutuspalvelut, korvauspalvelut ja eläkevarojen sijoittaminen. Lisäksi esiteltiin tuotteita, palvelumalleja ja tapaa toimia. Kouluttajina toimivat yhtiön johtoryhmän jäsenet.

Vuoden aikana lisättiin myös erilaisten sovellusten ja työtapojen koulutusohjelmia, jotka tarjoavat jokaiselle varmasampolaiselle tilaisuuden kehittää omaa osaamistaan. Yhtiössä aloitettiin myös laaja johtamiseen liittyvä koulutusohjelma. Sen tavoitteena on kehittää esimiestaitoja, joihin kuuluvat esimerkiksi valmentaminen, kannustaminen ja tiimihengen luominen. Esimieskoulutuksen osuus kaikesta koulutuksesta nousi vuonna 1999 yli kahdeksaan prosenttiin, kun se edellisenä vuonna oli alle yhden prosentin luokkaa.

Vuoden 1999 aikana varmasampolainen käytti keskimäärin 5,5 päivää kouluttautumiseensa. Koulutusmenot henkilöä kohden olivat runsaat 7 000 markkaa. Niihin sisältyy sekä yhtiön itse järjestämä että ulkopuolisilta ostettu koulutus.

Kirjasimme toimintatapa-arvomme

Varma-Sammon toimintatapa-arvot eivät syntyneet tyhjästä tai saneltuina. Kevään aikana järjestettiin useita arvoihin liittyviä tilaisuuksia, joihin osallistui yli sata varmasampolaista. Näiden tilaisuuksien sekä muiden asiaan liittyneiden keskusteluiden jälkeen henkilöstön tärkeimpinä pitämät jokapäiväiseen työhön liittyvät arvot kiteytettiin kolmeksi ydinajatuksiksi: vastuullisuus ja aikaansaaminen, yhteistyö ja toisten arvostaminen sekä aktiivinen kehittäminen.

Arvoprosessi eteni koko organisaatiossa keskusteluiden, koulutuksen ja tiimityön merkeissä. Vuonna 2000 jatkamme prosessia osana jokapäiväistä toimintaa ja sen kehittämistä ja seuraamme ilmapiiritutkimuksessa arvojen sisäistämistä ja niiden toteutumista toiminnassamme.

Yhteiset arvot kuvaavat tapaa, jolla varmasampolaiset toimivat yhdessä ja ne vahvistavat näin yrityskulttuuriamme. Niiden on tarkoitus motivoida ja auttaa jokaista sitoutumaan omaan työhönsä ja koko työyhteisöön. Arvomme auttavat meitä myös kantamaan yhteiskunnallista vastuutamme tinkimättömän eettisesti.

Laatu osana palvelua ja omaa toimintaa

Laatujatelu sisältyy Varma-Samossa sekä asiakkaille tuotettaviin palveluihin että omaan toimintaamme. Koska myös laatu saavutetaan vain osaamalla, jatkoimme vuoden 1999 aikana laatutoimintaan liittyvää koulutusta parantaaksemme edelleen toimintaamme ja tehokkuuttamme.

Aloitimme viime vuonna myös ydinprosessien kehittämisen palvelun tehostamiseksi. Suorituskykymme arvioinnissa otimme sisäisesti käyttöön Suomen laatupalkinnon arviointiperusteet.

Työkykyasiat ovat tärkeitä

Työkykyyn liittyvät asiat ovat oleellinen osa työeläkeyhtiön toimintaa. Viime vuonna valmistui yhtiön asiantuntijalääkärin johdolla koottu oman

henkilöstön työkykyohjelma nimellä Pilke. Ohjelmassa korostetaan henkilöstön jaksamisen, viihtymisen ja osaamisen merkitystä osana yhtiön jokapäiväistä toimintaa sekä myös jokaisen varmasampolaisen omaa vastuuta terveydestään, työstään ja oman työyksikkönsä ilmapiiristä. Miehenki alkaa itsestä.

Nopeaa asioihin puuttumista edellyttäviä tapauksia varten perustettu Pilke-ryhmä jatkoi vuoden aikana kokoontumistaan noin kerran kuukaudessa ja aina tarvittaessa. Ryhmä samoin kuin eri osastojen niin kutsutut osastopilkeläiset keskittyivät tapaamisissaan muun muassa jaksamiseen, yleiseen hyvinvointiin sekä työilmapiiriin liittyviin asioihin.

Ostamme työterveyspalvelumme Sampo-konsernilta ja niitä täydennetään tarvittaessa muilta tahoilta hankittavilla palveluilla. Kiinnitämme erityistä huomiota ennalta ehkäisevään työterveyshuoltoon. Vuonna 1999 sen osuus kaikista terveydenhuollon kustannuksista oli 15 prosenttia.

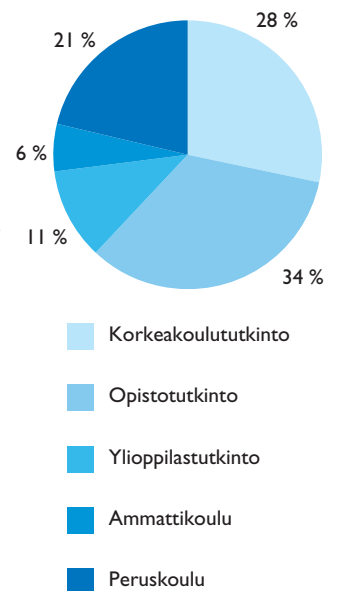
Tavoitepalkkaus koko henkilöstölle

Taitojen kehittäminen on Varma-Samossa nivottu osaksi johtamista ja siihen kuuluu tulospalkitseminen. Vuoden 1999 aikana otimme käyttöön kokonaispalkkausjärjestelmän, jossa kuukausittaisen palkan lisäksi palkitaan vuositasolla asetettujen yhtiö-, osasto- tai tiimi- sekä henkilökohtaisten tulostavoitteiden saavuttamisesta.

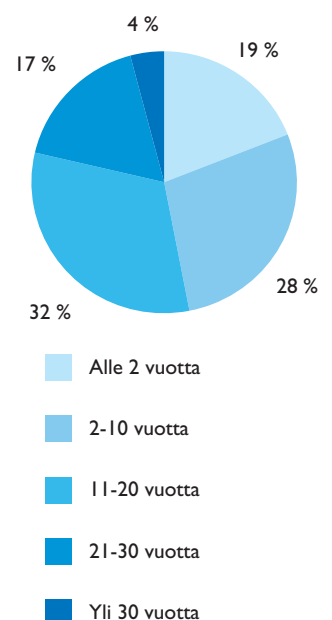
Vuoden 1999 tulospalkkioina henkilöstölle maksetaan noin 2,6 miljoonaa markkaa, mikä on 2,3 % yhtiön kokonaispalkkakuluista. Kaikkiaan henkilöstökulut vuonna 1999 olivat 155 miljoonaa markkaa (125 miljoonaa markkaa vuonna 1998). (Lisätietoa sivulla 34)

Lisätietoa henkilöstöasioista tarjoaa huhtikuussa valmistuva Varma-Sammon henkilöstöraportti.

HENKILÖSTÖN KOULUTUS

HENKILÖSTÖN PALVELUSAIKA

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1999

Kansainvälinen talous kehittyi vuonna 1999 myönteisesti. Suomessa vientivetoinen suhdannenousu nopeutui, mutta toimialakohtaiset ja alueelliset erot olivat kuitenkin suuria. Palvelujen tuotantoa kasvatti vahva kotimainen kysyntä. Investointien kasvu jatkui ripeänä. Yksityinen kulutus kasvoi työllisyyden paranemisen sekä reaalityöiden kasvun myötä. Valtion talouden rahoitustase kääntyi ylijäämäiseksi ja valtion velka pieni.

Työttömyys aleni edelleen. Uusia työpaikkoja syntyi yksityisellä puolella mm. teknologia- ja palvelusektoreille sekä rakennusalalle. Sen sijaan esimerkiksi elintarvike- sekä kone- ja metallituoteteollisuudessa henkilöstön määrä laski. Työvoiman määrän alueelliseen kehitykseen vaikuttaa edelleen tuotannon maantieteellinen keskittyminen ja sen aiheuttama maan sisäinen muuttoliike.

Pääomamarkkinoilla talouselämän monijakoisuus näkyi viime vuonna pörssikurssien kehityksen toimialakohtaisina vaihteluina. Pörssiindeksit nousivat ennätystasolle erityisesti informaatioteknologiayritysten osakkeiden vauhdittamina. Korkotaso nousi euroalueella voimakkaasti. Kotimaiset ja kansainväliset yritysjärjestelyt jatkuivat osana edelleen kansainvälistyvää kilpailua ja vaikuttivat myös tuotannollisiin uudelleenjärjestelyihin. Asuntolainakysyntä jatkui vilkkaana, ja asuntojen hinnat nousivat edelleen.

Työeläkejärjestelmä

Vakuutusvalvontavirasto aloitti toimintansa 1.4.1999. Virastoon siirtyi mm. aikaisemmin sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston hoitamia operatiivisia valvontatehtäviä ja yksittäistä valvottavaa koskevat ratkaisut. Ministeriöön jäi mm. vakuutusyhtiöiden toimilupaa ja työeläkkeiden laskuperusteita koskeva päätöksenteko sekä vakuutusalaa koskevan lainsäädännön valmistelu.

Laskuperustekorko oli 1.1. - 30.6.1999

5 % ja 1.7.1999 lähtien 5,25 %. Työntekijäin eläkevakuutuksen keskimääräinen maksutaso oli kuten edellisenäkin vuonna 21,5 %, josta palkansaajan maksuosuus oli 4,7 %. YEL-maksu oli 21,1 % vahvistetusta työtulosta. Vuoden 1999 vakuutusmaksussa tasausvastuuseen alettiin kerätä suhdannevaihteluja tasaavaa EMU-puskuria. Hyvän suhdannekehityksen ansiosta puskuriiin on kertynyt varoja ennakoitua enemmän.

Hallitusohjelmassa todetaan tavoitteena olevan lisätä työssä olevien osuutta työikäisestä väestöstä, ja myöhentää pitkällä aikavälillä keskimääräistä työmarkkinoilta poistumisikää 2-3 vuodella. Ohjelman toteuttamiseksi työmarkkinaosapuolten ja työeläkejärjestelmän edustajien yhteisessä työryhmässä selvitettiin varhaiseläke- ja vanhempien työntekijöiden työssä pysymisen edistämiseen liittyviä kysymyksiä sekä työnantajien omavastuukustannuksia työttömyys- ja työkyvyttömyyseläkkeissä. Työryhmän ehdotusten pohjalta toteutettiin vuoden 2000 alussa lukuisia työeläkejärjestelmää koskevia lainsäädäntömuutoksia.

Työttömyyseläkkeen määräytymisessä poistui nk. tulevan ajan karttuma. Työttömyyseläkkeen voi jatkossa saada myös pelkästään karttuneen eläke-oikeuden mukaisena vapaakirjäläkkeenä. Yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja nousi 58 vuodesta 60 vuoteen 1944 tai sitä myöhemmin syntyneiden osalta.

Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeiden rahastointi muutettiin molempien eläkelajien osalta 80 %:iin. Samassa yhteydessä estettiin vakuutusmaksun kiertäminen keinotekoisilla yritysjärjestelyillä.

Mahdollisuutta siirtää osa-aikaeläkkeelle 56-vuotiaana jatkettiin vuoden 2002 loppuun. Osa-aikatyön yhdistämisen osa-aikaeläkkeeseen toivotaan tukevan työssäoloajan pitenemistä ja korvaavan muita varhaiseläkevaihtoehtoja. Osa-aikaeläkkeen jälkeen vanhuuseläke on lähes sama kuin kokopäiväisessä työsuhteessa olevilla eikä osa-aikaeläke pienennä sitä mahdollisesti seura-

vaa työttömyys- tai työkyvyttömyyseläkettä.

Vanhuuseläkkeen varhennusvähennystä pienennettiin siten, että uusi varhennuskerroin on 0,4 % jokaiselta varhennuskuukaudelta. Esimerkiksi 60 vuoden iässä varhennetun vanhuuseläkkeen ottavan henkilön eläke pienenee 24 % aikaisemman 30 %:n sijasta. Eläkkeen lykkäyskerroin on 0,6 % aikaisemman 1 %:n sijasta. Eläkkeen lykkäytyminen 65 vuoden iässä vuodella suurentaa eläkettä 7,2 % aikaisemman 12 %:n sijasta.

Myös työeläkeyhtiöiden laskuperusteissa tapahtui vuoden 2000 alusta muutoksia. Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeiden omavastuurajat yhdenmukaistettiin. Yli 50-vuotiaana palkattujen työttömyys- ja työkyvyttömyyseläkekustannukset poolataan omavastuisten työntantajien kesken kolmen ensimmäisen työsuhdevuoden aikana.

Ikääntyneiden työttömien työllistämisedellytyksiä koskeva laki säädettiin pysyväksi. 55 vuotta täyttäneiden työttömien osalta työn vastaanottaminen mahdollistettiin nykyistä varhemmin eläketurvan heikentymättä.

Työmarkkinajärjestöjen ja työeläkelaitosten edustajien yhteisessä työkyky- ja kuntoutustyöryhmässä tehtiin selvitys työkyvyn arviointiin ja kuntoutukseen liittyvistä teknisistä ja sosiaalipoliittisista näkökohdista. Työryhmän käsityksen mukaan työ- ja ansiokyvyn ja kuntoutustarpeen sekä mahdollisuuksien arviointi muodostavat yhden kokonaisuuden, jonka kehittäminen edellyttää varsin kattavan laatujärjestelmän luomista. Edelliseen liittyen Varma-Sampo käynnisti kuntoutustoiminnan pilotti- projekteja Helsingissä ja Oulussa. 58-59-vuotiaiden vakuutettujen oikeus varhaisen kuntoutuksen selvittelyyn pyritään laajentamaan koskemaan kaikkia työntekijöitä koskevaksi vuoden 2002 alusta.

Rekisteröityjen lisätujen järjestelmän sulkeminen vuoden 2000 lopussa on valmistella. YEL-maksun laiminlyönti vähentää YEL-

eläkkeen määrää vuodesta 1999 alkaen.

Työeläkeyhtiöiden ylijäämän jako vakava raisuuteen ja asiakashyvityksiin muuttui siten, että hyvityssiirron enimmäismäärä määräytyy yhtiön vakavaraisuusasetuksen perusteella.

Työeläkeyhtiöitä, eläkesäätiöitä ja eläkekassoja koskevat vakavaraisuusasetuksen muutokset tulivat voimaan 31.12.1999. Vakavaraisuuden laskentamenettelyä ja sijoitusomaisuuden riskiluokkia sekä riskikertoimia tarkennettiin tässä yhteydessä. Varma-Sammon omaisuusjakaumalla muutosten merkitys oli vähäinen.

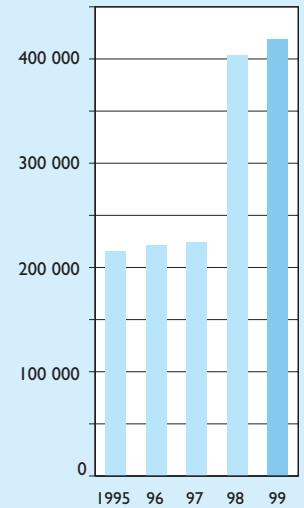
Vakuutusyritysten lisävalvontaa koskevan EU-direktiivin voimaan saattaminen Suomessa on valmisteilla. Direktiivi käsittelee mm. muutettujen vakavaraisuuslaskelman laatimista vakuutusyritysryhmälle sekä vakuutusyhtiön velvollisuutta huolehtia riittävän sisäisen valvonnan ja riskienhallintajärjestelmän olemassaolosta.

Eläkevakuutusyhtiö Kansan erityiselle selvityspesälle on annettu sitoumuksia, joiden mukaan Varma-Sampo, kuten muutkin eläkevakuutusyhtiöt, sitoutuu palauttamaan selvityspesälle kokonaan tai osittain tältä saamansa takaa- jien selvityspesälle suorittamat rahasummat, mikäli oikeusprosessissa tällainen palautusvelvollisuus syntyy. Varma-Sampo on vastaanottanut kyseisiä varoja kaikkiaan 0,7 mrd mk. Palautusvelvollisuuden syntyessä siirtyy asian mahdollinen tulosvaikutus työeläkejärjestelmän yhteisesti kannettavaksi.

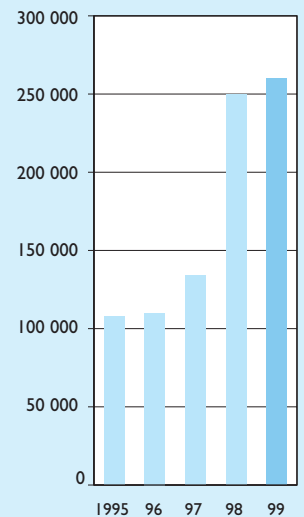
Varma-Sammon taloudellinen kehitys

Vuosi 1999 on Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon ensimmäinen kokonainen toimintavuosi yhtiön nykymuodossa. Edellisenä vuonna yhtiön toiminnan laajuus yli kaksinkertaistui 1.7.1998 Eläke-Varmasta Varma-Sampoon (aikaisemmin Vakuutusosakeyhtiö Eläke-Sampo) tapahtuneen kannanluovutuksen seurauksena. Tulovertailuluvut edelliseen vuoteen on saatu tarvittaessa käyttämällä laskennallisia

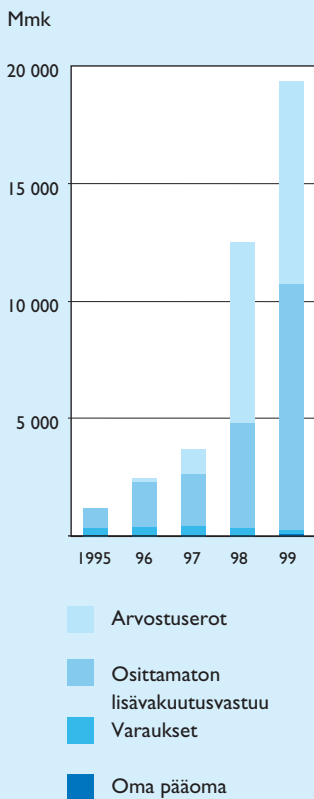
VAKUUTETUT

ELÄKKEENSAAJAT

TOIMINTAPÄÄOMA

pro forma –lukuja, joissa on oletettu yhtiön toimineen vakuutuskannan vastaanottamisen jälkeisessä laajuudessa koko vuoden 1998 ajan.

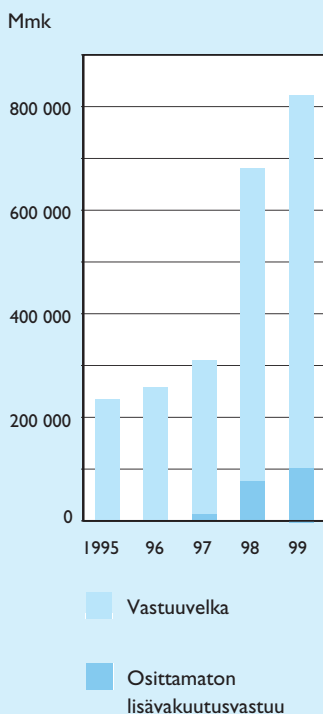
Emoyhtiön tulos verojen jälkeen määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön työeläkeyhtiöille vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Tästä johtuen emoyhtiön ja konsernin kannattavuutta tai taloudellisesta asemaa ei voi arvioida pelkästään tuloslaskelman, taseen ja liikepääomavirtalaskelman kautta. Työeläkeyhtiön tulosta analysoitaessa tulee ottaa huomioon riskiliikkeen, sijoitustoiminnan ja hoitokustannusliikkeen tulokset sekä arvostuserojen muutos. Yhtiön vakavaraisuutta mitataan toimintapääomalla, johon sisältyvät oman pääoman ja varausten ohella omaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen erotus sekä vastuuelkaan kuuluva osittamaton lisävakuutusvastuu.

Varma-Sammon hyvään tuloskehitykseen vaikutti pörssikurssien voimakas nousu. Tulosta heikensi selvästi merkittävästä markkinakorkojen noususta aiheutunut joukkovelkakirjalainojen negatiivinen tulos.

Osakkeiden myyntivoittojen ansiosta sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos ylittää vastuuelan tuottovaatimuksen 1 625 Mmk:lla. Vakuutusmaksuihin sisältyvän hoitokustannusosan ja yhtiön liikemenojen erotuksesta syntyvä hoitokustannusylijäämä oli 79 Mmk (50 Mmk pro forma). Vakuutusliikkeen tulos oli hyvä eli arviolta 484 Mmk ylijäämäinen. Sen täsmällinen määrä selviää vasta tilivuoden lopullisten tietojen valmistuttua. Kun edellä mainittujen erien lisäksi otetaan huomioon sijoitusten arvostuserojen kasvu 4 178 Mmk (2 858 Mmk pro forma), oli yhtiön kokonaistulos 6 366 Mmk (4 051 Mmk pro forma).

Luottotappiovarausta purettiin 72 Mmk ja poistoeroa 18 Mmk. Tulevia asiakashyvityksiä varten siirrettiin ositettuun lisävakuutusvastuuseen 300 Mmk (300 Mmk). Osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen vuoden tuloksesta siirrettiin 1 473 Mmk.

VASTUUELKA

Yhtiön toimintapääoma kasvoi vuoden aikana 12,5 mrd markasta 19,4 mrd markkaan ja ylitti selvästi toimintapääoman vähimmäismäärän 4,1 mrd mk. Työeläkeyhtiön vakavaraisuusvaatimus riippuu sen sijoituskannan riskialttiudesta. Varma-Sammon toimintapääoma, 27,3 % (18,9 %) vakavaraisuusasetuksen mukaisesta vastuuelasta laskettuna, on asetuksen mukaisella tavoitevyöhykkeellä, jonka alaraja oli 17,5 % (14,0 %).

Laskuperustekoron ja rahastokoron välinen erotus vastuuelalle lasketusta tuotosta, 1,2 mrd mk vuonna 1999, siirrettiin vakavaraisuutta vahvistamaan osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen. Vuosina 1997-1999 edellä mainitulla tavalla syntyntä korkoeroa sisältyy osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen yhteensä 4 mrd mk. Vuodesta 2000 alkaen vastaava vuosittainen korkoero käytetään vanhuuseläkevastuun vahvistamiseen.

Konserni- ja osakkuusyhtiöt

Unsa Oy:stä, joka omistaa 15,5 % Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n osakkeista, tuli Varma-Sammon täysin omistama tytäryhtiö 11.1.1999 Varma-Sammon ostaessa 1998 tehtyyn optiosopimukseen perustuen Sampo-konsernin omistamat 44,9 % Unsan osakkeista 349 Mmk:lla.

Varma-Sampo -konsernin suurimmat osakkuusyhtiöt ovat Vakuutusyhtiö Sampo Oyj (omistus 22,3 %) ja Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo (omistus 35,2 %). Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n ja Leonia Oyj:n hallitukset ovat 2.2.2000 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Leonia sulautuu Sampoon tavoiteaikataulun mukaan 31.12.2000. Lokakuussa 1999 allekirjoitetun aiesopimuksen perusteella on tarkoitus fuusoida Henki-Sampo ja Leonia Henkivakuutus Oy.

Kaikkiaan konserniin kuuluu alakonsernit mukaan lukien 250 tytäryhtiötä ja 56 osakkuusyhtiötä, jotka ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä. Yhtiöt on käsitelty konsernitilinpäätöksessä lii-

tetiedoista tarkemmin ilmenevällä tavalla.

Vuoden aikana Varma-Sampo-konsernin omistus Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kalevan takuupääomasta nousi 30 %:sta 50 %:iin. Kaleva ei sisälly keskinäisenä yhtiönä Varma-Sammon konsernitilinpäätökseen.

Vakuutuskanta ja eläkkeet

Vuoden 1999 lopussa Varma-Sammossa oli vakuutettuna noin 419 000 henkilöä eli 16 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. TEL-vakuutusten määrä pysyi lähes ennallaan 26 000 kappalessa. Niiden piiriin kuului 383 000 (368 000) vakuutettua. Yrittäjien eläkelain (YEL) mukaisia vakuutuksia oli 36 000 (35 000) kpl. Siis TELin lisäeläkevakuutuksen piiriin kuului 32 000 työntekijää.

Yhtiön vakuutusmaksutulo oli 12,3 mrd mk (11,8 mrd mk pro forma). TELin perusvakuutuksen osuus kokonaismäärästä oli 11,7 mrd mk. Vuoden 1999 palkkasumman arvioidaan nousseen noin 5,5 % edellisestä vuodesta. Palkkasumman kasvu johtuu sekä työllisyyden parantumisesta että ansiotason noususta. TELin mukaisen lisäeläkevakuutuksen maksutulo oli 161 Mmk (140 Mmk pro forma) ja YEL-vakuutusten maksutulo 590 Mmk (558 Mmk). Luottotappiot vakuutusmaksuista olivat 83 Mmk (81 Mmk). YEL-vakuutusten osuus luottotappioista oli 27 Mmk.

Lakisääteisiä TEL- ja YEL-eläkkeitä yhtiö maksoi vuoden päättyessä noin 260 000 (250 000) henkilölle. Eläkkeensaajista YEL-eläkettä sai 28 000 (27 000) henkilöä ja lisäeläkettä (TEL, YEL) 29 000 henkilöä. Eläkkeitä maksettiin 11,4 mrd mk (10,7 mrd mk pro forma).

Eläkepäätöksiä annettiin vuoden aikana 36 000 (28 000 kpl). Osa-aika-eläkkeen ikäraja on ollut 1.7.1998 alkaen toistaiseksi 56 vuotta, ja osa-aikaeläkehakemuksia on vastaanotettu selvästi aikaisempaa enemmän.

Useilla asiakasyrityksillä oli käynnissä työkyvyn ylläpitämiseen tähtäviä projekteja. Pyr-

kimyksenä on, että työntekijät pysyisivät nykyistä kauemmin työelämässä, mikä merkitsee säästöjä myös koko kansantaloudelle.

Vastuuvelka

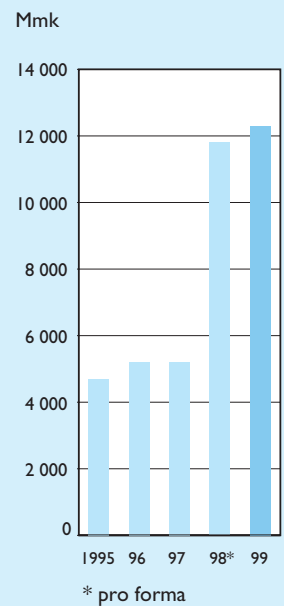
Yhtiön vastuuvelka kasvoi vuoden aikana 7,1 mrd mk 82,8 mrd markkaan. Vastuuvelka on katettu kateasetuksen ja sosiaali- ja terveystieteiden määräysten mukaisesti. Vastuuvelassa 56,3 mrd markan vakuutusmaksuvastuulla katetaan työssä olevien henkilöiden eläkkeitä. Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy asiakashyvityksiin käytettävää ositettua lisävakuutusvastuuta 0,7 mrd mk sekä osittamatonta lisävakuutusvastuuta 10,4 mrd mk, mikä summa sisältyy oman pääoman ja omaisuuden arvostuserojen ohella yhtiön toimintapääomaan. Korvausvastuuseen, jonka määrä oli 26,5 mrd mk, kuuluvat ne varat, joista maksetaan jo eläkkeellä olevien henkilöiden eläkkeitä. Korvausvastuuseen sisältyy tasoitusvastuuta 3,8 mrd mk.

Vuonna 1999 Varma-Sampoon siirtyi vastuuta neljästä eläkesäätiöstä yhteensä 0,4 mrd mk. Edellisenä vuonna vastaanotettiin vakuutuskannan luovutuksena Eläke-Varma keskinäiseltä vakuutusyhtiöltä (nykyisin Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia) 41,5 mrd mk sekä muita vastuunsiirtoja 0,4 mrd mk.

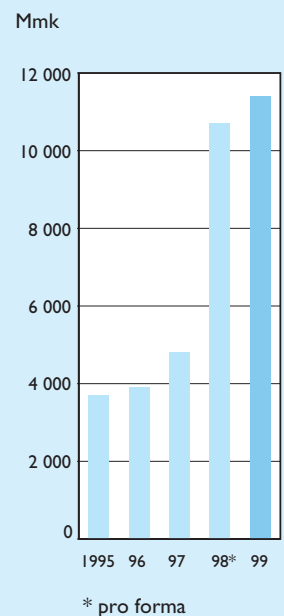
Sijoitustoiminta

Varma-Sammon hallituksen ajan tasalla pitämässä sijoitussuunnitelmassa määritetään mm. sijoitusten turvaavuus-, tuotto-, hajautus- ja likviditeettitavoitteet sekä arvioidaan sijoitustoimintaan liittyviä riskejä. Lisäksi sijoitussuunnitelmassa päätetään sijoitustoiminnan organisoimisesta sekä yksittäisiä sijoituksia koskevista periaatteista, rajoista ja päätösvaltuuksista. Hallintoneuvoston vahvistamien sijoitussuunnitelman laatimisperiaatteiden mukaisesti mm. sijoitusten markkinariski sovitetaan yhtiön riskinkantokykyyn, sijoitusten tuotto-odotus pyritään maksimoimaan valitulla riskitasolla ja vastuuvelan ke-

VAKUUTUSMAKSUTULO

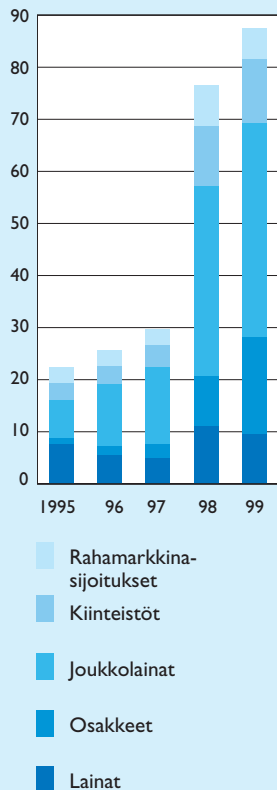

MAKSETUT ELÄKKEET

SIJOITUKSET KÄYVIN ARVOIN

Mrd mk

hitys otetaan huomioon sijoitusten aikajänteen sekä rahaksimuutettavuuden suunnittelussa. Sijoitusten tulee myös olla riittävän laajasti hajautettuja, jolloin yksittäisten riskikeskittymien koko ei vaaranna yhtiön toimintaedellytyksiä.

Yhtiön hallitus hyväksyi erilliset sijoitusriskien hallintaohjeet sekä erikseen valuuttasuojasta, johdannaistoimintaa ja osakelainausta koskevat periaatteet.

Yhtiön hallintoneuvoston hyväksymien sijoitusten suuntaamisen yleisten periaatteiden mukaan Varma-Sampo sijoittaa tuottavasti ja turvaavasti, yhteiskunta- ja asiakasvastuunsa tuntien vain sellaisiin yrityksiin, joiden toimintaperiaatteena on voimassaolevan lainsäädännön noudattaminen, ihmisarvojen kunnioittaminen, yhteiskunnallisen ja työolosuhteisiin liittyvän vastuunsa tunteminen sekä ympäristön suojeluun liittyvien näkökohtien huomioon ottaminen.

Hallitus hyväksyi Varma-Sammon omistajapolitiikan, jonka mukaan yhtiö mm. pyrkii omistettujen osakkeiden arvon turvaamiseen ja arvonnousuun sekä tavoittelee hyvää osinkotuloa. Varma-Sampo on pitkäaikainen omistaja, mutta käy taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi myös aktiivista osakekauppaa. Lisäksi Varma-Sampo pyrkii omistamaan osakkeita vain sellaisissa yhtiöissä, jotka noudattavat hallintoneuvoston vahvistamien eettisten ohjeiden mukaisia periaatteita.

Perinteisten sijoitusten ohella käytetään mm. varainhallintapalveluja ja pääomarahastossijoituksia. Johdannaisia on käytetty rajoitetusti suojaamistarkoituksessa.

Sijoitusten käypä arvo vuoden lopussa oli 87,5 mrd mk (76,6 mrd mk). Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat käyville arvoille laskettuna 9,1 mrd mk (6,6 mrd mk pro forma) eli 11,4 % (9,3 % pro forma).

Lainakannan osuus laski vuoden aikana 15 %:sta 11 %:iin sijoituskannasta käyvin arvoin laskettuna. Yrityslainakanta oli vuoden lopussa 9,5 mrd mk (11,1 mrd mk). TEL-viitekorkoon

sidottujen lainojen osuus kasvoi ja oli 5,0 mrd mk (2,6 mrd mk). Lainakannan tuotto oli 4,8 % (5,5 % pro forma).

Joukkovelkakirjalainojen osuus käyvin arvoin lasketusta sijoituskannasta oli vuoden lopussa 41,0 mrd mk (36,5 mrd mk) eli 47 % (48 %). Näistä lainoista oli Suomen valtion osuus 30,2 mrd mk (32,6 mrd mk), muiden kotimaisten lainojen 3,8 mrd mk (3,1 mrd mk) sekä ulkomaisten lainojen 7,0 mrd mk (0,8 mrd mk).

Korkotason noustessa esimerkiksi Suomen valtion 10 vuoden viitelainan korko nousi 1,5 %-yksikköä 5,5 %:iin, joukkovelkakirjasalkun arvostuserot supistuivat lähes nollaan. Tästä johtuen joukkovelkakirjalainojen tuotto oli käyville arvoille laskettuna 0,7 mrd mk negatiivinen eli -1,7 % (11,1 % pro forma).

Rahamarkkinasijoitukset olivat 5,9 mrd mk (7,8 mrd mk) eli 6 % (10 %) sijoituskannasta ja niiden tuotto oli 3,2 % (3,6 % pro forma).

Helsingin arvopaperipörssin kehitystä kuvaava HEX-indeksi nousi vuoden aikana ennätysmäisesti lähinnä tietoliikenne-, elektroniikka- ja metsäteollisuussektoreiden ansiosta. Useiden toimialojen ja yhtiöiden kurssikehitys oli samanaikaisesti laskeva. Varma-Sammon osakesalkun käypä arvo nousi vuoden lopussa 18,8 mrd mk:aan (9,6 mrd mk) ja oli 22 % (12 %) sijoituskannasta. Ulkomaisten osakkeiden osuus osake- ja rahastosijoituksista oli vuoden lopussa 1,0 mrd mk (0,7 mrd mk). Pääomarahastoihin oli sijoitettuna 0,5 mrd mk (0,2 mrd mk). Jäljellä olevat sijoitussitoumukset pääomarahastoihin olivat vuoden lopussa 0,6 mrd mk. Osakkeiden tuotto käyville arvoille oli 80,8 % (14,7 % pro forma).

Varma-Sampo-konsernin suurimmat osakesijoitukset ovat Nokia Oyj käyvältä arvoltaan 3,9 mrd mk, Vakuutusyhtiö Sampo Oyj 2,8 mrd mk, Sonera Oyj 1,5 mrd mk sekä Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo 1,3 mrd mk. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon osakkeiden käypä arvo nousi vuoden aikana 0,9 mrd mk.

Osakkeiden arvostuksessa on otettu huomioon vakuutusyhtiölain mukainen ns. kohtuusperiaate. Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina sellaisille vakuutuksille, joilla on vakuutus sopimuksen mukaan tällainen oikeus. Henki-Sammon tavoitteena on antaa voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan tuottoa vastaava kokonaisuhyvytys. Henki-Sammon hallituksen vahvistaman periaatteen mukaisesti omistajille on laskettu kuuluvaksi oma pääoma sekä 80 % niistä arvostuseroista, joita ei tarvita toiminnan turvaamiseen pitkällä aikavälillä.

Varma-Sammon kiinteistömarkkina oli vuoden lopussa käyvin arvoin laskettuna 12,2 mrd mk (11,5 mrd mk). Kiinteistöjen osuus sijoituskannasta käyvin arvoin oli 14 % kuten edellisenäkin vuonna. Suurimmat kiinteistö sijoitukset olivat 100-prosenttinen tytäryhtiö Vasa-Sijoituskiinteistöt Oy, joka omistaa noin 200 vähittäis- ja tukkukauppaan liittyvää kohdetta, käyvältä arvoltaan noin 1,5 mrd mk, Kymijoen varrella sijaitsevat vesivoimalaitokset 0,8 mrd mk, yhtiön pääkonttori 0,6 mrd mk sekä Arabian taide- ja multimediakompleksi 0,4 mrd mk.

Asuntorakennuskohteita oli työn alla mm. Helsinkiin, Lahteen ja Tampereelle. Varma-Sampo omistaa kaikkiaan noin 5 000 vuokra-asuntoa. Suurimmat toimitilahankkeet olivat Helsingissä Pitäjänmäellä, Arabianrannassa sekä Ruoholahdessa. Lisäksi hankkeita oli mm. Lahden, Tampereen, Turun ja Oulun alueilla. Varma-Sampo on sijoittajana myös Lahden moottoritien rakentaneessa Tieyhtiö Nelostie Oy:ssä.

Kiinteistöjen käyvät arvot päivitettiin erillisen kiinteistöstrategian laatimisen yhteydessä. Kiinteistöihin tehtiin arvonalennuksia 312 Mmk (68 Mmk). Toisaalta kiinteistöjen arvostuserot kasvoivat 114 Mmk (239 Mmk). Kiinteistöjen tuotto käyville arvoille oli 2,6 % (6,1 % pro forma).

Liikekulut

Liikekulut, mukaan lukien kalustopoistot, olivat 332 Mmk (275 Mmk). Vakuutuskannan ja eläkkeiden hoitoon liittyvät henkilöstö- ja tietohallintokulut muodostavat valtaosan liikekuluista. Varma-Sampo on Oy Eläkesysteemi Ab:n ja Octel Oy:n kautta atk-, suunnittelu- ja käyttöyhteistyössä useiden muiden eläkelaitosten kanssa. Yhtiön omien verkkopalvelujen kehittämisen projekti käynnistettiin. Vuoden 1999 aikana otettiin käyttöön uudistettu sähköinen verkkopalvelu mm. TEL -ilmoitusliikennettä varten. Sijoitustoiminnan laajentuessa ja monipuolistuessa myös sijoitustoimintaan liittyvät henkilöstö- ja tietohallintokulut nousivat.

Vuoteen 2000 liittyen tehtiin yhtiön tietohallinnossa varsinkin eläkevakuutusjärjestelmissä laajamittaisia muutostöitä ja perusteellisia testauksia yhteistyössä mm. osakkuusyhtiö Octel Oy:n kanssa. Vuosituhannen vaihtuminen sujui häiriöttä.

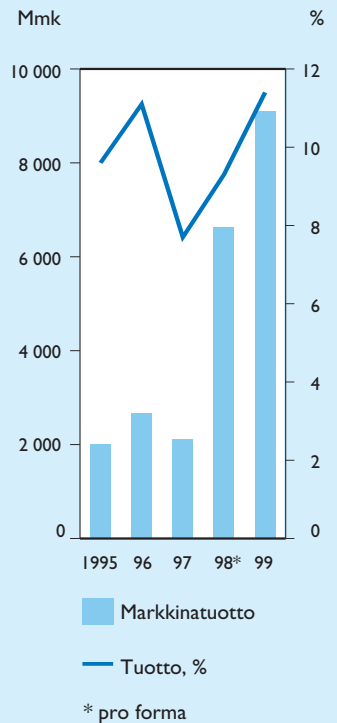
Yhtiön palveluksessa oli vuoden lopussa 601 (571) henkilöä. Toiminnan uudelleenjärjestely kesällä 1998 tapahtuneen yhtiön rakennemuutoksen jälkeen jatkui ja sisälsi mm. merkittäviä tietohallintoprojekteja ja toimitilajärjestelyjä. Yhtiön pääkonttorissa toteutettiin merkittäviä perusparannuksia, jotta pääosa yhtiön henkilökunnasta saadaan sijoitettua samaan toimipisteeseen.

Yhtiö käytti vakuutusmaksun hoitokustannusosalla katettaviin liikekuluihin 78,7 % (86,9 %) vakuutusmaksuun sisältyvästä hoitokustannusosasta. Sijoitustoimintaan liittyvät liikekulut katetaan sijoitustoiminnan tuotoilla.

Euron käyttöönotto

Vuonna 1999 euroa käytettiin Varma-Sammossa kaupankäynnissä sijoitusmarkkinoilla. Euromääräisinä voitiin vastaanottaa mm. maksuja ja työsuhteisiin liittyviä palkkailmoituksia sekä toimittaa vakuutusmaksuihin ja lainoihin liittyviä tulosteita.

SIJOITUSOMAISUUDEN TUOTTO KÄYVIN ARVOIN

Työeläkejärjestelmässä euroon siirrytään vuoden 2002 alussa, jolloin työeläkeyhtiöissä noudatetaan yhteisiä periaatteita mm. eläkkeiden laskennassa ja maksatuksessa euroon liittyen. Tilinpäätökset laaditaan euroissa 1.1.2002 alkaen.

Yhtiökokous ja hallintoelimet

Varma-Sammon yhtiökokouksessa käyttävät äänivaltaa maksettujen vakuutusmaksujen suhteessa vakuutuksenottajat (noin 76 %) ja vakuutetut (noin 21 %) sekä takuupääoman omistaja Sampo-konserni (noin 3 %).

Varsinainen yhtiökokous 29.4.1999 valitsi erovuoroisista hallintoneuvoston jäsenistä uudelleen varsinaiseen yhtiökokoukseen 2002 asti Helena Rissasen, Seppo Bergin, Juha Rantasen, Matti Kyytösosen, Erkki Etolan, Ari Heiniön, Matti Honkalan ja Jan-Henrik Kulpin. Varsinaiseen yhtiökokoukseen 2001 asti valittiin Hans Olof Danielsson. Lisäksi Felix Björklund oli ilmoittanut eroavansa hallintoneuvostosta. Tilintarkastajiksi valittiin KHT Mauri Palvi ja KHT Mikael Leskinen sekä varatilintarkastajiksi KPMG Wideri Oy Ab ja KHT Paula Pasanen.

Hallintoneuvosto valitsi 14.12.1999 hallituksen erovuoroisista jäsenistä uudelleen Jarmo Lähteenmäen, Arto Ojalan, Jouko K. Leskisen ja Kari O. Sohlbergin toimikaudelle 1.1.2000-31.12.2002. Eroa pyytäneen Esa Swanlungin tilalle valittiin hallituksen jäseneksi ja toiseksi varapuheenjohtajaksi ajalle 1.2.2000-31.12.2000 Mikko Mäenpää.

Tulevaisuuden näkymät

Järjestelmällinen eläkejärjestelmän kehittäminen tukee eläkemenojen hallintaa sekä lyhyellä että etenkin pitkällä aikavälillä. Vuoden 2000 alussa toteutetuilla työeläkejärjestelmän muutoksilla pyritään myöhentämään keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää. Noususuhdanteen jatkuessa työllisyystilanteen arvioidaan kehittyvän myönteisesti, mikä lisää kansantalouden kantokykyä. Työ-

eläkemaksuun ei kohdistu lähiaikoina nousupaineita.

Korkotason ja erityisesti pörssikurssien heilahtelu vaikuttavat edelleen ratkaisevasti yhtiön tulokseen ja vakavaraisuuteen. Maailmantalouden pitkään jatkunut nousukausi on nostanut monien omaisuuslajien arvoja merkittävästi. Riskit omaisuusarvojen ja sijoitusten tuottojen laskulle ovat samalla lisääntyneet. Korkotason nousu yhdellä prosenttiyksiköllä heikentää Varma-Sammon tulosta käyville arvoille sekä vakavaraisuutta noin 1,7 miljardilla markalla ja osakekurssien lasku 20 prosentilla lähes neljällä miljardilla markalla.

Varma-Sammon vakavaraisuus ja riskinkantokyky ovat vuoden 2000 alkaessa hyvät. Tämä antaa hyvät mahdollisuudet sijoitustoiminnan monipuolistamiseen. Samalla sijoitusriskien hajauttamista pyritään lisäämään.

TULOSLASKELMA

1.1. - 31.12., Mmk	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	1999	1998	1999	1998
Vakuutustekninen laskelma				
Vakuutusmaksutulo	12 340,5	8 474,8	12 340,5	8 474,8
Sijoitustoiminnan tuotot	6 220,1	3 159,6	6 111,5	3 258,7
Yhteisvastuukorvaus	84,2	34,8	84,2	34,8
Yhteisvastuusaamisen suoritukset	-127,5	30,2	-127,5	30,2
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-10 187,6	-7 012,3	-10 187,6	-7 012,3
Korvausvastuun kokonaismuutos	-1 810,1	-14 377,9	-1 810,1	-14 377,9
Vastuunsiirrot	131,7	130,1	131,7	130,1
Kannansiirto		13 042,4		13 042,4
	-11 866,0	-8 217,7	-11 866,0	-8 217,7
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Kokonaismuutos	-5 246,7	-30 310,9	-5 246,7	-30 310,9
Vastuunsiirrot	285,5	287,3	285,5	287,3
Kannansiirto		28 283,4		28 283,4
	-4 961,2	-1 740,2	-4 961,2	-1 740,2
Vastuuvajauksen muutos				
Pakollinen vastuuvajaus				
Kokonaismuutos	-213,1	111,1	-213,1	111,1
Vastuunsiirrot	-3,8	-2,0	-3,8	-2,0
Kannansiirto		-247,3		-247,3
	-216,9	-138,2	-216,9	-138,2
Lakisääteiset maksut	8,0	-13,6	8,0	-13,6
Liikekulut	-226,1	-190,3	-226,1	-190,3
Sijoitustoiminnan kulut	-1 285,6	-1 485,3	-1 297,1	-1 674,7
Vakuutustekninen tulos	<u>-30,5</u>	<u>-85,9</u>	<u>-150,6</u>	<u>-176,2</u>
Muu kuin vakuutustekninen laskelma				
Välittömät verot varsinaisesta toiminnasta				
Tilikauden verot	-38,6	-12,8	-38,7	-23,3
Aikaisempien tilikausien verot			0,1	3,5
Osuus osakkuusyritysten voitosta verojen jälkeen			346,2	-9,3
Voitto varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen	-69,1	-98,8	156,9	-205,3
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	17,8	22,7	35,5	65,7
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	72,0	93,0	71,0	92,6
Tilikauden voitto/tappio ennen vähemmistöosuutta	20,7	16,9	263,4	-47,0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta			3,1	-1,7
Tilikauden voitto/tappio	<u>20,7</u>	<u>16,9</u>	<u>266,6</u>	<u>-48,7</u>

TASE

31.12., Mmk	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	1999	1998	1999	1998
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	7,3	3,8	7,3	3,8
Sijoitukset				
Kiinteistösjoitukset				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	6 733,3	6 023,0	11 142,4	10 668,3
Lainasaamiset	4 630,7	4 728,4	39,3	11,2
	11 364,0	10 751,4	11 181,7	10 679,5
Sijoitukset konserniyrityksiin ja yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus				
Konserni- ja osakkuusyhtiöiden osakkeet ja osuudet	2 228,8	1 963,3	3 432,5	3 273,4
Lainasaamiset	1 020,0	1 025,2	20,0	25,2
	3 248,8	2 988,5	3 452,5	3 298,6
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	8 838,3	6 473,9	9 130,3	6 756,6
Rahoitusmarkkinavälineet	46 776,3	41 072,1	46 776,3	41 072,1
Kiinnelainasaamiset	1 272,5	3 158,9	1 272,5	3 158,9
Muut lainasaamiset	7 236,0	7 004,3	7 243,3	7 012,2
Talletukset	93,0	664,0	93,0	664,0
	64 216,1	58 373,3	64 515,5	58 663,9
	78 829,0	72 113,2	79 149,7	72 642,0
Vastuuvajaus				
Pakollinen vastuuvajaus	184,4	397,4	184,4	397,4
Muu vastuuvajaus		3,3		3,3
	184,4	400,7	184,4	400,7
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	358,9	369,3	358,9	369,3
Muut saamiset				
Kannansiirtosaaminen	912,8	1 178,7	912,8	1 178,7
Muut saamiset	39,0	46,5	31,8	37,1
	1 310,7	1 594,5	1 303,5	1 585,1
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Kalusto	45,4	50,3	45,4	50,3
Muut aineelliset hyödykkeet	2,8	2,8	2,8	2,8
	48,2	53,1	48,2	53,1
Rahat ja pankkisaamiset	61,0	53,5	133,5	186,7
	109,2	106,6	181,7	239,8
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	1 860,5	1 961,0	1 818,9	1 932,5
Muut siirtosaamiset	1 456,7	1 448,5	1 495,1	1 476,5
	3 317,2	3 409,6	3 314,0	3 409,0
VASTAAVAA	83 757,8	77 628,4	84 140,6	78 280,3

31.12., Mmk	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	1999	1998	1999	1998
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Sidottu				
Takuupääoma	71,0	71,0	71,0	71,0
	71,0	71,0	71,0	71,0
Vapaa				
Vapaat rahastot				
Varmuusrahasto	16,8		16,8	
Edellisten tilikausien voitto/tappio	0,2	0,1	-123,9	-58,4
Tilikauden voitto/tappio	20,7	16,9	266,6	-48,7
	37,7	17,0	159,5	-107,1
	108,7	88,0	230,5	-36,1
Vähemmistöosuus			177,9	632,0
Varaukset				
Kertynyt poistoero	34,6	52,4	97,6	130,0
Vapaaehtoiset varaukset	144,1	216,1	173,2	244,1
	178,7	268,5	270,7	374,1
Vakuutustekninen vastuovelka				
Vakuutusmaksuvastuu	56 340,8	51 094,1	56 340,8	51 094,1
Korvausvastuu	26 471,3	24 661,2	26 471,3	24 661,2
	82 812,1	75 755,3	82 812,1	75 755,3
Jälleenvakuutustallettevelat	0,2	0,5	0,2	0,5
Velat				
Muut velat	45,1	46,5	24,4	27,6
Saadut ennakot ja siirtovelat	613,0	1 469,6	624,8	1 526,9
VASTATTAVAA	83 757,8	77 628,4	84 140,6	78 280,3

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Vakuutusyhtiön kirjanpitoa ja tilinpäätöstä säätelevät laki työeläkevakuutusyhtiöistä, vakuutusyhtiölaki, kirjanpito- ja osakeyhtiölaki sekä sosiaali- ja terveystieteiden ja vakuutusvalvontaviraston määräykset ja ohjeet. Tilinpäätös on laadittu näiden säännösten mukaisesti. Vuoden 1999 lopussa sosiaali- ja terveystieteiden sekä vakuutusvalvontaviraston antamia uusia päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita ei ole sovellettu siirtymäsäännöksen nojalla.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty ne tytäryhtiöt, joissa konsernin osuus äänivallasta on yli 50 %. Poikkeuksena tästä ovat Eläkepalvelu Oy, Rahastopalvelu RP Oy ja Oy Eläkesysteemi Ab, jotka on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Emoyhtiöllä on tytäryhtiöinä 209 kiinteistöyhtiötä. Tytäryhtiö Vasa-Sijoituskiinteistöt Oy:llä on lisäksi 36 kiinteistötytäryhtiötä, ja tytäryhtiö El-Sam Asunnot Oy:llä 5 kiinteistötytäryhtiötä.

Konsernitilinpäätös on laadittu emo- ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien ja taseiden yhdistelminä, joista on eliminoitu sisäiset tuotot ja kulut, voitonjako, saamiset ja velat sekä keskinäinen osakeomistus. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt on yhdistelty hankintahetkestä lähtien. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu omaksi eräkseen.

Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva on jaettu tytäryhtiöiden omaisuuserille niiden käypien arvojen sallimissa rajoissa, ja sitä poistetaan näiden omaisuuserien poistosuunnitelmien mukaan. Tilikauden suunnitelman mukaisten poistojen lisäk-

si on tehty arvonalennuksia eräissä kiinteistöissä. Konserniosakkeisiin tehdyt arvonorotukset on konsernitaseessa merkitty tytäryhtiön omistaman kiinteistön arvonorotukseksi. Arvonorotuksia ei ole tehty vuonna 1999.

Varma-Sammon konsernitilinpäätökseen kuuluvat yhtiöt on esitetty liitetiedoissa.

Sijoitukset yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus

Pääomaosuusmenetelmää käyttäen konsernitilinpäätökseen on otettu olennaiset, pitkäaikaiseen omistukseen tarkoitetut yhtiöt, joissa konsernin osuus on 20-50 % äänivallasta. Asunto- ja kiinteistöyhtiöitä ei ole käsitelty osakkuusyhtymäinä. Koska näiden yhtiöiden kulut katetaan osakkailta perittävällä yhtiövastikkeella, on yhdistelemättä jättämisen merkitys konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan vähäinen.

Merkittävimmät osakkuusyhtiöt ovat Vakuutusyhtiö Sampo Oyj, jonka tilinpäätösarviosta on konsernin osakeomistuksen perusteella yhdistelty 22,3 % ja Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo, jossa konsernin omistusosuus on 35,2 %. Molemmat yhtiöt ovat Varma-Sammon kannalta merkittäviä sijoituskohteita, ja niiden osakkeiden hankintahinnan ja hankintahetken oman pääoman erotus, poistetaan 20 vuodessa.

Sijoitukset yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus, on esitetty liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus ja jaksotus sekä käyvät arvot

Kiinteistöisijoitukset on kirjattu tehdyillä poistoilla vähennettyyn ja arvonorotuksilla lisättyyn hankintahintaan

tai sitä alempaan käypään arvoon. Vesivoimaloiden todennäköinen luovutushinta on johdettu pitkäaikaisten reaaliuottopohjaisten vuokrasopimusten mukaisista optiohinnoista, joilla vesivoimaloiden myyjillä on oikeus takaisinostoon vuokra-ajan päätyttyä. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot on määritelty kohteittain sosiaali- ja terveystieteiden edellyttämällä tavalla perustuen asiantuntevan arvioijan lausuntoihin. Kiinteistöisijoitusten käypä arvo arvioidaan vuosittain. Aravakiinteistöjen käyvät arvot on johdettu markkinahinnoista sosiaali- ja terveystieteiden yleiskirjeen mukaisesti.

Tilivuonna 1999 kiinteistöihin ei ole tehty arvonorotuksia. Tehdyt arvonalennukset 311,6 Mmk, on kirjattu tulosvaikutteisesti sijoitusten arvonalennuksiin.

Osakkeet ja osuudet on kirjattu hankintameno- tai sitä alempaan käypään arvoon. Arvopapereista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset on palautettu tulosvaikutteisesti hankintameno- käyvän arvon nousua vastaavalta osalta (461,1 Mmk). Samalla on kirjattu arvonalennuksia 54,6 Mmk.

Noteerattujen arvopapereiden käypinä arvoina on käytetty tilinpäätöspäivän viimeistä saatavilla olevaa kaupan käyntikurssia. Muiden osakkeiden käypänä arvona on käytetty hankintahintaa tai todennäköistä käypää arvoa. Sijoitusarvopapereiden myyntivoittojen laskennassa on käytetty keskihintamenetelmää.

Rahoitusmarkkinavälineet on kirjattu taseeseen hankintameno- jota on oikaistu hankintameno- ja nimellisarvon erotuksen jaksotuksella. Jaksotus on kir-

jattu korkotuottojen vähennykseksi tai lisäykseksi rahoitusmarkkinaväliseen juoksuaikana. Hankintamenoon kirjattu jaksotusten määrä on ilmoitettu taseen liitetiedoissa. Korkotason vaihtelusta johtuvia arvonmuutoksia ei ole kirjattu.

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaisopimukset on arvostettu kokonaisuutena suojattavan erän kanssa. Jos suojattavasta tase-erästä ei ole kirjattu arvonmuutosta, ei myöskään suojaavasta sopimuksesta ole tehty tulosvaikutteista kirjausta tilinpäätökseen, ellei sen negatiivinen arvonmuutos ylitä suojaavan sopimuksen positiivista arvonmuutosta. Kun suojattavasta kohteesta on kirjattu arvonlennuksen palautusta, on käytetyn johdannaisen arvonmuutos kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi. Suljetut johdannaiset on kirjattu tulosvaikutteisesti sulkemisen yhteydessä. Syntyneet tuotot ja kulut on kirjattu arvonlennusten ja palautuneiden arvonlennusten oikaisuina. Korkojohdannaisten tuotot ja kulut on kirjattu korkotuottoihin. Tulosvaikutteiset kirjaukset ovat yhteensä -232,3 Mmk.

Vakuutusmaksusaamiset, lainasaamiset, muut saamiset ja talletukset on arvostettu nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Ulkomaanrahan määräiset sijoitukset on kirjattu maksupäivän kurssiin ja käypä arvo on laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän Suomen Pankin julkaisemaa keskikurssia. Kurssivoitot ja -tappiot on merkitty tuloslaskelmaan tulojen tai menojen oikaisuueriksi aiheutumisperiaatteen mukaan.

Sijoitusten käypä arvo ja arvotusero on esitetty taseen liitetietona.

Poistot

Kuluvien sijoitusten hankintameno on aktivoitu, ja se kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Poistoina käytetään suunnitelman mukaisia poistoja, joita on eräissä kohteissa lisätty arvonalennuspoistoilla. Poistot lasketaan tasapoistoina käyttäen seuraavia taloudellisia käyttöaikoja:

asuin-, toimisto- ja liikerakennukset, hotellit	40 - 60 v
teollisuus- ja varastorakennukset	25 - 50 v
vesivoimalarakennukset	70 v
vesivoimaloiden koneet ja laitteet	30 v
rakennusten tekniset laitteet	10 v
atk-laitteet, -ohjelmistot, autot	5 v
kalusto	10 v
konttorikoneet	7 v
kalusto 31.12.1997	3 v
muut pitkävaikutteiset menot	5 - 10 v

Osassa rakennuksista on tehty elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaiset enimmäispoistot.

Vasa-Sijoituskiinteistöt Oy:n konsernin rakennusten poistoaika on pääsääntöisesti 30 vuotta, ja jos käyttöaika on alle 20 vuotta, poistosuunnitelmana on käytetty 7 %:n menojäännöspoistoa.

Välittömät verot

Tilikauden veroina on kirjattu veroilmoituksen verolaskelman mukaiset verot suoriteperusteisesti. Saatuihin osinkoihin liittyvä yhtiöveron hyvitys on kirjattu sijoitustoiminnan tuottoihin ja esitetty niiden erittelyssä liitetiedoissa. Osingot ja yhtiöveron hyvitys kirjataan sille tilikaudelle, jona voitonjaosta on päätetty. Yhtiöveron hyvitystä ei kuitenkaan ole kirjattu verovuodelta määrättävien tulo-

verojen määrää suurempana.

Eläkejärjestelyt

Konserniyhtiöiden henkilöstön sekä lakisääteinen että lisäeläketurva on järjestetty TEL-vakuutuksin. Toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella on oikeus siirtyä eläkkeelle 60-vuotiaana erikseen sovittavalla tavalla. Eläkevakuutusmaksut on kirjattu suoriteperusteisesti.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Mmk	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	1999	1998	1999	1998
VAKUUTUSMAKSUTULO				
Ensivakuutus				
TEL:n mukainen perusvakuutus				
Työnantajan osuus	9 125,6	6 184,8	9 125,6	6 184,8
Työntekijän osuus	2 553,0	1 730,3	2 553,0	1 730,3
Vastuuvajauksen kuolettamiseksi peritty lisämaksu *)	8,7	3,3	8,7	3,3
	<u>11 687,3</u>	<u>7 918,4</u>	<u>11 687,3</u>	<u>7 918,4</u>
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	160,6	89,3	160,6	89,3
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	588,4	557,2	588,4	557,2
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	1,4	0,9	1,4	0,9
Valtion eläkerahastoon suoritettava siirtymämaksu	-10,1	-5,3	-10,1	-5,3
	<u>12 427,6</u>	<u>8 560,6</u>	<u>12 427,6</u>	<u>8 560,6</u>
Jälleenvakuutus	0,4	0,3	0,4	0,3
Kokonaisvakuutusmaksutulo	<u>12 428,0</u>	<u>8 560,8</u>	<u>12 428,0</u>	<u>8 560,8</u>
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	-83,2	-81,0	-83,2	-81,0
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	<u>12 344,8</u>	<u>8 479,9</u>	<u>12 344,8</u>	<u>8 479,9</u>
Jälleenvakuuttajien osuus	-4,3	-5,1	-4,3	-5,1
Vakuutusmaksutulo yhteensä	<u>12 340,5</u>	<u>8 474,8</u>	<u>12 340,5</u>	<u>8 474,8</u>
*) sisältää työnantajan ja työntekijän osuuden				
MAKSETUT KORVAUKSET				
Ensivakuutus				
Maksettu eläkkeensaajille				
TEL:n mukainen perusvakuutus	10 058,5	6 790,9	10 058,5	6 790,9
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	506,9	294,4	506,9	294,4
YEL:n ja MYEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	822,7	785,5	822,7	785,5
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	1,6	1,5	1,6	1,5
	<u>11 389,7</u>	<u>7 872,3</u>	<u>11 389,7</u>	<u>7 872,3</u>
Maksettu/saatu vastuunjakokorvauksia				
TEL-eläkkeet	-1 041,1	-685,6	-1 041,1	-685,6
YEL-eläkkeet	-230,1	-225,2	-230,1	-225,2
	<u>-1 271,2</u>	<u>-910,8</u>	<u>-1 271,2</u>	<u>-910,8</u>
Jälleenvakuutus	-0,1	0,3	-0,1	0,3
	<u>10 118,4</u>	<u>6 961,7</u>	<u>10 118,4</u>	<u>6 961,7</u>
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	6,9	3,5	6,9	3,5
Korvaustoiminnon hoitokulut	63,6	50,9	63,6	50,9
Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta	<u>10 188,9</u>	<u>7 016,1</u>	<u>10 188,9</u>	<u>7 016,1</u>
Jälleenvakuuttajien osuus	-1,3	-3,9	-1,3	-3,9
Maksetut korvaukset yhteensä	<u>10 187,6</u>	<u>7 012,3</u>	<u>10 187,6</u>	<u>7 012,3</u>

Mmk	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	1999	1998	1999	1998
SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY				
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista konserniyrityksiin				
Korkotuotot	55,8	28,6	0,8	28,6
Tuotot sijoituksista yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus				
Osinkotuotot	25,6			
Korkotuotot	1,2	0,1	8,0	0,1
	26,8	0,1	8,0	0,1
Tuotot kiinteistösjoiituksista				
Korkotuotot				
Konserniyhtiöt	226,4	199,5		
Muut	21,9	17,9	15,9	13,7
Muut tuotot	647,6	420,1	698,4	458,8
	895,9	637,5	714,3	472,5
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	356,3	99,7	336,1	120,2
Korkotuotot	2 655,6	2 028,0	2 658,4	2 035,3
Muut tuotot	48,9	14,1	213,1	249,9
	3 060,8	2 141,8	3 207,6	2 405,4
Yhteensä	4 039,3	2 808,0	3 930,7	2 906,6
Palautuneet arvonalennukset	461,0	9,8	461,0	9,8
Myyntivoitot	1 719,8	341,8	1 719,8	342,3
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	<u>6 220,1</u>	<u>3 159,6</u>	<u>6 111,5</u>	<u>3 258,7</u>
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösjoiituksista	-355,8	-283,5	-169,9	-129,7
Kulut muista sijoituksista	-89,0	-61,8	-113,9	-213,6
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-32,4	-21,5	-33,0	-35,4
	-477,2	-366,8	-316,8	-378,7
Arvonalennukset ja poistot				
Arvonalennukset	-555,6	-1 064,6	-574,5	-1 075,4
Rakennusten suunnitelmapoistot	-55,2	-46,5	-208,2	-213,2
	-610,8	-1 111,2	-782,7	-1 288,6
Myyntitappiot	-197,7	-7,4	-197,7	-7,4
Yhteensä	<u>-1 285,6</u>	<u>-1 485,3</u>	<u>-1 297,2</u>	<u>-1 674,6</u>
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	<u>4 934,5</u>	<u>1 674,3</u>	<u>4 814,4</u>	<u>1 584,0</u>
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	38,7	12,9	38,7	12,9

Mmk	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	1999	1998	1999	1998
KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN				
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnon hoitokulut	63,6	50,9	63,6	50,9
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	6,9	3,5	6,9	3,5
	<u>70,5</u>	<u>54,4</u>	<u>70,5</u>	<u>54,4</u>
Liikekulut	226,1	190,3	226,1	190,3
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösjoiuksista	13,0	9,1	13,0	9,1
Kulut muista sijoituksista	30,3	24,5	30,3	24,5
	<u>43,3</u>	<u>33,5</u>	<u>43,3</u>	<u>33,5</u>
Kokonaisliikekulut yhteensä	<u>339,9</u>	<u>278,2</u>	<u>339,9</u>	<u>278,2</u>
TOIMINTOKOHTAISET POISTOT				
Maksetut korvaukset	1,2	3,1	1,2	3,1
Liikekulut	16,4	8,1	16,4	8,1
Sijoitustoiminnan kulut	1,1	1,4	1,1	1,4
Yhteensä	<u>18,7</u>	<u>12,6</u>	<u>18,7</u>	<u>12,6</u>
HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	112,6	90,1	112,6	90,1
Luontoisetujen verotusarvo	2,4	2,3	2,4	2,3
Eläkekulut	21,8	18,5	21,8	18,5
Muut henkilösivukulut	18,6	14,3	18,6	14,3
Yhteensä	<u>155,4</u>	<u>125,2</u>	<u>155,4</u>	<u>125,2</u>
josta hallitukselle, hallintoneuvostolle ja toimitusjohtajalle suoritettu määrä	<u>2,5</u>	<u>2,1</u>	<u>2,5</u>	<u>2,1</u>
Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille ei ole annettu eläkesitoumuksia, lukuunottamatta toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista, joilla on oikeus siirtyä eläkkeelle 60 vuotiaana.				
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	597	445	597	445
TULOSLASKELMAN ERÄ LIIKEKULUT				
Vakuutusten hankintamenot				
ensivakuutuksen palkkiot	5,5	4,7	5,5	4,7
muut vakuutusten hankintamenot	11,2	14,5	11,2	14,5
	<u>16,7</u>	<u>19,2</u>	<u>16,7</u>	<u>19,2</u>
Vakuutusten hoitokulut	133,2	105,8	133,2	105,8
Hallintokulut	76,2	65,3	76,2	65,3
Yhteensä	<u>226,1</u>	<u>190,3</u>	<u>226,1</u>	<u>190,3</u>

TASEEN LIITETIEDOT

SIIJOITUKSET, EMOYHTIÖ SIIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO

	Jäljellä oleva hankinta- meno 1999	Kirjanpito- arvo 1999	Käypä arvo 1999	Jäljellä oleva hankinta- meno 1998	Kirjanpito- arvo 1998	Käypä arvo 1998
Mmk						
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	3 286,9	3 158,9	3 428,3	2 783,1	2 911,1	3 153,0
Konserniyhtiöosakkeet	3 104,1	3 055,1	3 657,4	2 633,5	2 682,5	3 194,7
Muut kiinteistöosakkeet	347,9	347,9	368,7	321,1	321,1	344,8
Kiinteistösijoitusyhtiöosakkeet	171,4	171,4	180,2	108,3	108,3	117,1
Lainasaamiset konserni- yrityksiltä	4 284,7	4 284,7	4 284,7	4 717,2	4 717,2	4 717,2
Saamiset kiinteistöyhtiöiltä	346,0	346,0	346,0	11,2	11,2	11,2
Sijoitukset konserniyrityksiin ja yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus						
Osakkeet ja osuudet	2 228,8	2 228,8	3 224,5	1 963,3	1 963,3	1 799,7
Lainasaamiset	1 020,0	1 020,0	1 020,0	1 025,2	1 025,2	1 025,2
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	8 838,3	8 838,3	15 615,3	6 473,9	6 473,9	7 764,5
Rahoitusmarkkinavälineet	46 776,3	46 776,3	46 782,0	41 072,1	41 072,1	43 660,5
Kiinnelainasaamiset	1 272,5	1 272,5	1 272,5	3 158,9	3 158,9	3 158,9
Muut lainasaamiset	7 236,0	7 236,0	7 236,0	7 004,3	7 004,3	7 004,3
Talletukset	93,0	93,0	93,0	664,0	664,0	664,0
	<u>79 005,9</u>	<u>78 828,9</u>	<u>87 508,5</u>	<u>71 936,2</u>	<u>72 113,2</u>	<u>76 615,2</u>
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korko- tuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	<u>-1 344,1</u>			<u>-739,0</u>		
Kirjanpitoarvo sisältää						
tuloutettuja arvonkorotuksia		173,0			173,0	
muita arvonkorotuksia		4,0			4,0	
		<u>177,0</u>			<u>177,0</u>	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>8 679,5</u>			<u>4 502,0</u>

**SIJOITUKSET KONSERNIYRITYKSIIN JA YRITYKSIIN,
JOISSA ON MERKITTÄVÄ OMISTUSOSUUS, EMOYHTIÖ**

Mmk	1999	1998
Lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	1 025,2	2,0
Lisäykset		1 023,4
Vähennykset	<u>-5,2</u>	<u>-0,3</u>
Hankintameno 31.12.	<u>1 020,0</u>	<u>1 025,2</u>
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	1 963,3	5,1
Lisäykset	355,0	1 958,2
Vähennykset	<u>-89,5</u>	
Hankintameno 31.12.	<u>2 228,8</u>	<u>1 963,3</u>

Osakkeet ja osuudet 31.12.1999	Emoyhtiön osuus osakkeista, %	Konsernin*) osuus osakkeista, %	Kirjanpito-arvo	Voitto/tappio	Oma pääoma
Nimi					
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo, konserni	35,2	35,2	373,6	118,1	933,7
Vakuutusyhtiö Sampo Oyj, konserni **)	6,9	22,4	737,1	707,7	4 508,4
Oy Eläkesysteemi Ab	65,0	69,0	2,0	-3,3	0,7
Eläkepalvelu Oy	84,6	84,6	1,0	0,2	3,7
Kiinteistövarma Oy	49,6	49,6	0,4		1,1
Octel Oy	47,3	50,0	10,4	2,0	23,2
Rahastopalvelu RP Oy	30,0	80,0	0,1	0,1	0,5
Unsa Oy	100,0	100,0	1 082,3	-8,0	857,5
Sampo-Varma Investment Research Oy	50,0	50,0	5,7	0,1	11,5
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	30,0	50,0	15,6		
SV Benefic Oy	28,0	47,0	0,4		
Muut			<u>0,2</u>		
			<u>2 228,8</u>		

*) Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden omistamat osakkeet yhteensä

***) Voitto/tappio ja oma pääoma vuoden 1998 lukuja

VASTUUT

Sijoitussitoumukset	1999	1998
Sitouduttu merkitsemään pääomarahastojen osuuksia	1 135,9	712,0
Johdannaiset		
Valuuttajohdannaiset		
Valuuttatermiinit, kohde-etuus käypä arvo	320,6 -1,2	170,3 -0,9

Koska tase-erien valuuttakurssimuutokset on kirjattu, on myös valuuttatermiinien arvonmuutokset kirjattu. Valuuttatermiinit ovat suojaavia.

MUUT SIJOITUKSET, EMOYHTIÖ 31.12.99

Osakkeet ja osuudet

	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %	Kirjan- pitoarvo, Mmk		Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %	Kirjan- pitoarvo, Mmk
Pankit ja rahoitus							
Merita Oyj, vaihto-osake	1,3	1,3	346,4	Huhtamäki Van Leer Oyj	2,3	2,3	141,7
				Lännen Tehtaat Oyj	2,8	2,8	11,0
				Olvi Oyj	4,5	1,0	11,3
Vakuutus				Oyj Hartwall Abp	0,1	0,0	6,1
Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj	0,2	0,4	28,6	Raisio Yhtymä Oyj	0,4	0,1	17,1
Sijoitus				Rakennusteollisuus			
Kiinteistö-sijoitus Oyj Citycon	0,9	0,9	6,3	Lemminkäinen Oyj	2,6	2,6	23,0
Technopolis Oulu Oyj	3,0	3,0	5,1	YIT-Yhtymä Oyj	0,8	0,8	14,1
Kuljetus ja liikenne				Tietoliikenne ja elektroniikka			
Finnair Oyj	0,5	0,5	10,3	Aspocomp Group Oyj	6,6	6,6	63,2
Finnlines Oyj	4,2	4,2	154,5	Comptel Oyj	1,6	0,3	7,9
				Eimo Oyj	0,9	0,2	10,6
Kauppa				Elcoteq Network Oyj	0,7	0,1	8,0
Kesko Oyj	1,7	0,4	112,1	F-Secure Oyj	0,1	0,1	1,1
Oyj Stockmann Abp	2,0	3,7	97,3	Helsingin Puhelin Oyj	0,4	0,4	33,3
Tamro Oyj	2,1	2,1	43,7	HPY Holding -			
				HTF Holding Oyj Abp	1,1	1,1	109,0
Muut palvelut				Instrumentarium Oyj	3,0	3,0	139,6
A-Rakennusmies Oyj	0,9	0,9	3,4	JOT Automation Group Oyj	2,2	2,2	41,7
Aldata Solution Oyj	1,8	1,8	6,4	Nokia Oyj	0,3	0,3	587,4
Jaakko Pöyry Group Oyj	3,0	3,0	28,8	Perlos Oyj	1,9	1,9	75,7
Novo Group Oyj	6,4	6,4	64,6	PKC Group Oyj	1,5	1,5	7,7
Tietoenator Oyj	1,4	1,4	200,1	PMJ automec Oyj	0,8	0,8	7,5
				Sonera Oyj	0,5	0,5	413,5
Metalliteollisuus				Teleste Oyj	4,5	4,5	36,3
Fiskars Oyj Abp	4,3	5,6	171,2	Vaisala Oyj	3,9	0,8	71,6
KCI Konecranes International Oyj	1,6	1,6	47,3				
Metra Oyj Abp	2,6	4,2	155,2	Kemianteollisuus			
Metso Oyj	2,7	2,7	285,7	Asko Oyj	5,3	5,3	163,3
Outokumpu Oyj	1,8	1,8	170,7	Kemira Oyj	1,8	1,8	84,5
Partek Oyj Abp	2,4	2,4	92,1	Orion-Yhtymä Oyj	3,0	4,6	282,4
Rautaruukki Oyj	3,7	3,7	212,6				
Raute Oyj	9,9	1,6	19,0	Viestintä ja kustannus			
				Alma-Media Oyj	6,0	3,9	151,9
Metsäteollisuus				Janton Oyj	0,8	0,8	3,9
Metsä-Serla Oyj	2,0	6,8	151,8	Sanoma-WSOY Oyj	0,5	0,1	47,5
Stora-Enso Oyj	1,2	3,5	551,5	Talentum Oyj	0,4	0,4	4,1
UPM-Kymmene Oyj	1,2	1,2	421,3				
Monialayritykset				Muu teollisuus			
Aspo Oyj	5,7	5,7	9,4	Amer-yhtymä Oyj	0,5	0,5	12,1
Finvest Oyj	6,2	1,2	19,8	Nokian Renkaat Oyj	2,7	2,7	52,6
Hackman Oyj Abp	4,2	0,9	16,4	Rapala Normark Oyj	1,4	1,4	12,1
Kyro Oyj	0,9	0,9	11,2	Sanitec Oyj	2,9	2,9	125,7
Lassila & Tikanoja Oyj	3,9	3,9	77,4	Tamfelt Oyj	6,1	9,1	73,4
Energia				I-lista			
Fortum Oyj	1,1	1,1	226,1	Exel Oyj	4,4	4,4	7,0
Länsivoima Oyj	5,3	5,3	93,1	Martela Oyj	1,4	0,4	5,0
				Stonesoft Oyj	0,7	0,7	6,9
				Suomen Helasto Oyj	3,2	3,2	2,0
Elintarviketeollisuus							
Atria Oyj	1,2	0,2	4,7	NM-lista			
HK Ruokatalo Oyj	3,3	0,6	9,5	Oyj Liinos Abp	1,3	1,3	8,5

	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %	Kirjan- pitoarvo, Mmk		Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %	Kirjan- pitoarvo, Mmk
Proha Oyj	1,7	1,7	2,9	British Telecommunications Plc,			
Sysopen Oyj	1,7	1,7	7,9	Iso-Britannia	0,00	0,00	19,6
TH Tiedonhallinta Oyj	2,0	2,0	5,2	Carrefour SA, Ranska	0,01	0,01	11,8
Tieto-X Oyj	2,8	2,8	5,7	Castorama Dubois, Ranska	0,02	0,02	11,9
TJ Group Oyj	0,5	0,5	4,2	Citigroup Inc, USA	0,00	0,00	5,4
				Clariant AG, Sveitsi	0,02	0,02	7,7
Muut sijoitusosakkeet				Credit Suisse Group, Sveitsi	0,00	0,00	6,2
A. Ahlström Osakeyhtiö	3,3	0,6	143,6	DaimlerChrysler AG, Saksa	0,00	0,00	5,1
Aktia Sparbank Abp	1,0	1,0	5,0	Danisco, Tanska	0,11	0,11	14,3
Fingrid Oyj	12,5	5,5	83,0	Danone, Ranska	0,00	0,00	4,1
Helsinki Exchanges Group Ltd	1,9	1,9	13,5	Deutsche Bank NPV Regd, Saksa	0,00	0,00	8,9
Jyväsk-Helmi Oy	16,0	16,0	51,9	Deutsche Lufthansa AG, Saksa	0,00	0,00	2,9
Kustannusosakeyhtiö Otava	13,9	13,9	52,6	Electrolux B, Ruotsi	0,05	0,05	19,7
Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd., Guernsey	10,0	10,0	4,6	Elsevier, Hollanti	0,03	0,03	13,6
Oy Palace Hotel Ab	5,2	5,2	1,0	Equant N.V., Hollanti	0,01	0,01	7,8
Setec Oy	9,9	9,9	13,1	Ericsson B, Ruotsi	0,01	0,01	33,1
Tornator Oy	7,7	7,7	40,0	Exxon Mobil Corp, USA	0,00	0,00	6,4
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	16,9	16,9	41,9	Fortis (NV) NL, Hollanti	0,01	0,01	7,1
WD Power Management Oy	13,0	13,0	-	France Telecom SA, Ranska	0,00	0,00	4,8
Muut			8,8	General Electric, USA	0,00	0,00	4,4
				Glaxo Wellcome Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	19,8
				Granada Group Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	4,3
Ulkomaiset osakkeet				Hays Plc, Iso-Britannia	0,01	0,01	4,8
ABB LTD, Sveitsi	0,01	0,01	8,2	Hennes & Mauritz AB, Ruotsi	0,00	0,00	4,3
Abbott Laboratories, USA	0,00	0,00	2,0	ING Groep N.V., Hollanti	0,00	0,00	5,1
ABN-Amro Holding, Hollanti	0,00	0,00	6,4	Intel Corp, USA	0,00	0,00	6,0
Adecco SA, Sveitsi	0,02	0,02	10,8	Johnson & Johnson, USA	0,00	0,00	3,4
Aegon N.V., Hollanti	0,00	0,00	5,2	JP Morgan, USA	0,00	0,00	4,3
Ahold NV, Hollanti	0,00	0,00	5,3	Kingfisher Plc, Iso-Britannia	0,01	0,01	5,1
Air Liquide, Ranska	0,00	0,00	1,3	L.V.M.H., Ranska	0,00	0,00	7,3
Alcatel, Ranska	0,00	0,00	3,7	Lafarge SA, Ranska	0,02	0,02	12,9
Allied Irish Banks Plc, Irlanti	0,01	0,01	4,1	Laurus NV, Hollanti	0,04	0,04	5,3
Alpha Credit Bank S.A, Kreikka	0,01	0,01	3,8	Lloyds TSB Group Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	8,2
American Electric Power, USA	0,00	0,00	1,6	Lucent Technologies Inc, USA	0,00	0,00	6,0
American Express, USA	0,00	0,00	3,1	Mannesmann AG, Saksa	0,01	0,01	24,6
Argentaria, Caja Postal y Banco				Marschollek (MLP) Priv, Saksa	0,02	0,02	2,9
Hipotecario de Espana, SA., Espanja	0,00	0,00	2,8	Mediaset SpA, Italia	0,00	0,00	3,1
Assa Abloy B, Ruotsi	0,07	0,07	11,5	Merck & Co, USA	0,00	0,00	3,2
Atlas Copco A, Ruotsi	0,04	0,04	7,9	Metro AG, Saksa	0,00	0,00	2,9
Autoliv, Ruotsi	0,06	0,06	7,9	Microsoft Corp, USA	0,00	0,00	7,1
Aventis-Xetra, Ranska	0,01	0,01	16,1	Mobistar SA, Belgia	0,04	0,04	1,1
AXA UAP, Ranska	0,01	0,01	13,4	National Westminster Bank Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	5,7
Banco Santander Central				Novartis AG, Sveitsi	0,00	0,00	4,2
Hispano S.A., Espanja	0,00	0,00	4,4	Novo Nordisk B, Tanska	0,03	0,03	16,7
Banque Nationale de Paris, Ranska	0,00	0,00	11,3	Orkla A, Norja	0,06	0,06	8,8
Barclays Bank Plc, Iso-Britannia	0,01	0,01	12,2	Pharmasia B F, Ruotsi	0,01	0,01	8,0
BASF, Saksa	0,00	0,00	3,9	Philips Electronics NV, Hollanti	0,01	0,01	17,8
BBA Group Plc, Iso-Britannia	0,02	0,02	3,3	Pinault-Printemps-Redoute SA, Ranska	0,01	0,01	5,9
Bergesen B, Norja	0,13	0,13	6,8	Porsche AG, Saksa	0,04	0,04	5,0
BP Amoco Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	15,3	Preussag AG, Saksa	0,01	0,01	3,8
British Aerospace Plc, Iso-Britannia	0,01	0,01	4,5	PT Multimedia Servicos, Portugali	0,04	0,04	8,0
British Sky Broadcasting Group Plc, Iso-Britannia	0,01	0,01	7,7	Rentokil Initial Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	2,6

	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %	Kirjan- pitoarvo, Mmk	Kirjan- pitoarvo, Mmk
Roche Genusscheine (PTG Certs), Sveitsi	0,00	0,00	10,2	51,1
Royal Bank of Scotland Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	2,9	178,4
Royal Dutch Petroleum Company, Hollanti	0,00	0,00	22,3	3,6
SAP AG, Saksa	0,01	0,01	7,8	10,3
Schneider Electric SA, Ranska	0,01	0,01	8,8	28,3
SGL Carbon AG, Saksa	0,07	0,07	6,1	14,3
Shell Transport & Trading Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	5,6	0,8
Siemens AG, Saksa	0,00	0,00	8,8	27,0
Skandia Fria, Ruotsi	0,01	0,01	3,4	3,6
Smedvik B, Norja	0,24	0,24	3,9	3,0
Smithkline Beecham Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	14,1	
Societe Generale, Ranska	0,07	0,07	3,0	
Stagecoach Holdings Plc, Iso-Britannia	0,01	0,01	2,4	
Standard Chartered Plc, Iso-Britannia	0,01	0,01	8,6	
STMicroelectronics NV, Hollanti	0,00	0,00	3,4	
Suez Lyonnais Des Eaux, Ranska	0,03	0,03	4,7	
Swiss Reinsurance, Sveitsi	0,00	0,00	3,6	
Tecnost SpA, Italia	0,01	0,01	4,8	
Telefonica SA, Espanja	0,00	0,00	13,6	
Texaco, USA	0,00	0,00	3,0	
The Swatch Group, Sveitsi	0,00	0,00	2,7	
TNT Post Group, Hollanti	0,01	0,01	3,4	
Total B, Ranska	0,01	0,01	25,1	
Unicredito Italiano SpA, Italia	0,00	0,00	4,3	
Wal-Mart Stores, USA	0,00	0,00	2,6	
Veba AG, Saksa	0,00	0,00	6,9	
Whitbread lc, Iso-Britannia	0,02	0,02	5,5	
Vivendi, Ranska	0,01	0,01	13,8	
VNU N.V., Hollanti	0,03	0,03	11,5	
Vodafone Air Touch Plc, Iso-Britannia	0,00	0,00	23,0	
Volvo B, Ruotsi	0,04	0,04	17,5	
WPP Group Plc, Iso-Britannia	0,01	0,01	3,5	
Pääomarahastot				
Access Capital, Ranska			3,6	
Bio Fund Ventures I Ky			9,8	
Bio Fund Ventures II Ky			0,1	
EQT Finland			5,0	
EQT Scandinavia II, Ruotsi			24,1	
Fenno Rahasto Ky			28,6	
Finnmezzanine Rahasto I Ky			19,5	
Finnventure Rahasto III Ky			16,0	
Finnventure Rahasto V Ky			1,8	
Forenvia Venture I Ky			3,6	
Garantia PK-Lainarahasto Ky I			0,7	
Garantia PK-Lainarahasto Ky II			6,0	
IDI Equity, Ruotsi			13,9	
Industri Kapital -94, Ruotsi				51,1
Industri Kapital -97, Ruotsi				178,4
Industri Kapital 2000, Ruotsi				3,6
MB Equity Fund II Ky				10,3
MB Mezzanine Fund II Ky				28,3
Nordic Mezzanine				14,3
Promotion Capital I Ky				0,8
Sponsor Fund I Ky				27,0
Telecomia Venture I Ky				3,6
WD Power Investment Ky				3,0
Osakerahastot				
Alfred Berg Small Cap Europe B				30,0
Evli European Smaller Comp. B				30,0
Evli Nordic Smaller Companies A				19,9
Fondita Nordic Smaller Cap B				15,0
Gyllenberg European A				30,0
Gyllenberg Small Firm B				2,0
Sijoitusrahasto Mandatum Global				50,3
Merita Pro Global Equity B				20,0
Merita Private Fund B				50,0
Merita Pro Global Equity A				23,1
Opstock Global Equity				27,7
Yhteensä				<u>8 838,4</u>

Mmk	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	1999	1998	1999	1998
MUUT LAINASAAMISET VAKUUDEN MUKAAN ERITELTYNÄ				
Pankkitakaus	3 537,9	3 704,7	3 537,9	3 704,7
Luottovakuutus	3 323,9	2 763,9	3 323,9	2 763,9
Muu vakuus	374,2	535,7	374,2	535,7
Jäljellä oleva hankintameno	<u>7 236,0</u>	<u>7 004,3</u>	<u>7 236,0</u>	<u>7 004,3</u>
ELÄKELAINASAAMISTEN YHTEISMÄÄRÄ				
Lainasaamiset konserniyrityksiltä ja yrityksiltä, joissa on merkittävä omistusosuus	5,0	7,3	5,0	7,3
Muut kiinnelainasaamiset	1 007,4	2 787,3	1 007,4	2 787,3
Muut lainasaamiset	6 802,0	6 641,6	6 802,0	6 641,6
Jäljellä oleva hankintameno	<u>7 814,4</u>	<u>9 436,2</u>	<u>7 814,4</u>	<u>9 436,2</u>
SAAMISET KONSERNIYRITYKSILTÄ JA YRITYKSILTÄ, JOISSA ON MERKITTÄVÄ OMISTUSOSUUS				
Muut saamiset	<u>2,0</u>	<u>1,1</u>	<u>2,0</u>	<u>1,1</u>
VELAT KONSERNIYRITYKSILLE JA YRITYKSILLE, JOISSA ON MERKITTÄVÄ OMISTUSOSUUS				
Muut velat	<u>1,6</u>	<u>1,0</u>	<u>1,2</u>	<u>1,0</u>
VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Luottotappiovaraus 1.1.	216,1	309,1	216,1	309,1
Vähennys (-) / lisäys (+)	-72,0	-93,0	-72,0	-93,0
Luottotappiovaraus 31.12.	144,1	216,1	144,1	216,1
Muut vapaaehtoiset varaukset 1.1.			28,0	14,7
Lisäys			1,2	16,0
Vähennys			-0,1	-2,7
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	<u>144,1</u>	<u>216,1</u>	<u>173,2</u>	<u>244,1</u>

Mmk	EMOYHTIÖ 1999		KONSERNI 1999	
OMA PÄÄOMA				
Sidottu				
Takuupääoma		71,0		71,0
Vapaa				
Varmuusrahasto 1.1.				
Siirto vuoden 1998 voitosta	16,8	16,8	16,8	16,8
Edellisten tilikausien voitto	17,0		-107,1	
Käytetty tilikauden aikana	16,8		16,8	
Tilikauden voitto	20,7	20,9	266,6	142,7
		<u>37,7</u>	<u>266,6</u>	<u>159,5</u>
		<u>108,7</u>		<u>230,5</u>
TAKUUPÄÄOMA	Lukumäärä	Kirjanpito- arvo	Lukumäärä	Kirjanpito- arvo
Teollisuusvakuutus Oy	16	16,0	16	16,0
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	14	14,0	14	14,0
Vakuutusosakeyhtiö Yritys-Sampo	8	8,0	8	8,0
Vakuutusyhtiö Sampo Oyj	33	33,0	33	33,0
TOIMINTAPÄÄOMA	1999	1998		
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	108,7	88,0		
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	178,7	268,5		
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	8 679,5	4 502,0		
Osittamaton lisävakuutusvastuu	10 440,2	7 695,4		
Jaettavaksi esitetty takuupääoman korko	-4,3			
Aineettomat hyödykkeet	-7,3	-3,8		
	<u>19 395,5</u>	<u>12 550,2</u>		
Työeläkevakuutusyhtiölain 17 §:n toimintapääoman vähimmäismäärä	4 149,1	2 068,8		

LIIKEPÄÄOMAVIRTALASKELMA

1.1. - 31.12., Mmk	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	1999	1998	1999	1998
Varojen lähteet				
Tulorahoitus				
Voitto ennen korkokuluja, satunnaiseriä, varauksia ja veroja	-30,4	-85,9	-117,5	-162,3
Oikaisuerät:				
Vastuuvelan muutokset	7 273,1	44 574,4	7 273,1	44 574,4
Sijoitusten arvonalennukset ja arvonorotukset	-39,6	1 101,4	388,8	1 278,9
Poistot	16,6	9,8	16,6	9,8
Pääomarahoitukset				
Uusien kiinteistöyhtiöiden asuintalovaraus				14,1
Vähemmistöosuuden lisäys				568,8
Varojen lähteet yhteensä	<u>7 219,7</u>	<u>45 599,6</u>	<u>7 561,0</u>	<u>46 283,7</u>
Varojen käyttö				
Voitonjako				
Verot	38,7	12,8	38,7	19,8
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korot			33,0	13,9
Muu voitonjako		0,5		3,3
	<u>38,7</u>	<u>13,4</u>	<u>71,7</u>	<u>37,0</u>
Sijoitukset				
Sijoitusten lisäys (netto)	6 676,2	45 640,1	6 547,1	46 193,3
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden lisäys (netto)	15,2	41,7	15,2	41,7
Pääoman palautukset				
Vähemmistöosuuden vähennys			451,0	
	<u>6 691,4</u>	<u>45 681,7</u>	<u>7 013,3</u>	<u>46 234,9</u>
Varojen käyttö yhteensä	<u>6 730,1</u>	<u>45 695,1</u>	<u>7 085,0</u>	<u>46 272,0</u>
Liikepääoman lisäys/vähennys	<u>489,6</u>	<u>-95,5</u>	<u>476,0</u>	<u>11,7</u>
Liikepääoman muutos				
Saamisten muutos	-283,8	-480,7	-281,6	-523,8
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	7,4	-95,3	-53,2	35,9
Siirtosaamisten muutos	-92,3	1 769,4	-94,9	1 766,9
Jälleenvakuutustallettevelkojen muutos	0,3	-0,5	0,3	-0,5
Velkojen muutos	1,4	10,2	3,3	78,0
Siirtovelkojen muutos	856,6	-1 298,6	902,1	-1 344,7
Liikepääoman lisäys/vähennys	<u>489,6</u>	<u>-95,5</u>	<u>476,0</u>	<u>11,7</u>

TULOKSEN KÄSITTELY

Hallitus ehdottaa, että taseen osoittamasta tilikauden voitosta	20 687 884,38 mk
varmuusrahastoon (vapaa rahasto) siirretään	15 900 000,00 mk
takuupääomalle maksetaan korkoa	4 348 750,00 mk
hallituksen käyttövaroihin siirretään	400 000,00 mk
voitto- ja tappioutilille jätetään	39 134,38 mk

Helsingissä helmikuun 29. päivänä 2000

Georg Ehrnrooth

Mikko Kivimäki

Mikko Mäenpää

Markku Jokinen

Erkki Kangasniemi

Lasse Laatonen

Jouko K. Leskinen

Jarmo Lähteenmäki

Arto Ojala

Kari O. Sohlberg

Paavo Pitkänen
toimitusjohtaja

Markku Hyvärinen

Taisto Lassila
ylimatemaatikko

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammon omistajille

Olemme tarkastaneet Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammon kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.1999. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja eläkevakuutusyhtiön hallinnosta.

Allekirjoittaneen Mauri Palvin, KHT, johdolla suoritetusta valvontatilintarkastuksesta on annettu 16.3.2000 päivätty valvontatarkastuskertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös ei sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvi-

tetty hallintoneuvoston ja hallituksen sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain ja työeläkeyhtiöistä annetun lain säännösten perustella.

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää eläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on vakuutusyhtiölain mukainen.

Helsinki 22. maaliskuuta 2000

Mauri Palvi
KHT

Mikael Leskinen
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon hallintoneuvostolle on tänään pidetyssä kokouksessa esitelty yhtiön vuoden 1999 tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja tilintarkastuskertomus.

Hallintoneuvosto ilmoittaa lausuntonaan varsinaiselle

yhtiökokoukselle, ettei sillä ole huomauttamista tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen johdosta.

Hallintoneuvosto ilmoittaa samalla yhtyvän hallituksen esitykseen voiton käsittelemisestä.

Helsingissä 28. maaliskuuta 2000

Hallintoneuvoston puolesta

Raimo O. Honkanen
hallintoneuvoston varapuheenjohtaja

TUNNUSLUVUT

Työeläkeyhtiöiden tuloslaskelma ja tase eivät anna riittävää kuvaa yhtiön todellisesta tuloksesta ja taloudellisesta tilanteesta. Vertailun helpottamiseksi yhtiöt ovat sopineet esittävänsä yhtenäisellä tavalla tunnuslukuja toiminnan laajuudesta, tuloksen syntymisestä ja sen käytöstä sekä vakavaraisuusasema- taan.

Varma-Sammon osalta vuosi 1999 oli ensimmäinen normaali toimintavuosi, sillä yhtiön toiminta alkoi nykyisessä laajuudessaan 1.7.1998. Silloin osa Eläke-Varman vakuuskannasta siirrettiin Eläke-Sampoon, joka samalla muutti nimensä Varma-Sammoksi. Tämän rakennejärjestelyn ja siinä sovelletun tekniikan vuoksi Varma-Sammon

virallinen tulos vuodelta 1998 ei anna oikeaa kuvaa yhtiön todellisesta tuloksesta. Tämän vuoksi tässä esitettävissä viiden vuoden aikasarjoissa käytetään vuoden 1998 osalta pro forma -lukuja. Tämä ei ole ollut kuitenkaan mahdollista kaikkien erittelyjen osalta. Vuotta 1998 edeltävät luvut ovat Eläke-Sammon lukuja.

VOLYYMI

Mmk	1999	1998	1997	1996	1995
Maksutulo	12 340	11 800	5 150	5 158	4 684
Liikevaihto	18 648	16 500	7 351	7 160	6 560
Palkkasumma	55 608	52 515	23 366	22 839	21 310
Vastuuvelan määrä	82 812	75 755	31 067	25 922	23 539
Taseen loppusumma käyvin arvoin	92 437	82 130	33 986	28 440	24 970

TULOSANALYYSI

Työeläkeyhtiön todellinen kokonaistulos koostuu riskiliikkeen, sijoitustoiminnan ja hoitokustannusliikkeen tuloksesta sekä arvostuserojen muutoksesta.

Mmk	1999	1998	1997	1996	1995
Ylijäämän lähteet					
Riskiliikkeen tulos	484	660	287	308	238
Sijoitustulos	1 625	483	407	254	85
Hoitokustannustulos	79	50	24	25	28
Ylijäämä yhteensä	2 188	1 193	718	587	351
Arvostuserojen muutokset	4 178	2 858	340	1 053	626
Yhteensä	6 366	4 051	1 058	1 640	977
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden lisäykseen					
tasoituvastuuseen	484	660	287	308	238
varauksiin	-90	-116	18	44	28
osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen	1 473	332	253	138	
omaan pääomaan	17	17	4	5	5
arvostuserojen muutos	4 178	2 858	340	1 053	626
Yhteensä	6 062	3 751	903	1 548	897
Siirto asiakashyvityksiin	300	300	155	92	80
Ehdotettu voitonjako	4	-	-	-	-
Yhteensä	6 366	4 051	1 058	1 640	977

SIJOITUSTOIMINNAN TULOS

Seuraavassa taulukossa esitetään sijoitustoiminnan tulos viideltä viimeiseltä vuodelta. Vuoden 1998 pro forma -arvioon sisältyneiden arvomuutosten tarkempi erittely ei ole kuitenkaan käytännössä ollut mahdollista.

Mmk	1999	1998	1997	1996	1995	
Suorat tuotot	3 511	3 588	1 497	1 437	1 383	
Arvonmuutokset tuloslaskelmalla						
Myyntivoitot	1 720	..	262	102	169	
Palautuneet arvonalennukset	461	..	95	122	19	
Arvonkorotukset	0	..	0	0	0	
Myyntitappiot	-198	..	-15	0	0	
Arvonalennukset, lisäpoistot ja arvonkorotusten oikaisu	-556	..	-39	-7	-155	
Vuosipoistot	-55	1 372	.. 181	-24 279	-21 196	-20 13
Sijoitustuotot yhteensä	4 883	3 769	1 776	1 633	1 396	
Muut korkoerät	194	184	176	69	93	
Vastuuvelan tuottovaatimus	-3 452	-3 470	-1 545	-1 448	-1 402	
Sijoitustoiminnan tulos	1 625	483	407	254	87	

SIJOITUSTOIMINNAN TUOTTO

Seuraavassa taulukossa on erittely vuoden 1999 sijoitustoiminnan tuotoista. Kokonaistuotto sijoituskannan käyväälle arvolle oli 11,4 %, joka on laskettu käyttäen keskikantana arvostuserojen muutoksella korjattujen kuukausittaisten käypien arvojen aikapainotettua keskiarvoa.

	Suorat tuotot, Mmk	Arvonmuutos tuloslaskelmalla, Mmk	Yhteensä, Mmk	Kirja-arvo keskikanta, Mmk	Tuotto kirja-arvolle, %	Arvostuserojen muutos, Mmk	Sijoitustuotot yhteensä, Mmk	Käypä arvo keskikanta, Mmk	Tuotto käyväälle arvolle, %
Lainasaamiset	489	0	489	10 218	4,8	0	489	10 218	4,8
Joukkovelkakirjalainat	1 902	26	1 928	36 739	5,2	-2 578	-650	39 274	-1,7
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset	241	0	241	7 612	3,2	-5	236	7 676	3,1
Osakkeet ja osuudet	369	1 708	2 077	9 526	21,8	6 646	8 722	10 795	80,8
Kiinteistösijoitukset	553	-362	191	10 935	1,7	115	306	11 828	2,6
Sijoitustoiminnan liikekulut	-43		-43				-43		
Sijoitukset yhteensä	3 511	1 372	4 883	75 031	6,5	4 178	9 061	79 791	11,4 ¹⁾
Muut korkoerät			194						
Sijoitustuotot yhteensä			5 077						
Vastuuvelan tuottovaatimus			3 452						
Sijoitustoiminnan tulos			1 625						

¹⁾ Käypien arvojen mukainen keskituotto on 11,1 %, jos keskikantana käytetään vuoden alun ja lopun sijoituskannan käypien arvojen keskiarvoa.

HOITOKUSTANNUSTULOS

Myös hoitokustannustulos on vuoden 1998 osalta esitetty pro forma –arviona. Luotettavaa toimintokohtaista erittelyä ei kuitenkaan ollut mahdollista tehdä. Vuodesta 1998 lähtien sijoitustoimintaan kohdistuvat hoitokulut kustannetaan sijoitustoiminnan tuotoilla.

Mmk	1999	1998	1997	1996	1995
Maksun hoitokustannusosat	365	337	191	180	170
Muut tuotot	3	3	3	3	2
Toimintokohtaiset liikemenot					
Korvaustoiminta	-63	..	-29	-30	-25
Vakuutusten hankinta	-17	..	-17	-27	-26
Vakuutusten hoito	-133	..	-68	-45	-43
Hallinto	-76	..	-41	-41	-35
Sijoitustoiminta	-	-	-15	-15	-15
Muut	0 -289	.. -290	0 -170	0 -158	0 -144
Välittömät verot	0	0	0	0	0
Muut kulut	0	0	0	0	0
Hoitokustannustulos, Mmk	79	50	24	25	28
Hoitokustannustulos kuormitustulosta, %	79	85	88	86	84

HYVITYKSET

Osa tuloksesta varataan vuosittain ositettuun lisävakuutusvastuuseen tulevia asiakashyvityksiä varten. Oheisessa taulukossa esitetään ositetun lisävakuutusvastuun muutokset mukaanlukien asiakashyvityksiä varten siirrettävä osuus, jälkimmäinen myös suhteutettuna palkkasummaan ja vuoden lopussa jatkuvien TEL-työsuhteiden määrään.

Mmk	1999	1998	1997	1996	1995
Ositettu lisävakuutusvastuu 1.1.	683	531	239	202	161
Tilivuonna maksetut hyvitykset	-290	-148	-71	-55	-39
Siirto asiakashyvityksiin	300	300	155	92	80
Ositettu lisävakuutusvastuu 31.12.	693	683	323	239	202
Siirto asiakashyvityksiin / palkkasumma, %	0,54	0,57	0,66	0,40	0,38
Siirto asiakashyvityksiin / jatkuva TEL-työsuhde (mk)	783	815	816	491	435

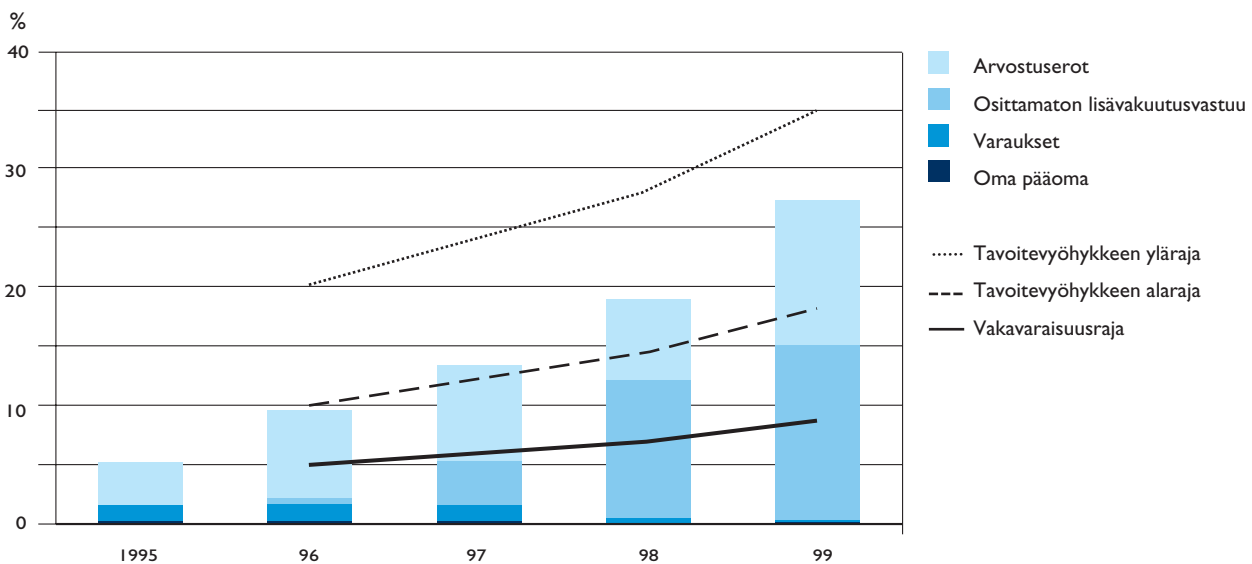
VAKAVARAISUUS

Vakavaraisuutta mitataan toimintapääomalla, joka koostuu omasta pääomasta, varauksista, osittamattomasta lisävakuutusvastuusta ja omaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen välisestä arvostuseroista. Tasoitusvastuulla varaudutaan riskiliikkeen tuloksen heilahteluihin.

Mmk	1999	1998	1997	1996	1995
Toimintapääoma					
Varaukset	179	269	384	366	322
Osittamaton lisävakuutusvastuu	10 440 ¹⁾	7 695	1 026	138	0
Oma pääoma	104	88	72	68	62
Arvostuserot	8 672	4 498	2 232	1 891	839
Toimintapääoma yhteensä	19 395	12 550	3 714	2 463	1 223
Toimintapääoma tavoitevyöhykkeen alarajasta, %	156	135	111		
Tasoitusvastuu	3 832	3 210	1 222	935	472

¹⁾ Vuonna 1999 osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen on siirretty tuloksesta siirrettävän osuuden lisäksi laskuperustekoron mukaisesta tuotosta 1 250 Mmk.

TOIMINTAPÄÄOMA / VASTUUVELKA

HALLINTONEUVOSTO

Varma-Sammon hallintoneuvostoon kuuluu 28 jäsentä. Heidät valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa kolmeksi vuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain on erovuorossa enintään 10 jäsentä. Hallintoneuvoston jäsenistä seitsemän valitaan keskeisten työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ja seitsemän keskeisten palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä.

Hallintoneuvosto valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja yhden tai useamman varapuheenjohtajan. Vuonna 1999 Varma-Sammon hallintoneuvostolla oli kaksi varapuheenjohtajaa.

Hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa ja valitsee hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallintoneuvosto antaa yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen johdosta, vahvistaa vuosittain yhtiön sijoitussuunnitelman laatimisperiaatteet ja päättää asioissa, jotka koskevat yhtiön toiminnan merkittävää supistamista, laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista. Lisäksi hallintoneuvosto antaa hallitukselle ohjeita asioista, jotka ovat laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä.

Vuonna 1999 Varma-Sammon hallintoneuvosto kokoontui kolme kertaa.

Hallintoneuvosto 29.2.2000

Puheenjohtaja

Heikki Marttinen, s. 1946

Fortum Oyj:n pääjohtaja
erovuorossa 2001

Varapuheenjohtaja

Jukka Härmälä, s. 1946

vuorineuvos, Stora Enso Oyj:n
toimitusjohtaja
erovuorossa 2001

Varapuheenjohtaja

Raimo O. Honkanen, s. 1934

liikenneneuvos, Savonlinja Oyj:n
toimitusjohtaja
erovuorossa 2001

Seppo Berg, s. 1943

Metallityöväen liitto ry:n hallinto- ja
talouspäällikkö
erovuorossa 2002

Hans Olof Danielsson, s. 1942

Oy Karl Fazer Ab:n toimitusjohtaja
15.3.2000 lukien
hallintoneuvoston jäsen 29.4.1999 lukien,
erovuorossa 2001

Erkki Etola, s. 1945

Oy Etola Ab:n ja Oy Etra Ab:n hallitusten
puheenjohtaja
erovuorossa 2002

Ari Heiniö, s. 1945

Stockmann Oyj Abp:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2002

Matti Hellstén, s. 1943

Erityisalojen toimihenkilöliitto ERTO ry:n
puheenjohtaja
erovuorossa 2000

Markku von Hertzen, s. 1948

Suomen Ekonomiliitto - Finlands Ekonomiförbund - SEFE ry:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2001

Matti Honkala, s. 1945

Kesko Oyj:n pääjohtaja
erovuorossa 2002

Matti Huttunen, s. 1939

SAK:n Lapin aluepalvelukeskuksen
aluejohtaja
erovuorossa 2000

Erkki Isokangas, s. 1946

Saarioinen Oyj:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2000

Jyrki Juusela, s. 1943

vuorineuvos, Outokumpu Oyj:n pääjohtaja
erovuorossa 2001

Seppo Koskinen, s. 1946

Paroc Oy Ab:n päälouottamusmies
erovuorossa 2000

Jan-Henrik Kulp, s. 1943

UPM-Kymmene Oyj:n johtaja
erovuorossa 2002

Matti Kyytsönen, s. 1949

ISS Suomi Oyj:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2002

Jere Lahti, s. 1943

vuorineuvos, Suomen Osuuskauppojen
Keskuskunta SOK:n pääjohtaja
erovuorossa 2000

Lauri Lyly, s. 1953

Sähköalojen ammattiliitto ry:n
puheenjohtaja
erovuorossa 2001

Björn Mattsson, s. 1941

vuorineuvos, Danisco A/S:n varapääjohtaja
erovuorossa 2000

Pentti Nieminen, s. 1941

Linkosuo Oyj:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2001

Pekka Paasikivi, s. 1944

Oras Oyj:n konsernihoitaja
erovuorossa 2001

Antti Piippo, s. 1947

Elcoteq Network Oyj:n hallituksen
puheenjohtaja
erovuorossa 2001

Juha Rantanen, s. 1952

A. Ahlström Osakeyhtiön pääjohtaja
erovuorossa 2002

Antti Remes, s. 1947

Tradeka Group Oyj:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2000

Helena Rissanen, s. 1949

Suomen Teollisuustoimihenkilöiden Liitto
STL ry:n puheenjohtaja
erovuorossa 2002

Hannu Roine, s. 1942

teollisuusneuvos, Isku-Yhtymä Oyj:n
konsernihoitaja
erovuorossa 2000

Christoffer Taxell, s. 1948

ministeri, Partek Oyj Abp:n konsernihoitaja
erovuorossa 2000

Jorma Vaajoki, s. 1949

Metsä-Serla Oyj:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2000

HALLITUS

Varma-Sammon hallitukseen kuuluu 12 jäsentä ja kolme varajäsentä. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja varajäsenet, puheenjohtajan ja yhden tai useamman varapuheenjohtajan. Hallituksen jäsenet valitaan kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain neljä varsinaista jäsentä on ero- vuorossa. Hallituksen jäsenistä kolme ja vara- jäsenistä yksi valitaan keskeisten työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöstä ja kolme jäsentä ja yksi varajäsen keskeisten palkansaajia edustavien keskusjär- jestöjen ehdottamista henkilöistä.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toi- minnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hal- litus nimittää yhtiön toimitusjohtajan sekä yhtiön vakuutusmatemaatikon ja ylilääkärin. Hallitus voi nimittää toimitusjohtajan sijai- sen, varatoimitusjohtajia ja johtajia.

Vuonna 1999 Varma-Sammon hallitus ko- koontui 13 kertaa.

Hallitus 29.2.2000

Puheenjohtaja

Georg Ehrnrooth, s. 1940

DI, vuorineuvos

Metra Oyj Abp:n konsernijohtaja
erovuorossa 2001

Metra Oyj Abp:n, Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n, Oy Karl Fazer Ab:n ja Sandvik AB:n hallitusten jä- sen, Sanitec Oyj Abp:n ja Assa Abloy AB:n halli- tusten puheenjohtaja, Rautaruukki Oyj:n hallinto- neuvoston jäsen.

Varapuheenjohtaja

Mikko Kivimäki, s. 1939

varatuomari, vuorineuvos

Rautaruukki Oyj:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2001

Rautaruukki Oyj:n hallituksen puheenjohtaja, MeritaNordbankenin ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton hallitusten jäsen, Metso Oyj:n ja Teollisuusvakuutus Oyj:n hallitusten varapu- heenjohtaja, YIT-Yhtymä Oyj:n hallintoneuvos- ton jäsen, Merenkululaitoksen jobtokunnan pu- heenjohtaja, Metalliteollisuuden Keskusliiton hal- lituksen ja työvaliokunnan jäsen.

Varapuheenjohtaja (31.1.2000 saakka)

Esa Swanljung, s. 1949

OTK, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n puheenjohtaja 31.1.2000 saakka, Työeläkelai- tosten liiton toimitusjohtaja 1.4.2000 lukien. Hallituksen jäsenyys päättyi 31.1.2000
Talousneuvoston jäsen, Vakuutusyhtiö Sampo

Oyj:n hallintoneuvoston jäsen, Koulutus- ja erorabaston ja Työterveysvakuutusrabaston hallintoneuvostojen puheenjohtaja, Osuuspankki- keskus-OPK osuuskunnan hallintoneuvoston varapuheenjohtaja.

Varapuheenjohtaja (1.2.2000 lukien)

Mikko Mäenpää, s. 1954

OTK, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n puheenjohtaja 1.2.2000 lukien
erovuorossa 2000

Talousneuvoston ja työttömyysvakuutusrabaston hallintoneuvoston jäsen.

Markku Jokinen, s. 1949

Sievin Jalkine Oy:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2001

Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton PKT- valtuuskunnan jäsen, Nabka- ja kenkäteollisuus- liiton hallituksen jäsen, Työnantajain yleisen ryh- män hallituksen puheenjohtaja, Vakuutusosakeyhtiö Yritys-Sammon alueellisen neuvottelukunnan puheenjohtaja, Puolustustaloudellisen suunnittelukunnan vaatetuspoolin nabka- ja kenkäjaoston pu- heenjohtaja, Teollisuuden ja Työnantajain Kes- kusliiton edustajiston jäsen, Sievin kunnanhalli- tuksen varajäsen.

Erkki Kangasniemi, s. 1945

kouluneuvos, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n puheenjohtaja
erovuorossa 2001

Akavan 1. varapuheenjohtaja ja Akavan julkisen sektorin neuvottelujärjestön Akava-JS:n puheen- johtaja, Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan, Koulutus- ja erorabaston ja Okopankki Oyj:n hal- lintoneuvostojen jäsen, VVO-yhtymän hallituksen jäsen.

Lasse Laatonen, s. 1950

OTK, Teollisuuden ja Työnantajain

Keskusliiton johtaja

erovuorossa 2000

Eläketurvakeskuksen, LEL Työeläkekassan ja Ta- paturmavakuutuslaitosten liiton hallitusten jäsen, Kansaneläkelaitoksen lisätyn hallituksen jäsen, tarkastuslautakunnan ja työministeriön työasiain- neuvoston jäsen.

Jouko K. Leskinen, s. 1943

varatuomari, Sampo-konsernin pääjohtaja
erovuorossa 2002

Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n, Finnlines Oyj:n ja Nokia Oyj:n hallitusten jäsen, Teollisuusvakuutus Oyj:n, Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan, Pee- Mediat Oyj:n ja Vakuutusosakeyhtiö Yritys-Sam- mon hallitusten puheenjohtaja, Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon ja UPM-Kymmene Oyj:n hal- litusten varapuheenjohtaja ja Suomen Vakuutus-

yhtiöiden Keskusliiton hallituksen ja jobtokunnan varapuheenjohtaja, Helsingin Osuuskauppa HOK:n hallintoneuvoston puheenjohtaja, Finnair Oyj:n, Fortum Oyj:n ja Orion Oyj:n hallintoneu- vostojen jäsen.

Jarmo Lähteenmäki, s. 1957

OTK, Paperiliitto ry:n puheenjohtaja
erovuorossa 2002

Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n ja Okopankki Oyj:n hallintoneuvostojen jäsen, Koulutus- ja ero- rabaston hallintoneuvoston varapuheenjohtaja, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n hallituksen jäsen.

Arto Ojala, s. 1944

VTM, Palvelutyönantajat ry:n

toimitusjohtaja

erovuorossa 2002

Kari O. Sohlberg, s. 1940

KTM, Oy G.W. Sohlberg Ab:n

toimitusjohtaja

erovuorossa 2002

Perlos Oyj:n ja Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n halli- tusten varapuheenjohtaja, Oy G.W. Sohlberg Ab:n hallituksen jäsen, Osuuskauppa Suomen Messujen ja ADR-Haanpää Oyj:n hallitusten puheenjohtaja, Merita Pankki Oyj:n hallintoneuvoston jäsen.

Paavo Pitkänen, s. 1942

FM, Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön

Varma-Sammon toimitusjohtaja

erovuorossa 2000

Metra Oyj Abp:n, Partek Oyj Abp:n, Stora Enso Oyj:n, Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n ja Eläketurva- keskuksen hallitusten jäsen, Alma Media Oyj:n hallintoneuvoston varapuheenjohtaja, Kesko Oyj:n hallintoneuvoston jäsen, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton hallituksen ja jobtokunnan vara- puheenjohtaja, Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sam- mon ja Työeläkelaitosten liiton hallitusten puheen- johtaja.

Markku Hyvärinen, s. 1948

Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön

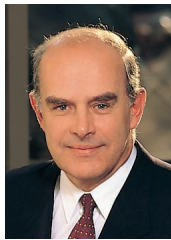
Varma-Sammon varatoimitusjohtaja

erovuorossa 2000

Finnair Oyj:n hallintoneuvoston puheenjohtaja, Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan hallituksen jäsen.

Hallituksen varajäsenet:

Mikko Ketonen, s. 1945
ekonomi, TS-Yhtymä Oy:n hallituksen
puheenjohtaja
erovuorossa 2001
*Ruotsin konsuli Turussa, Merita Pankki Oyj:n
hallintoneuvoston jäsen, Turun Kauppakamarin 2.
varapuheenjohtaja.*

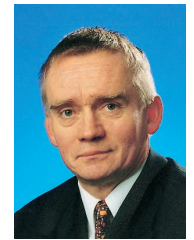
**Georg
Ehrnrooth**

**Mikko
Kivimäki**

**Esa
Swanljung**

**Mikko
Mäenpää**

Janne Metsämäki, s. 1960
OTK, Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry:n lakimies
erovuorossa 2001
*Työttömyysvakuutusrahaston johtokunnan jäsen,
Työsuojelurahaston hallituksen jäsen, Eläketurva-
keskuksen hallituksen varajäsen.*

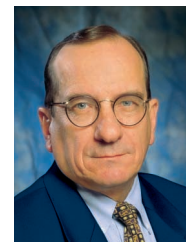
**Markku
Jokinen**

**Erkki
Kangasniemi**

**Lasse
Laatonen**

**Jouko K.
Leskinen**

Timo Poranen, s. 1943
DI, Metsäteollisuus ry:n toimitusjohtaja
erovuorossa 2001
*KCI Konecranes International Ab:n, Teollisuus-
vakuutus Oy:n ja Teknillisen korkeakoulun balli-
tusten jäsen, Fingrid Oyj:n hallituksen varajäsen,
Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n ja Osuuskunta
Suomen Messujen hallintoneuvoston jäsen,
CEPI:n Association Directors' Committeeen jäsen,
Kansainvälisen kauppakamarin Suomen osaston
johtokunnan jäsen, Suomalais-ruotsalaisen Kaup-
pakamarin valtuuskunnan jäsen.*

**Jarmo
Lähtenmäki**

**Arto
Ojala**

**Kari O.
Sohlberg**

**Paavo
Pitkänen**

Sihtööri
Erkki Rajaniemi, s. 1959
varatuomari
Keskinnäisen eläkevakuutusyhtiön
Varma-Sammon lakiasiaintohtaja

**Markku
Hyvärinen**

**Mikko
Ketonen**

**Janne
Metsämäki**

**Timo
Poranen**

TILINTARKASTAJAT

Mauri Palvi, s. 1951
TTM, KHT
yhtiön valvontatilintarkastaja

Mikael Leskinen, s. 1949
Dipl.ekon., KHT

Varatilintarkastajat:

KPMG Wideri Oy Ab

Paula Pasanen, s. 1955
KTM, KHT

NEUVOTTELUKUNNAT

ELÄKEASIAIN NEUVOTTELUKUNTA

Puheenjohtaja
Markku Hyvärinen
varatoimitusjohtaja
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö
Varma-Sampo

Antti Mattila
teknologiasihtööri
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö
SAK ry (31.1.2000 saakka)

Sinikka Näätsaari
sosiaalipoliittinen sihteeri
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö
SAK ry (1.2.2000 lukien)

Artturi Pennanen
pääsihteeri
Paperiliitto ry

Veikko Simpanen
sosiaalisihtööri
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Anja Uljas
tutkimuspäällikkö
Suomen Ekonomiliitto - Finlands
Ekonomförbund - SEFE ry

Riitta Wärn
varatuomari
Palvelutyönantajat ry

Johan Åström
asiamies
Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto

Ilkka Kohonen
johtaja
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö
Varma-Sampo

Marja Korpilahti
osastopäällikkö
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö
Varma-Sampo

Osmo Rinne
projektijohtaja
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö
Varma-Sampo

Sakari Tola
ylilääkäri
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö
Varma-Sampo

YRITTÄJIEN JA TYÖNANTAJIEN NEUVOTTELUKUNTA

Puheenjohtaja
Stig Gustavson
toimitusjohtaja
KCI Konecranes International Abp

Jorma Eloranta
toimitusjohtaja
Patria Industries Oyj

Esa Haavisto
toimitusjohtaja
Oy Hacklin Ltd

Kim Hanslin
toimitusjohtaja
McDonald's Oy

Jukka Hyryläinen
toimitusjohtaja
Karko Oy Konerauta

Antero Ikäheimo
toimitusjohtaja
Lappset Group Oy

Kari Kivikoski
toimitusjohtaja
Soilituote Oy, Ermiso Oy

Martti Lappalainen
toimitusjohtaja
Suur-Savon Sähkö Oy

Heikki Lehtonen
toimitusjohtaja
Componenta Oyj

Jussi Länsiö
toimitusjohtaja
Oyj Hartwall Abp

Kalervo Nieminen
toimitusjohtaja
Nostokonepalvelu Oy

Esko Ollila
teollisuusneuvos, hallituksen puheenjohtaja
Purso Oy

Jukka Ottela
toimitusjohtaja
Esan Kirjapaino Oy

Olli Reenpää
vuorineuvos, toimitusjohtaja
Otava-Kuvalehdet Oy

Tuomo Räsänen
kehitysjohtaja
Nokian Renkaat Oyj

Mauri Saarelainen
toimitusjohtaja
Honkarakenne Oyj

Erkki Solja
toimitusjohtaja
Kiilto Oy

Lauri Syrjälä
toimitusjohtaja
Oy Terinit Ab

Heikki Takamäki
kauppias
Rauta-Otra Nekala, Heikki Takamäki Oy

Jorma Takanen
toimitusjohtaja
Scanfil Oy

Tapio Tammi
toimitusjohtaja
Gamga Oy

Reino Uusitalo
toimitusjohtaja
Pyroll Oy

Kaija Ward
hallituksen puheenjohtaja
Eurokangas Oy

John Eric Westö
hallintojohtaja
Suomen Kansallisooppera

Juha Vine
hallituksen puheenjohtaja
Groveswing Oy

Tapani Vuorela
säätien johtaja
Helsingin Diakonissalaitos

Pertti Yliniemi
hallituksen puheenjohtaja
Olostunturi Oy

Varajäsenet:

Timo Miettinen
hallituksen puheenjohtaja
Ensto Oy

Juha Silvano
toimitusjohtaja
Steveco Oy

Saara Sinivuori
toimitusjohtaja
Aleksin Ravintolat Oy

Olavi Viljanmaa
toimitusjohtaja
Urho Viljanmaa Oy

**VAKUUTETTUIJEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Puheenjohtaja
Erkki Ruotsalainen
Imatra Steel Oy Ab
SAK

Varapuheenjohtaja
Seppo Räikkönen
Imatra Steel Oy Ab
STTK

Kari Halme
Stora Enso Oyj
Akava

Vesa Hirvonen
Outokumpu Oyj
Akava

Jouko Horttanainen
UPM-Kymmene Oyj
Akava

Heikki Salo
ABB Industry Oy
Akava

Nina Schleifer
Oy Medix Biochemica Ab
Akava

Tapio Vankalo
Xyrofin Oy
Akava

Markku Björn
Sokos Hotels Oy
SAK

Erkki Flink
Vapo Oy
SAK

Ellen Helo
Tradeka Group Oy
SAK

Risto Kärkkäinen
UPM-Kymmene Oyj
SAK

Eero Nokelainen
Metsä Tissue Oyj
SAK

Eero Pennanen
Metra Oyj Abp
SAK

Heikki Ruuskanen
Savon Sanomat
SAK

Venho Takkinen
Koiviston Auto Oy
SAK

Seija Väisänen
Fazer Suklaa Oy
SAK

Kari Ylikauppila
Fortum Oyj
SAK

Simo Virolainen
Honkarakenne Oyj
SAK

Carita Holopainen
Helsingin Diakonissalaitos
STTK

Pirkko Kalttonen
Stora Enso Oyj
STTK

Matti Kangas
Tietoenator Oyj
STTK

Tarja Nyman
Fazer Leipomot Oy, Oulainen
STTK

Esko Paunonen
Ahlstrom Machinery Oy
STTK

Sirkka Pitkänen-Schenk
Matkahuolto Oy
STTK

Leo Suokas
UPM-Kymmene Oyj
STTK

Pekka Teinilä
TS-yhtymä Oy
STTK

Ulla Väisänen
Vakuutusyhtiö Sampo Oyj
STTK

JOHTO

Toimitusjohtaja
Paavo Pitkänen, s. 1942

Varatoimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen
Markku Hyvärinen, s. 1948
Vakuutukset ja eläkkeet

Varatoimitusjohtaja
Matti Niemi, s. 1947
Sijoitustoiminta

Sakari Aaltonen, s. 1952
Hallinto ja tietohallinto

Ilkka Kohonen, s. 1945
Korvauspalvelu ja strateginen suunnittelu

Jouko Oksanen, s. 1951
Taloushallinto

Hannu Tarvonen, s. 1952
Asiakasyhteydet

Henkilöstön edustaja 31.12.1999 saakka
Päivi Tanska-Salokari, s. 1959

Henkilöstön edustaja 1.1.2000 lukien
Hilkka Vainio, s. 1947

VAKUUTUSMATEMAATIKKO

Taisto Lassila, s. 1940
aktuaarijohtaja

YLILÄÄKÄRI

Sakari Tola, s. 1946
ylilääkäri

Edessä vas. **Hilkka Vainio**, **Paavo Pitkänen**, **Markku Hyvärinen** ja **Matti Niemi**.
Takana vas. **Ilkka Kohonen**, **Jouko Oksanen**, **Erkki Rajaniemi**, **Sakari Aaltonen** ja **Hannu Tarvonen**.

MUUT JOHTAJAT

Ari Anttonen, s. 1962
yhteysjohtaja

Ralf Joutsenlahti, s. 1953
yhteysjohtaja

Esko Kivisaari, s. 1957
tutkimusjohtaja

Jorma Kuokkanen, s. 1953
sijoitusjohtaja

Petri Kuusisto, s. 1964
sijoitusjohtaja

Veikko Loukola, s. 1943
vakuutusjohtaja

Jorma Luostarinen, s. 1944
henkilöstöjohtaja

Heikki Malin, s. 1944
yhteysjohtaja

Irmeli Otava-Keskinen, s. 1950
tietohallintojohtaja

Erkki Rajaniemi, s. 1959
lakiasiainjohtaja
hallintoelinten ja johtoryhmän sihteeri

Osmo Rinne, s. 1938
projektijohtaja

Marja-Terttu Verho, s. 1947
viestintäjohtaja

LUKIJAN OPAS

Arvostusero

Omaisuuuden käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero, joka sisältyy yhtiön toimintapääomaan. Arvostuserojen muutos on osa yhtiön kokonaistulosta.

Asiakashyvyys

Ositetusta lisävakuutusvastuusta vakuutuksenottajille annettava maksunalennus.

Hoitokustannusosa

Vakuutusmaksuun sisältyvä osa, jolla katetaan eläkeyhtiön kokonaisliikkekulut lukuun ottamatta sijoitustoiminnan hoitokuluja sekä työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja.

Hoitokustannustulos

Vakuutusmaksun hoitokustannusosa vähennettynä yhtiön kokonaisliiketuilla lukuun ottamatta sijoitustoiminnan hoitokuluja ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja. Toiminnan tehokkuutta mitataan prosenttiluvulla, joka kertoo, paljonko maksun hoitokustannusosasta on käytetty. Mitä pienempi luku on, sitä tehokkaampaa toiminta on.

Kannansiirtosaaminen

Eläke-Kansan konkurssista aiheutunut, vielä jäljellä oleva katevaja, joka koostuu yhteisvastuusaamisesta sekä saamisesta Eläke-Kansan erityiseltä selvityspesältä. Jälkimmäinen on arvio selvityspesällä vielä olevan omaisuuden arvosta. Yhteisvastuusaamista pienennetään keräämällä vakuutusmaksussa ns. yhteisvastuuosaa.

Katettava vastuuelka

Vakuutustekninen vastuuelka lisättyä vastuunjakoon ja vakuutuksenottajille olevilla veloilla ja vähennettynä yrittäjien eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuulla. (Siirtymäsäännösten mukaisesti edellä mainitusta on vuonna 1999 katettava 98 %).

Liikevaihto

Vakuutusmaksutulo ennen luottotappioiden ja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä lisättyä sijoitustoiminnan tuotoilla, muilla tuotoilla ja myynnin yhteydessä realisoituneilla tuloutetuilla arvonkorotuksilla.

Ositettu lisävakuutusvastuu

Vakuutusmaksuvastuun vakuutuskohtaisesti ositettu osa, johon on siirretty osa sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta tulevia asiakashyvytyksiä varten.

Osittamaton lisävakuutusvastuu

Vakuutusmaksuvastuun osa, joka luetaan osaksi yhtiön toimintapääomaa eli vakavaraisuutta. Osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen siirretään loput sijoitustoiminnan ja hoitokustannusliikkeen tuloksista ja se toimii puskurina sijoitusten arvojen heilahtelujen varalle. Vuosina 1997 – 1999 osittamatonta lisävakuutusvastuuta kartutettiin lakisääteisesti osalla sijoitustoiminnan tuottoja.

Pakollinen vastuuvajaus

Vakuutusmaksun lakisääteisestä alennuksesta vuonna 1994 syntynyt vajaus vastuuelan katteessa, joka kuoletaan perimällä vuosina 1996 – 2000 korotettuja vakuutusmaksuja.

Riskiliikkeen tulos

Yhtiön vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos, joka saadaan riskin kattamista varten perittyjen vakuutusmaksujen ja maksettujen korvausten erotuksena. Riskiliikkeen positiivinen tulos kasvattaa tasoitusvastuuta ja negatiivinen tulos vähentää sitä.

Sijoitustoiminnan tulos

Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen nettotuotto mukaan lukien tuloslaskelman muihin eriin sisältyvät korot vähennettynä vastuuelan korvaatimuksella. Sijoitustoiminnan käypien arvojen mukaiseen tulokseen luetaan lisäksi arvostuserojen muutos.

Tasoiusvastuu

Korvausvastuuseen sisältyvä, riskiliikkeen tuloksista kertynyt yhtiökohtainen puskuri, jolla varaudutaan riskiliikkeen heilahteluihin.

Toimintapääoma

Vakuutusyhtiön nettovarallisuus, joka saadaan vähentämällä käypään arvoon arvostetuista varoista yhtiön velat. Toimintapääoma koostuu omasta pääomasta, varauksista, arvostuseroista ja osittamattomasta lisävakuutusvastuusta. Toimintapääoman määrää tarkastellaan suhteessa vakavaraisuusvaatimuksiin.

Vakavaraisuusvaatimukset

Vakavaraisuusvaatimukset perustuvat vastuuelan katteena olevien sijoitusten riskipitoisuuteen. Vaatimusten perussuure on vakavaraisuusraja, jonka perusteella määritellään toimintapääoman vähimmäismäärä sekä tavoitevyöhykkeen ala- ja yläraja.

Toimintapääoman vähimmäismäärä on kaksi kolmasosaa vakavaraisuusraja. Tavoitevyöhykkeen alaraja on vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä ja yläraja nelinkertainen määrä. Toimintapääoma ja edellä mainitut vakavaraisuusvaatimukset suhteutetaan yleensä yhtiön vastuuelan määrään.

Vakuutustekninen vastuuelka

Vakuutustekninen vastuuelka koostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Vakuutusmaksuvastuulla tarkoitetaan tulevaisuudessa alkavien eläkkeiden tilivuoden loppuun mennessä kertyneiden rahastoitujen osien pääoma-arvoa. Lisäksi siihen sisältyy ositettu ja osittamaton lisävakuutusvastuu. Korvausvastuulla tarkoitetaan jo sattuneista eläketapauksista tulevaisuudessa maksettavien eläkkeiden rahastoituneiden osien pääoma-arvoa. Siihen luetaan myös tasoitusvastuu.

Vastuuelan korkovaatimus

Vastuuelan katteena olevien sijoitusten tuottovaatimus, jonka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläkeyhtiöiden hakemuksesta. Tämä ns. laskuperustekorko oli 1.1.1999 – 30.6.1999 5,0 % ja 1.7.1999 alkaen 5,25 %.

YHTEYSTIEDOT

Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo
Käyntiosoite: Annankatu 18, Helsinki
Postiosoite: PL 1, 00098 VARMA-SAMPO
Puhelin: 010 51513
Faksi: 010 514 4752
www.varma-sampo.fi

Kotipaikka Helsinki
Krnro 321.855

Taitto Klippi Design Management Oy. Valokuvat Kaius Hedenström.

Painatus Frenckellin Kirjapaino Oy. Kannen paperi Orient Feutre Jasmin 300 g, sisäsivut Galerie Art Silk 150 g.

VARMA-SAMPO

www.varma-sampo.fi